

ความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ในจังหวัดบุรีรัมย์

โดย

นางสาวอภิญญา พลทอม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการศึกษาดูแลชีวิตและการพัฒนามนุษย์ แผน ก แบบ ก 2

ภาควิชาการศึกษาดูแลชีวิต

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2563

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ใน
จังหวัดบุรีรัมย์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการศึกษาดูแลชีวิตและการพัฒนามนุษย์ แผน ก แบบ ก 2
ภาควิชาการศึกษาดูแลชีวิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2563
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

NEEDS OF LIFELONG LEARNING PROMOTION ACTIVITIES FOR
HUAIJORAKAEMAK RESERVOIR IN BURIRAM PROVINCE

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Master of Education (LIFELONG EDUCATION AND HUMAN DEVELOPMENT)

Department of LIFELONG EDUCATION

Graduate School, Silpakorn University

Academic Year 2020

Copyright of Graduate School, Silpakorn University

หัวข้อ ความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บ
น้ำห้วยจรเข้มาก ในจังหวัดบุรีรัมย์

โดย อภิญญา พลหม

สาขาวิชา การศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนามนุษย์ แผน ก แบบ ก 2

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก อาจารย์ ดร. พรรณภัทร ปลั่งศรีเจริญสุข

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.จุไรรัตน์ นันทานิช)

พิจารณาเห็นชอบโดย

.....ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.พิทักษ์ สุพรรณโณภาพ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(อาจารย์ ดร.พรรณภัทร ปลั่งศรีเจริญสุข)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภัทรพล มหาจันทร์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(อาจารย์ ดร.พีรเทพ รุ่งคุณากร)

.....ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
(อาจารย์ ดร.ธีระพงศ์ บุศรากุล)

60251201 : การศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนามนุษย์ แผน ก แบบ ก 2

คำสำคัญ : ความต้องการ, กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

นางสาว อภิญญา พลหอม: ความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ในจังหวัดบุรีรัมย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : อาจารย์ ดร. พรรณภัทร ปลั่งศรีเจริญสุข

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ในจังหวัดบุรีรัมย์ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยเก็บข้อมูลจากประชากร 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) ผู้ใช้บริการที่เป็นประชาชน ในพื้นที่อ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ครอบคลุม 3 ตำบล จำนวน 400 คน และใช้การสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ เก็บข้อมูลโดยการสอบถาม และ 2) ผู้ให้บริการ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่ให้บริการหรือจัดกิจกรรมที่จัดขึ้นในพื้นที่อ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากทั้งหมด 6 หน่วยงาน คัดเลือกแบบเจาะจง หน่วยงาน/องค์กรละ 1 คน รวมเป็น 6 คน เก็บข้อมูลโดยการสอบถามและการสัมภาษณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์มีค่าความเชื่อมั่น 0.82 วิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 26 – 30 ปี มีระดับการศึกษาปริญญาตรี เป็นข้าราชการ ด้านความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก พบว่ามีความต้องการกิจกรรมโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก กิจกรรมเดินวิ่งศึกษาธรรมชาติมีค่าเฉลี่ยสูงสุด เนื้อหาการเรียนรู้เกี่ยวกับการเป็นแหล่งน้ำสำคัญที่มีความต้องการในระดับมากที่สุด และมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนจากแหล่งน้ำ เนื้อหาการเรียนรู้เกี่ยวกับสถานภาพทางชีวภาพมีความต้องการโดยเฉลี่ยในระดับมากและเนื้อหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความหลากหลายทางชีวภาพป่าไม้ วิธีการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีความต้องการในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดทัศนศึกษา สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่มีความต้องการในระดับมากที่สุดและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ป้ายนิเทศ สำหรับผู้ให้บริการพบว่า มีความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากทุกกิจกรรมโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก กิจกรรมเดินวิ่งศึกษาธรรมชาติมีค่าเฉลี่ยสูงสุด เนื้อหาการเรียนรู้เกี่ยวกับการเป็นแหล่งน้ำสำคัญที่มีความต้องการในระดับมากที่สุดและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำและการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนจากแหล่งน้ำ เนื้อหาการเรียนรู้เกี่ยวกับสถานภาพทางชีวภาพ ที่มีความต้องการในระดับมากที่สุดและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความรู้เกี่ยวกับการห้ามล่าสัตว์ป่า ความเป็นมาความสำคัญและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง วิธีการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตมีความต้องการในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การบอกเล่า การบรรยายผ่านผู้รู้วิทยากรและการใช้สื่อวีดิทัศน์ สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่มี

ความต้องการในระดับมากที่สุดและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ การบริหารจัดการที่มีความ
ต้องการในระดับมากที่สุดและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สื่อและอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรม

60251201 : Major (LIFELONG EDUCATION AND HUMAN DEVELOPMENT)

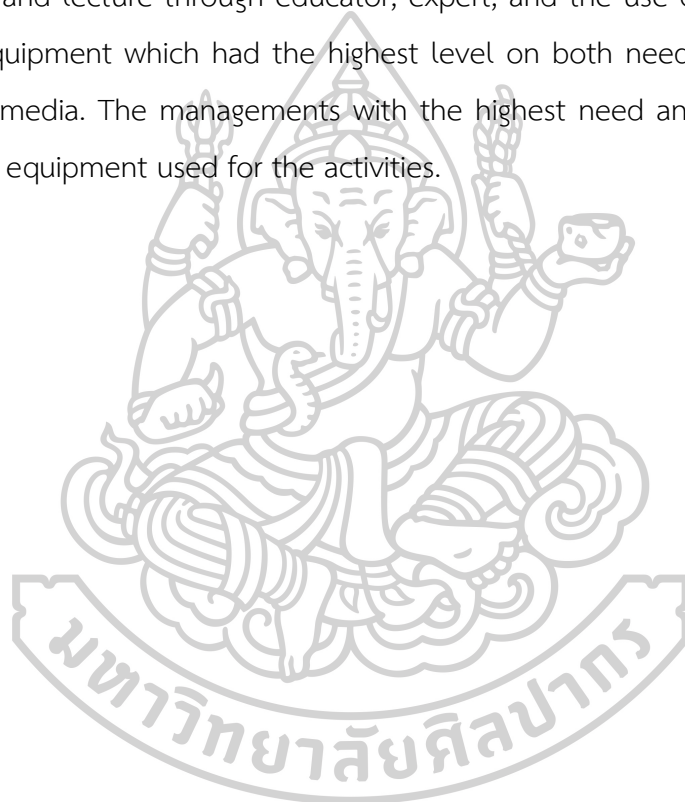
Keyword : Need, Lifelong learning education promotion activity

MISS APINYA PONTOM : NEEDS OF LIFELONG LEARNING PROMOTION ACTIVITIES FOR HUAIJORAKAEMAK RESERVOIR IN BURIRAM PROVINCE THESIS ADVISOR : DR. PANPAT PLUNGSRICHAROENSUK

The objective of this research was to study needs of lifelong learning promotion activities For Huaijorakaemak reservoir in Buriram Province. This research was a survey research which collected the data from 2 groups. The first group was users who lived in Huaijorakaemak reservoir which covered three sub-districts for 400 people and randomized the data through an accidental sampling method which applied questionnaires to gather information. The second group was service providers who were officers of six organizations that provided services or organized activities at Huaijorakaemak Reservoir area. The sample was selected by a purposive sampling method as one person of each organization for a total of six people. The data was collected by questionnaire and interview. The research instruments were questionnaire and interview form with the reliability at 0.82 and analyzed through percentage, mean, and standard deviation.

The research result presented that the most users were female with age 26-30 years old, graduated in bachelor degree, and worked as government officer. In term of the needs of lifelong learning promotion activities for Huaijorakaemak reservoir, the result found that the average was at a high level. The walk and run with nature study activity had the highest mean. The content related to being an important water resource which was the highest need and average level was the sustainable advantage utilization of water resources. The content related to biological status had the average need at a high level and the most average sub-content was the biodiversity of forest. The lifelong learning promotion method which had a high level of need and the highest average level was an educational tour. The learning support equipment which had the highest level on both need and average was a bulletin board. In terms of service providers, the research results found that their need of lifelong learning promotion activities was at a high level in all activities.

The walk and run with nature study activity received the highest average level. The contents related to being an important water resource which was the highest on both need and average level were the conservation on wetlands and sustainable advantage utilization of water resources. The contents related to biological status which had the highest need and average level were the knowledge, background, importance, related laws of non-hunting on wildlife. The lifelong learning promotion methods which had a high level of need and the highest average level were statement and lecture through educator, expert, and the use of video. The learning support equipment which had the highest level on both need and average was an electronic media. The managements with the highest need and average level were media and equipment used for the activities.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาวิจัยเรื่อง ความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ในจังหวัดบุรีรัมย์ ในครั้งนี้ สามารถสำเร็จลงได้ด้วยเพราะได้รับความเมตตาจากกลุ่มอาจารย์ผู้ตรวจวิทยานิพนธ์ทุกท่าน ที่ให้คำแนะนำ และให้คำปรึกษาอันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา วิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก อาจารย์ ดร.พรรณภัทร ปลั่งศรีเจริญสุข ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภัทรพล มหาจันทร์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม และอาจารย์ ดร.พิรเทพ รุ่งคุณากร อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ประธานกรรมการสอบ อาจารย์ ดร.พิทักษ์ สุพรรณโณภาพ และผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ศาสตราจารย์ ดร.ธีรพงษ์ บุขรากุล ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านเป็นอย่างสูงที่กรุณาเสียสละ เวลาในการตรวจสอบ และแก้ไขข้อบกพร่องของวิทยานิพนธ์เล่มนี้รวมถึงให้กำลังใจสอบถาม และช่วยเหลือสนับสนุนในด้านต่างๆ ทั้งการเรียนและการดำเนินชีวิต

กราบขอพระคุณผู้เชี่ยวชาญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริบุญ จงวุฒิเวศย์ รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริวรรณ วณิชวัฒน์วรชัย ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้

ขอบพระคุณ นางสาวผกา สุขศิริสวัสดิกุล รองผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และตามอัธยาศัยจังหวัดบุรีรัมย์ นางสาวเพ็ญศิริรัตน์ อางทวิกุล ผู้อำนวยการสำนักงานการทองเที่ยวและกีฬา จังหวัดบุรีรัมย์ นายณัฐวัฒน์ แปวกระโทก นักวิชาการและนักวิจัยภาคสนาม องค์กรสวนสัตว์ ศูนย์อนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำและนกกระเรียนพันธุ์ไทย นายจริญเทพ ศรีจำปา นักวิชาการหัวหน้าฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 4 โครงการชลประทานจังหวัดบุรีรัมย์ นายฤทธิกร ศรีแก้ว นักวิชาการศูนย์วิจัยและการพัฒนาพันธุกรรมสัตว์น้ำ กรมประมง จังหวัดบุรีรัมย์ นายเพิ่มศักดิ์ กนิษฐชาติ หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าห้วยจรเข้มาก จังหวัดบุรีรัมย์ ที่สละเวลาให้ความช่วยเหลือและความร่วมในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตอบแบบสอบถาม และให้การสัมภาษณ์ในการทำการศึกษาวิจัยครั้งนี้

ขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่ให้ความอนุเคราะห์เงินทุนอุดหนุนการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

ขอกราบของพระคุณบิดา นายสุรพล พลทม มารดา นางอัมพร พลทม พี่ชายนายเดชา พลทม ที่ให้การสนับสนุน และคอยให้กำลังใจผู้วิจัยทำการวิจัยให้เสร็จลุล่วงไปด้วยดี

อภิญา พลทม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ฌ
สารบัญตาราง.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
คำถามการวิจัย.....	3
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	4
ขอบเขตในงานวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
กรอบแนวคิด.....	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
ตอนที่ 1 ความหมายและทฤษฎีความต้องการ.....	8
ตอนที่ 2 การส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต.....	12
ตอนที่ 3 แหล่งการเรียนรู้และการจัดการแหล่งเรียนรู้.....	25
ตอนที่ 4 ข้อมูลทั่วไปอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มมาก จังหวัดบุรีรัมย์.....	34
ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	41
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	44
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	44
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	45

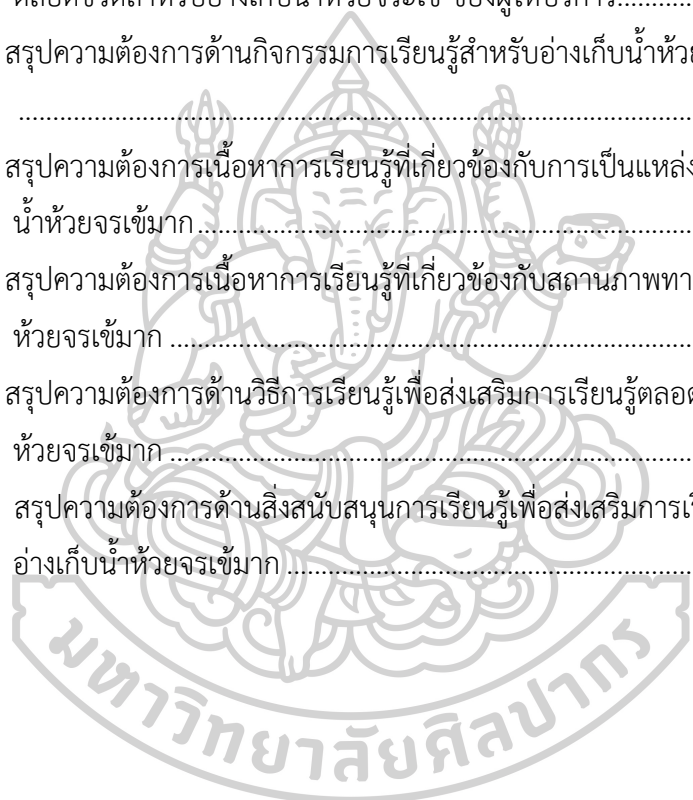
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	46
การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	49
การเก็บรวบรวมข้อมูล	50
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	50
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	52
ตอนที่ 1 ผลการศึกษาความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต สำหรับอ่างเก็บน้ำห้วย จรเข้มาก ในจังหวัดบุรีรัมย์ของผู้ใช้บริการ	52
ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต สำหรับอ่างเก็บน้ำห้วย จรเข้มาก ในจังหวัดบุรีรัมย์ของผู้ให้บริการ.....	64
ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต สำหรับอ่างเก็บน้ำห้วย จรเข้มาก ในจังหวัดบุรีรัมย์เปรียบเทียบระหว่างผู้ใช้บริการและผู้ให้บริการ.....	76
ตอนที่ 4 ผลการศึกษาสภาพและความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต สำหรับอ่าง เก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ในจังหวัดบุรีรัมย์ของผู้ให้บริการ.....	82
บทที่ 5 สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	108
สรุปผลการวิจัย	108
อภิปรายผล	111
ข้อเสนอแนะ	114
รายการอ้างอิง.....	116
ภาคผนวก	122
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย	123
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ และให้ข้อมูลการวิจัย	125
ภาคผนวก ค ค่าดัชนีความสอดคล้องเครื่องมือวิจัย	127
ภาคผนวก ง ค่าความเชื่อมั่นผลจากการทดลองใช้เครื่องมือ	132
ภาคผนวก จ เครื่องมือวิจัย.....	135
ภาคผนวก ฉ หนังสือราชการ	154

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	53
ตารางที่ 4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมหรือบริการที่จัดขึ้นในอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก.....	55
ตารางที่ 4.3 ประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมหรือบริการที่จัดขึ้นในอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก	56
ตารางที่ 4.4 ช่องทางสื่อสารที่ทำให้รู้จักอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก	57
ตารางที่ 4.5 ความคิดเห็นต่อความต้องการกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากในภาพรวมของผู้ใช้บริการ.....	58
ตารางที่ 4.6 ความคิดเห็นต่อความต้องการเนื้อหาการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญของผู้ใช้บริการ.....	59
ตารางที่ 4.7 ความคิดเห็นต่อความต้องการเนื้อหาการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพทางชีวภาพของผู้ใช้บริการ	60
ตารางที่ 4.8 ความคิดเห็นต่อความต้องการด้านวิธีการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้ใช้บริการ.....	62
ตารางที่ 4.9 ความคิดเห็นต่อความต้องการด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้ใช้บริการ.....	63
ตารางที่ 4.10 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	64
ตารางที่ 4.11 ข้อมูลเกี่ยวกับประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมหรือบริการที่จัดขึ้นในอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก	66
ตารางที่ 4.12 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม มีประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมหรือบริการที่จัดขึ้นในอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก.....	67
ตารางที่ 4.13 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม รู้จักอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากจากช่องทางใด	68
ตารางที่ 4.14 ความคิดเห็นต่อความต้องการกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากในภาพรวมของผู้ให้บริการ	69
ตารางที่ 4.15 ความคิดเห็นต่อความต้องการเนื้อหาการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญของผู้ให้บริการ	70

ตารางที่ 4.16	ความคิดเห็นต่อความต้องการเนื้อหาการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพทางชีวภาพ ของอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้ม่าของผู้ให้บริการ.....	71
ตารางที่ 4.17	ความคิดเห็นต่อความต้องการด้านวิธีการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำคัญ สำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้ม่าของผู้ให้บริการ.....	73
ตารางที่ 4.18	ความคิดเห็นต่อความต้องการสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต สำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้ม่าของผู้ให้บริการ.....	74
ตารางที่ 4.19	ความคิดเห็นต่อความต้องการด้านการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้ม่าของผู้ให้บริการ.....	75
ตารางที่ 4.20	สรุปความต้องการด้านกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้ม่ามากในภาพรวม	76
ตารางที่ 4.21	สรุปความต้องการเนื้อหาการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญของอ่างเก็บ น้ำห้วยจรเข้ม่า.....	77
ตารางที่ 4.22	สรุปความต้องการเนื้อหาการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพทางชีวภาพของอ่างเก็บน้ำ ห้วยจรเข้ม่า.....	79
ตารางที่ 4.23	สรุปความต้องการด้านวิธีการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำ ห้วยจรเข้ม่า.....	80
ตารางที่ 4.24	สรุปความต้องการด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับ อ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้ม่า.....	81

บทที่ 1

บทนำ

ประเทศไทยมีพื้นที่ชุ่มน้ำสำคัญหลายแห่ง บางแห่งเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำสำคัญระดับนานาชาติ เช่น พื้นที่ชุ่มน้ำที่อยู่ในเขตห้ามล่าสัตว์ป่าอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก จังหวัดบุรีรัมย์ ครอบคลุมพื้นที่ 3 ตำบล ได้แก่ ตำบลบ้านบัว ตำบลเสม็ด และตำบล และสะแกโพรง อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นพื้นที่ชุ่มน้ำในเขตอนุรักษ์ และมีสถานะความสำคัญพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติ ตามคุณลักษณะของพื้นที่ชุ่มน้ำเป็นระบบนิเวศที่มีบทบาทหน้าที่ตลอดจนคุณค่า และความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์ พืช และสัตว์ ประโยชน์ที่ได้รับจากอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากจึงเป็นประโยชน์โดยตรงที่ใช้ในการทำกิจกรรมต่างๆ เช่น การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ นันทนาการ การเลี้ยงสัตว์ การเกษตร การอุปโภค บริโภค เป็นต้น อ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากสร้างขึ้นในปี พ.ศ. 2505 สภาพพื้นที่โดยรอบอ่างทั้งหมดเป็นที่ลุ่มรับน้ำจากพื้นที่ใกล้เคียง จึงถูกสร้างขึ้นเป็นพื้นที่สาธารณะประโยชน์แหล่งชลประทานหลักของจังหวัดบุรีรัมย์ อยู่ในการดูแลของกรมป่าไม้ และต่อมาปี พ.ศ. 2523 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้กำหนดให้เป็นเขตห้ามล่าสัตว์ป่า เนื่องจากจากบริเวณอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากอยู่ใกล้ชุมชน มีสัตว์ นกน้ำ และนกชนิดต่างๆ เข้ามาอาศัยหากินตามวิถีชีวิตมากมายและชุกชุมควรค่าแก่การรักษาและอนุรักษ์ เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกา ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดเขตห้ามล่าสัตว์ป่าตามพระราชบัญญัติและคุ้มครองสัตว์ พ.ศ.2503

จากบทบาทความสำคัญและประโยชน์โดยตรงจากระบบนิเวศพื้นที่ชุ่มน้ำเขตห้ามล่าสัตว์ป่าอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก จังหวัดบุรีรัมย์ และสามารถพัฒนาให้เกิดการส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้เพิ่มเติมได้มากมาย เช่น การเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญ ระบบนิเวศ สถานภาพทางชีวภาพของพืชและสัตว์ในอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก เป็นต้น และเพื่อการใช้ประโยชน์อย่างสูงสุดจากพื้นที่ชุ่มน้ำเขตห้ามล่าสัตว์ป่าอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก จังหวัดบุรีรัมย์ จำเป็นต้องส่งเสริมการศึกษาให้เข้าถึงประชาชน ผู้ใช้บริการ และกลุ่มผู้เรียนอย่างทั่วถึง และเหมาะสม มีให้เลือกเรียนรู้ได้อย่างหลากหลายรูปแบบ วิธีการ และช่องทางในการเรียนรู้มากขึ้นตามการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย ทั้งนี้เพื่อสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ (vision) ให้คนไทยทุกคนได้รับการศึกษา และเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุขสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 ทั้งการพัฒนาการศึกษาภายใต้ 6 ยุทธศาสตร์ หลักการสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี เพื่อให้แผนการศึกษาแห่งชาติบรรลุเป้าหมายตามจุดมุ่งหมาย วิสัยทัศน์ และแนวคิดการจัดการศึกษายุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้มีเป้าหมาย ตามข้อ 3.4 แหล่งเรียนรู้ สื่อ

ตำราเรียน นวัตกรรม และสื่อการเรียนรู้มีคุณภาพ และมาตรฐาน ประชาชนสามารถเข้าถึงได้โดยไม่จำกัดเวลา และสถานที่ ซึ่งมีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น แหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนาให้สามารถจัดการศึกษา หรือจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีคุณภาพเพิ่มขึ้น มีสื่อสารมวลชนที่เผยแพร่หรือจัดรายการเพื่อการศึกษาเพิ่มขึ้น นำสื่อตำราเรียน และสื่อสารการเรียนรู้ที่ผ่านการรับรองมาตรฐานคุณภาพจากหน่วยงานที่รับผิดชอบ และได้รับการพัฒนาโดยการมีส่วนร่วมจากภาครัฐ และเอกชนเพิ่มขึ้น เป็นต้น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ,แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579. 2560)

การส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตต้องเข้าถึงประชาชน ผู้ใช้บริการ กลุ่มผู้เรียนอย่างทั่วถึง และเหมาะสม การพัฒนาผู้เรียนรู้สามารถจัดส่งเสริมได้อย่างหลากหลายรูปแบบ เนื่องจากความรู้และประสบการณ์ที่ตัวผู้เรียนรู้ได้รับจากแหล่งการเรียนรู้ หรือกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ จากแหล่งเรียนรู้สามารถเรียนรู้ได้ในรูปแบบของการศึกษา เช่น การศึกษาในระบบ (Formal Education) การศึกษานอกระบบ (Non-formal Education) หรือ การศึกษาตามอัธยาศัย (Informal Education) ความรู้และประสบการณ์ที่ดีเหล่านี้จะช่วยให้ผู้เรียนรู้สามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต การประกอบอาชีพ และการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมสังคมที่เปลี่ยนแปลงในแต่ละชีวิตได้อย่างเหมาะสม การสร้างกิจกรรมให้เกิดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ จัดได้ว่าเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตรูปแบบตามอัธยาศัย เป็นการดำเนินงานเพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนรู้เกิดทักษะ การศึกษาหาความรู้ได้ด้วยตนเอง เพื่อเพิ่มเติมความรู้ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก กรมสามัญศึกษา (2544) ได้กล่าวถึง การเรียนรู้ในยุคใหม่ไม่ได้ผูกขาดอยู่ในห้องเรียนหรือในโรงเรียนเท่านั้น ผู้เรียนสามารถที่จะเรียนรู้ได้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่รอบๆ นอกจากนี้ การใช้แหล่งการเรียนรู้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด (ศิริบุญจงวุฒิเวศย์ 2557, น.28 อ้างอิงถึง กรมสามัญศึกษา,2544.) การสร้างหรือการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ จึงจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบของกิจกรรม กลุ่มเป้าหมาย ความต้องการของผู้เรียนรู้ และวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ เพราะกิจกรรมการเรียนรู้เป็นสิ่งที่สามารถจูงใจให้ผู้เรียนรู้ทดลองเล่น และปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้จึงควรมีรูปแบบที่หลากหลายเพื่อความสนใจ ไม่เกิดความเบื่อหน่าย และทำทนายให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้อยากลอง ดังนั้นการส่งเสริมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนรู้มีศักยภาพมากยิ่งขึ้น ผู้จัดสามารถส่งเสริมด้วยการจัดกิจกรรมโดยสร้างเนื้อหากิจกรรมให้หลากหลายตรงตามความต้องการของเรียนรู้ ผู้เรียนรู้สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง กิจกรรมต้องคำนึงถึงจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้ ลักษณะเนื้อหาสาระเหมาะสมกับวัย ความสามารถและความสนใจของผู้เรียนรวมทั้งเนื้อหาต้องสอดคล้องกับบริบทของแหล่งเรียนรู้ การใช้วิธีการ หรือเทคนิควิธีการเรียนรู้กิจกรรมในแหล่งเรียนรู้ ควรมีความหลากหลาย ความสนใจ แปลกใหม่ ผู้จัดต้องสนับสนุน สถานที่ สื่อ และอุปกรณ์การเรียนรู้

ให้กับผู้เรียนได้ เช่น จัดนิทรรศการ (Exhibition) ให้ผู้เรียนได้ดู เห็น สัมผัส จับต้อง ชักถาม ก่อให้เกิดความรู้ ความคิดและประสบการณ์ เป็นต้น

พื้นที่ชุ่มน้ำอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก เขตห้ามล่าสัตว์ป่า จังหวัดบุรีรัมย์ มีความสำคัญในฐานะพื้นที่ชุ่มน้ำระดับนานาชาติ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ. 2543 โดยสำนักนโยบายและสิ่งแวดล้อม กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม (ทะเบียนพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติและระดับชาติของประเทศไทย กรุงเทพมหานคร.กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม.) ความพิเศษของพื้นที่เป็นจุดศูนย์กลางเส้นทางการบินของนกอพยพตามฤดูกาลไม่น้อยกว่า 170 ชนิด และสถานที่เฝ้าอำนวยความสะดวกการปล่อยนกกระเรียนพันธุ์ไทยที่สูญพันธุ์ไปแล้วกว่า 60 ปี คืนสู่ธรรมชาติสำเร็จอีกครั้ง ภายใต้โครงการสำคัญขององค์การสวนสัตว์ การทดลองปล่อยนกกระเรียนพันธุ์ไทยจากสภาพเพาะเลี้ยงกลับคืนสู่พื้นที่ ที่แรกและเดียวในประเทศไทย ซึ่งเป็นลักษณะชีวิตได้มีความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศ พื้นที่ชุ่มน้ำอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากจึงมีความสำคัญในฐานะแหล่งเรียนรู้ประเภททรัพยากรธรรมชาติที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติที่มีประโยชน์ต่อมนุษย์ในด้านการศึกษาหาความรู้ที่มาจากมนุษย์ สัตว์ และสภาพแวดล้อม เพื่อทำความเข้าใจต่อสิ่งแวดล้อมที่ดีขึ้น และเพื่อการอนุรักษ์ (วรรณ ปทุมเจริญวัฒนา; 2561,น.87) ผู้จัดการศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ชุ่มน้ำอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก เขตห้ามล่าสัตว์ป่า จังหวัดบุรีรัมย์ สามารถเข้าใช้ประโยชน์จากพื้นที่ดังกล่าวเพื่อจัดส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต และการส่งเสริมการเรียนรู้ในทุกช่วงวัย (ยุทธศาสตร์ชาติที่ 3 ยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์) ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ประเภทต่างๆที่สอดคล้องกับบริบท และความต้องการ ความเหมาะสมให้กับผู้เรียน ด้วยเนื้อหา วิธีการ รูปแบบ ที่หลากหลาย น่าสนใจ เพิ่มเติมความแปลกใหม่ น่าดึงดูด ให้กับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากให้มีศักยภาพและประโยชน์มากขึ้นในอนาคตอย่างสูงสุด

จากแนวทางดังกล่าวผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญการศึกษาความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ในจังหวัดบุรีรัมย์ เป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก จังหวัดบุรีรัมย์ ในอนาคต เพื่อเป็นประโยชน์ในเชิงนโยบายและการปฏิบัติงานของหน่วยงาน ชุมชน และผู้เกี่ยวข้อง ตลอดจนนักวิชาการหรือนักการศึกษาและผู้สนใจที่จะใช้ประโยชน์จากผลการวิจัยนี้ต่อไป

คำถามการวิจัย

ความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ในจังหวัดบุรีรัมย์เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ในจังหวัดบุรีรัมย์

ขอบเขตในงานวิจัย

งานวิจัย เรื่อง ความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ในจังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่

ความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ในจังหวัดบุรีรัมย์ประกอบด้วย เนื้อหาการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญ สถานภาพของอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากวิธีการเรียนรู้ สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ การบริหารจัดการ เพื่อสนับสนุนกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก

2. ขอบเขตด้านพื้นที่

อ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ครอบคลุมพื้นที่ 3 ตำบล ได้แก่ ตำบลบ้านบัว ตำบลเสม็ด และสะแกโพรง อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

3. ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งกลุ่มประชากร ออกเป็น 2 กลุ่ม มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) ผู้ใช้บริการที่เป็นประชาชน ในพื้นที่อ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากที่ครอบคลุม 3 ตำบล ประชากรจำนวน 6,549 คน ผู้วิจัยใช้ตารางสำเร็จรูปของทาโร่ ยามาเน่ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% และระดับความคลาดเคลื่อนที่ 5% ทำให้ได้จำนวน 378 คน ทั้งนี้ผู้วิจัยเก็บข้อมูลทั้งหมด 400 คน และใช้การสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ

2) ผู้ให้บริการ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่ให้บริการหรือจัดกิจกรรมที่จัดขึ้นในพื้นที่อ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากทั้งหมด 6 หน่วยงาน คัดเลือกแบบเจาะจง หน่วยงาน/องค์กรละ 1 คน รวมเป็น 6 คน

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความต้องการ หมายถึง ความสนใจ ความใคร่ครวญที่จะสมหวังต่อการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ในจังหวัดบุรีรัมย์

ความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต หมายถึง ความปรารถนาที่มีต่อการดำเนินกิจการต่างๆโดยใช้ประโยชน์จากอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากเพื่อช่วยเหลือสนับสนุนให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตตัวเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ประกอบด้วย เนื้อหาการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญ เนื้อหาการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพของอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก วิธีการเรียนรู้ สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ การบริหารจัดการ

อ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก หมายถึง พื้นที่อ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

ผู้ใช้บริการ หมายถึง ประชาชนที่อาศัยอยู่ใน 3 ตำบล ได้แก่ ตำบลบ้านบัว ตำบลเสม็ด และสะแกโพรง อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

ผู้ให้บริการ หมายถึง เจ้าหน้าที่สังกัดหน่วยงาน กศน. จังหวัดบุรีรัมย์ การท่องเที่ยวจังหวัดบุรีรัมย์ กรมชลประทานจังหวัดบุรีรัมย์ กรมประมงจังหวัดบุรีรัมย์ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าห้วยจรเข้มาก จังหวัดบุรีรัมย์ องค์การสวนสัตว์ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรมในพื้นที่

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นข้อมูลในการวางแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำและเขื่อนในจังหวัดบุรีรัมย์ หรือจังหวัดอื่นๆ
2. เป็นแนวทางให้หน่วยงานรัฐ และองค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้องใช้เป็นข้อมูลเพื่อออกแบบโครงการหรือจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับแหล่งเรียนรู้ประเภทอ่างเก็บน้ำและเขื่อน

กรอบแนวคิด

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ความต้องการ
2. แนวคิดการจัดการศึกษาตลอดชีวิตและการเรียนรู้ตลอดชีวิต
3. แหล่งเรียนรู้ และการจัดการแหล่งเรียนรู้
4. ข้อมูลอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก จังหวัดบุรีรัมย์
 - 4.1 ข้อมูลด้านกายภาพ
 - 4.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
 - 4.3 ยุทธศาสตร์จังหวัดบุรีรัมย์

ความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก
ในจังหวัดบุรีรัมย์

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง ความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ในจังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยมีหัวข้อเรื่องที่ศึกษาดังนี้

ตอนที่ 1 ความหมายและทฤษฎีความต้องการ

- 1.1 ความหมายความต้องการ
- 1.2 ความหมายความต้องการทางการศึกษา

ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

- 2.1 ความหมายการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- 2.2 หลักการของการศึกษาตลอดชีวิต
- 2.3 องค์ประกอบการจัดการศึกษาตลอดชีวิต
- 2.4 ความสำคัญของการศึกษาตลอดชีวิต
- 2.5 การจัดกิจกรรมส่งเสริมกิจกรรมเรียนรู้ตลอดชีวิต

ตอนที่ 3 แหล่งการเรียนรู้และการจัดการแหล่งเรียนรู้

- 3.1 ความหมายของแหล่งเรียนรู้
- 3.2 ประเภทของแหล่งเรียนรู้
- 3.3 ความสำคัญของแหล่งการเรียนรู้
- 3.4 บทบาทหน้าที่ของแหล่งการเรียนรู้
- 3.5 ประโยชน์ของแหล่งการเรียนรู้
- 3.6 การจัดการแหล่งเรียนรู้
- 3.7 รูปแบบการจัดกิจกรรม และสื่อของแหล่งเรียนรู้
- 3.8 ปัญหาแหล่งเรียนรู้

ตอนที่ 4 ข้อมูลอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก จังหวัดบุรีรัมย์

- 4.1 ข้อมูลด้านกายภาพ
- 4.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 4.3 ยุทธศาสตร์จังหวัดบุรีรัมย์

ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยในประเทศ

ตอนที่ 1 ความหมายและทฤษฎีความต้องการ

1.1 ความหมายความต้องการ

ความหมาย ความต้องการ ตามพจนานุกรมในไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 (2546) กล่าวถึง "ความต้องการ" หมายถึง ความอยากได้ ใครได้ หรือประสงค์จะได้ และเมื่อเกิดความรู้สึกดังกล่าวทำให้ร่างกายเกิดการความขาดสมดุล เนื่องมาจากมีสิ่งเรามากระตุ้นมีแรงขับภายในเกิดขึ้น ทำให้ร่างกายไม่อาจอยู่นิ่งต้องพยายามดิ้นรน และแสวงหาเพื่อตอบสนองความต้องการนั้นๆ

Samuelson (1917) กล่าวว่า มนุษย์นั้นเพียรพยายามทุกวิถีทางในอันที่จะให้บรรลุความต้องการที่ละชั้น เมื่อความต้องการชั้นแรกได้รับการตอบสนองแล้วความต้องการชั้นนั้นก็ลดลง ความสำคัญลงจนหมดความสำคัญไป ไม่เป็นแรงกระตุ้นอีกต่อไป แต่จะเกิดความสนใจ และความต้องการสิ่งใหม่อีกต่อไป แต่ความต้องการชั้นตอนที่ได้รับการตอบสนองไปเรียบร้อยแล้วนั้นอาจกลับมาเป็นความจำเป็นหรือความต้องการครั้งใหม่อีกได้ เมื่อการตอบสนองความต้องการครั้งแรกได้สูญเสีย หรือขาดหายไป และความต้องการที่เคยมีความสำคัญจะลดความสำคัญลงเมื่อมีความต้องการใหม่ๆ เขามาแทนที่

Gilmer (1977) กล่าวว่า มนุษย์มีความต้องการหลายสิ่งหลายอย่าง เช่น อาหาร อากาศ น้ำ ที่อยู่อาศัยรวมทั้งสิ่งอื่นๆ ด้วย เช่น การยอมรับนับถือ สถานภาพ การเป็นเจ้าของ ฯลฯ แต่อย่างไรก็ตาม โดยทั่วไปความต้องการเหล่านี้ยากที่จะได้รับการตอบสนองจนอิ่ม และพอใจทุกๆ ที่ก็ได้รับอยู่แล้ว

Maslow (1978) นักจิตวิทยาากลุ่มมนุษยนิยมได้อธิบายเรื่อง ความต้องการของมนุษย์ว่าเป็นลำดับทั้งหมด 5 ชั้น (Five general system of needs) โดยเขียนเป็นรูปพีระมิตแห่งความต้องการไว้ แสดงความต้องการขั้นมูลฐานของมนุษย์ (Basic needs) เป็นทฤษฎีการจูงใจ ซึ่งเป็นคนแรกที่ได้เขียนขึ้น เรียกว่า Maslow's General theory of human motivation ดังนี้

1. ความต้องการพื้นฐานทางสรีระ (Basic physiological needs or Biological Needs , Physical Needs) คือความต้องการบำบัดความหิวกระหาย ต้องการพักผ่อน ต้องการเรื่องกามารมณ์ ต้องการบำบัดความเจ็บปวด และความไม่สมดุลทางร่างกายต่างๆ

2. ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs and security) คือ ต้องการความมั่นคง ต้องการการป้องกันอันตราย ต้องการระเบียบ ต้องการทำนายอนาคต

3. ความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของ (Love and Belonging Needs or Social Needs) คือ ต้องการเพื่อน ต้องการผู้ร่วมงาน ต้องการครอบครัว ต้องการเป็นที่ยอมรับ ของกลุ่ม ต้องการใกล้ชิด กับเพศตรงข้าม

4. ความต้องการเกียรติยศชื่อเสียง (Esteem Needs, Self-Esteem Needs) คือ ต้องการความนับถือ ต้องการความมั่นคงซึ่งอยู่บนพื้นฐานของความเห็นของคนโดยทั่วไป ต้องการความพอใจ ชมเชย นิยมต้องการความมั่นใจในตนเอง ต้องการคุณค่าในตนเอง ต้องการยอมรับตนเอง

5. ความต้องการความสมหวังในชีวิต (Self-Actualization Needs, Selfrealization , Self-fulfillment Needs) คือต้องการไปให้ถึงความสามารถสูงสุดของตนเอง ต้องการที่จะพัฒนาศักยภาพของตน ต้องการสิ่งที่เหมาะสมที่สุด ต้องการความงอกงามและขยายความ ต้องการให้ถึงที่สุด ค้นพบความจริง สร้างสรรค์ความงามส่งเสริมความยุติธรรม สร้างระเบียบ

ทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ Maslow, A H.1978 (อ้างถึงใน สมศักดิ์ แก้วคำ 2547 : 28) ได้กล่าวถึงแรงผลักดันและแรงจูงใจว่ามนุษย์เกิดมาพร้อมกับความต้องการพื้นฐาน ดังนี้

1. ความต้องการทางสรีรวิทยา เป็นความต้องการพื้นฐานของร่างกาย ซึ่งเป็นความต้องการขั้นแรกของร่างกาย ซึ่งร่างกายมีความต้องการและขาดไม่ได้ เช่น ความหิวความต้องการ ทางเพศการพักผ่อน

2. ความต้องการความมั่นคงความปลอดภัย ทั้งร่างกายและจิตใจ เป็นอิสระจากความกลัวจากผู้อื่น และสิ่งแวดล้อม เป็นความต้องการที่ต้องได้รับการปกป้องคุ้มครองตั้งแต่ทารกถึงวัย ขรารวมทั้งความต้องการมีงานทำในวัยแรงงานด้วย

3. ความต้องการความรักและเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มเป็นความต้องการยอมรับในสังคมเป็นที่รัก มีความสัมพันธ์กับผู้อื่น ถ้าขาดจะรู้สึกเหงา เศร้าหมองโดยเดียวรู้สึกชีวิตไม่สมบูรณ์

4. ความต้องการด้านชื่อเสียงและเกียรติยศเป็นที่ยอมรับ และยกย่องจากผู้อื่น เห็นว่าตนมีคุณค่ามีความสามารถถ้าขาดจะขาดความมั่นใจในตนเองเกิดความก้าวร้าวและมองโลกในแง่ร้าย

5. ความต้องการรู้จักศักยภาพของตนเป็นความต้องการที่จะรู้จัก และเข้าใจสภาพที่แท้จริงของตนเองนั้น เป็นความต้องการขั้นสูงสุด ได้แก่ รู้จักอารมณ์ความรู้สึกนึกคิดค่านิยมจุดเด่นในทางที่ดีและจุดด้อยของตนเอง เพื่อให้ตนเองกล้าตัดสินใจเลือกการดำเนินชีวิตของตนเองความต้องการทั้ง 5 ขั้นนี้ มาสโลว์ เชื่อว่าเป็นกระบวนการของการพัฒนาศักยภาพของคนที่ต่อเนื่องตลอดชีวิตจะเริ่มจากขั้นที่ 1 ซึ่งเป็นพื้นฐานก่อนสำหรับการตอบสนองความต้องการขั้นอยู่กับความพึงพอใจของคนนั้นๆ

ในทางพุทธศาสนา กล่าวถึง ความต้องการของมนุษย์ หรือความอยากซึ่งเรียกว่า กิเลสมีอยู่ 3 อย่าง คือ พระธรรมปิฎก ป.อ. ปยุตโต (2538)

1. กามตัณหา คือ ความอยากในกามคุณทั้ง 5 คือ ความอยากหรือปรารถนาใน สิ่งน่ารักใคร่พอใจ ซึ่งอาจเป็น รูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส มิใช่ หมายถึงความต้องการทางเพศเพียงอย่างเดียวอย่างเช่นที่คนส่วนใหญ่เข้าใจกัน

2. ภวตัณหา คือ ความอยากมี อยากเป็น อยากได้

3. วิภวตัณหา คือ ความไม่อยากมี ไม่อยากเป็นไม่อยากได้

มุตตามาฬาล่าเห 2560 : 10 ความต้องการ หมายถึง ความอยากหรือความรู้สึกนึกคิด ที่มนุษย์ทุกคนล้วนมีอยู่ในตัวของตัวเอง ซึ่งต้องการที่จะตอบสนองทางร่างกาย เช่น ที่อยู่อาศัย อาหาร เสื้อผ้า และยารักษา โรค เพื่อให้ได้ใช้ชีวิตอยู่ตามความต้องการ แต่ยังไม่พอก่อนนั้นเมื่อได้ความต้องการทางด้านร่างกาย มนุษย์ก็จะมี ความอยากในระดับที่สูงขึ้นคือ ต้องการที่จะตอบสนองทางจิตใจ เช่น ต้องการความ ปลอดภัยและความมั่นคง ต้องการความผูกพันหรือการยอมรับ ต้องการการยกย่องจากสังคม และ ต้องการความสำเร็จในชีวิต แต่โช้วว่าเมื่อมนุษย์ได้รับความต้องการต่าง ๆ ครบถ้วนแล้ว มนุษย์จะหยุด หรือไม่ต้องการอีกแล้ว แต่มนุษย์กลับสร้างความต้องการใหม่ขึ้นมาอีกเรื่อย ๆ ไม่มีวันจบสิ้น

1.2 ความหมายความต้องการทางการศึกษา

Scisson : 1982 (อ้างถึงใน รัชดา คงคาหลวง 2550 : 42) ให้คำนิยามความต้องการทางการศึกษาว่า ความต้องการทางการศึกษาเป็นผลของความสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างองค์ประกอบ ความต้องการ (Need Component) 3 องค์ประกอบ คือ

1. สมรรถภาพ (Competence) เป็นความสามารถของบุคคลในการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
2. ความเกี่ยวข้อง (Relevance) เป็นความสามารถในการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่คิดว่าน่าจะเหมาะสมเพื่อการปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดประสิทธิผล
3. แรงจูงใจ (Motivation) เป็นความตั้งใจของบุคคลที่จะปรับปรุงความสามารถในการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งของตนเอง เพื่อการปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดประสิทธิผล

Makillip : 1977 (อ้างอิงใน เยาวลักษณ์ รอดงาม 2542: 45-46) ได้จำแนกความต้องการตามความคาดหวังไว้ 3 ประเภท ซึ่งสอดคล้องกับการแบ่งประเภทความต้องการทาง สังคม 4 ประเภท ตามที่แบรดชอว์ได้กล่าวไว้ ดังนี้

1. ความต้องการบรรทัดฐาน (Normative need) เป็นความต้องการในรูปของความแตกต่างระหว่างสภาพที่เป็นจริงกับสภาพที่ควรจะเป็น โดยกำหนดมาตรฐานที่ชัดเจนมาตรฐานเหล่านี้อาจถูกกำหนดโดยผู้เชี่ยวชาญ ดังนั้นในการสำรวจความต้องการจึงเป็นการเปรียบเทียบสภาพที่เป็นจริงนั้นกับมาตรฐานที่กำหนด

2. ความต้องการที่สื่อแสดงออก (Expressed need) เป็นความต้องการในรูปของความแตกต่างระหว่างสภาพที่เป็นจริงกับสภาพที่ควรจะเป็น เช่นเดียวกับความต้องการบรรทัดฐาน แต่สภาพที่ควรจะเป็นจะกำหนดจากความคาดหวังของกลุ่มเป้าหมายที่รับบริการ ดังนั้นการสำรวจความต้องการจำเป็นต้อง เปรียบเทียบสภาพที่เป็นจริงนั้นๆ กับความคาดหวังของกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับบริการ

3. ความต้องการเชิงเปรียบเทียบ หรือความต้องการสัมพัทธ์ (Comparative needs or Relative needs) เป็นความต้องการตามความรู้หรือความรู้สึกของบุคคล ซึ่งพิจารณาได้จากการ

ประสบปัญหาของกลุ่มเป้าหมาย เป็นความต้องการที่มีประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับการวางแผน หรือการพัฒนาโครงการ ด้านการให้บริการแก่สังคม

ความต้องการของคูมส์ Coombs :1974 (อ้างถึงใน สมศักดิ์ แก้วคำ 2547 : 27-28) ได้แบ่งความต้องการออกเป็น 4 ด้านคือ

1. ความต้องการทางการศึกษาพื้นฐาน และเรื่องทั่วไป เช่น การเรียนรู้หนังสือ การอ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็น มีความเข้าใจอย่างง่าย

2. ความต้องการในการศึกษา เพื่อยกระดับความเป็นอยู่ของครอบครัวให้ดีขึ้น เช่นความรู้พื้นฐาน ทักษะและทัศนคติพื้นฐาน ที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น เช่น วิชาสุขอนามัยโภชนาการการเลี้ยงและดูแลเด็ก ซ่อมแซมบ้านให้น่าอยู่น่าอาศัย เป็นต้น

3. ความต้องการให้การศึกษาเพื่อปรับปรุงชุมชนที่คนอยู่อาศัย เช่น ความรู้เกี่ยวกับ สถาบันการปกครองของท้องถิ่น และของประเทศรวมทั้งขบวนการต่างๆ ของการดำเนินการปกครองทั้งในระดับท้องถิ่น และระดับชาติสหกรณ์โครงการพัฒนาชุมชน เป็นต้น

4. ความต้องการในการศึกษาด้านอาชีพ เช่น ความรู้ และทักษะเฉพาะ ซึ่งเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจและที่เป็นประโยชน์ต้องการดำรงชีพ เป็นต้น

วิเชียร วิทย์อุดม 2547 (อ้างอิงใน มุตตาผา ลำเท 2560 : 12) ได้กล่าวถึงนักจิตวิทยาผู้หนึ่งซึ่งมีนามว่า David C. McClelland เป็นผู้เสนอทฤษฎีความต้องการจากการเรียนรู้ (Learned Needs Theory) ที่เกี่ยวกับการจูงใจซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับแนวความคิดของการเรียนรู้อย่างใกล้ชิดตามทฤษฎีนี้มีความเชื่อว่าโดย ปกติแล้วความต้องการที่มีอยู่ในตัวคนเราจะมีเพียง 2 ชนิด คือ ความต้องการมีความสุขทางสบาย และความต้องการปลอดภัยจากการเจ็บปวด แต่สำหรับความต้องการอื่น ๆ นั้นต่างก็เกิดขึ้นภายหลัง โดยวิธีการเรียนรู้แต่อย่างไรก็ตามโดยที่มนุษย์ทุกคนต่างก็ใช้ชีวิตขวบขวายหาสิ่งต่าง ๆ มากคล้าย ๆ กันจึงต่างมีประสบการณ์ความต้องการชนิดเดียวกันได้เหมือนกัน แต่จะต่างกันก็แต่เฉพาะขนาดของความต้องการที่จะมีมากน้อยแตกต่างกันไป และเขายังมีความเชื่อว่าการจูงใจของคนมีพื้นฐานได้มาจากวัฒนธรรมของสังคมโดยเชื่อว่ามาจากความต้องการการเรียนรู้ (Learned Need) อยู่ 3 สิ่งคือ ความต้องการความสัมฤทธิ์ผล (Need for achievement) ความต้องการมิตรสัมพันธ์ (Need for affiliation) และความต้องการอำนาจ (Need for power) เขาแนะนำว่าเมื่อมีความต้องการที่ เข้มแข็งในบุคคลก็จะทำให้ผู้นั้นมีพลังที่จะสร้างการปฏิบัติพฤติกรรมให้มีความเข้มแข็งทางอารมณ์มี ผลต่อการกระตุ้นและจูงใจให้ใช้พฤติกรรมที่นำไปสู่ความพอใจ และให้ความชำนาญ และความสามารถเพื่อจะไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย

รุ่งรัตน์ ผลสวัสดิ์ (2554 : 33) สรุปได้ว่า ความต้องการทางการศึกษาเป็นผลมาจากแรงกระตุ้นของความต้องการพื้นฐาน ร่วมกับสภาพแวดล้อมที่ทำให้บุคคลเกิดความต้องการเรียนรู้ในบางสิ่งบางอย่างที่ตนขาดแคลนอยู่ เพื่อให้ตนเองดีขึ้น ความต้องการทางการศึกษาเป็นผลของการมี

ความสัมพันธ์ร่วมกันระหว่าง องค์ประกอบความต้องการทั้งสาม ได้แก่ บุคคล สภาพที่คาดหวังของงานต่อบุคคล คือ ความสามารถที่เหมาะสมกับการกระทำกิจกรรมนั้นๆ และแรงจูงใจของบุคคลที่จะพัฒนา ความสามารถของตนเพื่อให้สามารถทำกิจกรรมได้สำเร็จ

สมศักดิ์ แก้วคำ (2547 : 29) แนวคิดของความต้องการดังกล่าว พบว่าความต้องการมี 2 ประเภทโดย สรุปดังนี้

1. ความต้องการด้านพื้นฐานของมนุษย์ซึ่งเป็นความต้องการด้านการเจริญเติบโต ปลอดภัย ต้องการประสบการณ์ใหม่ความสำเร็จและความต้องการเป็นที่ยอมรับ

2. ความต้องการด้านการศึกษา ซึ่งมีผลกระทบมาจากความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์กับสภาพแวดล้อม ที่ทำให้คนเกิดการเรียนรู้ในสิ่งทีตนเองขาด ประกอบด้วยสภาพความเป็นอยู่กับระดับความสามารถในการทำกิจกรรม สภาพที่คาดหวังต่องาน คือระดับความสามารถที่เหมาะสม กับกิจกรรม และสภาพแรงจูงใจของบุคคล ที่จะพัฒนาความสามารถของตนไปสู่ความสำเร็จ สำหรับระดับของการประสบผลสำเร็จในกิจกรรมจึงขึ้นอยู่กับความต้องการและความสามารถของบุคคล ประกอบกัน และรวมถึงสภาพแวดล้อม เช่น สื่อ บุคคลตั้งนั้นการทำกิจกรรมทุกด้าน จึงควรมีการสำรวจสภาพความต้องการความพร้อมก่อน เพื่อไว้เป็นแนวทางในการจัดและวางแผนโครง การให้สอดคล้องและสนองความต้องการของบุคคลได้อย่างเหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เป็นอยู่และในอนาคตต่อไป

สรุป ความต้องการ หมายถึง ความสนใจ ความใคร่ สิ่งจูงใจ ที่จะสมหวังต่อความประสงค์ อาจเป็น ความรู้ ทักษะเฉพาะ สภาพแวดล้อม มีความเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทำให้เกิดความพึงพอใจต่อเรียนรู้ และสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลจนประสบความสำเร็จ

ตอนที่ 2 การส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต

การเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับชีวิตมนุษย์ทุกคนขั้นในสังคม มนุษย์สามารถเรียนรู้ได้ในทุกช่วงเวลาของชีวิต และทุกสถานที่ตั้งแต่เกิดจนตาย โดยไม่ได้สิ้นสุดเพียงบุคคลจบจากโรงเรียน หรือสถาบันการศึกษาเท่านั้น ซึ่งการเรียนรู้จะครอบคลุมการศึกษาในทุกประเภท และทุกระดับการศึกษาทั้ง ในระบบ นอกกระบบ และการศึกษิตตามอัธยาศัย

2.1 ความหมายการศึกษาตลอดชีวิต

Faure et al. (1972) กล่าวว่า การเรียนรู้ตลอดชีวิตครอบคลุมการศึกษาทุก ลักษณะ ทุก รูปแบบ เป็นการศึกษาโดยรวมทั้งหมด ไม่ว่าจะมองการศึกษาในส่วนใดหรือการศึกษา ลักษณะใดล้วนเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิตทั้งสิ้น การเรียนรู้ตลอดชีวิตไม่ได้เป็นระบบการศึกษา แต่ เป็นหลักการ

จัดการเรียนรู้ ซึ่งรวมการศึกษาทุกระบบ ทุกหน่วยทุกแหล่งไว้ด้วยกันทั้งหมดและเป็น การพัฒนา การศึกษาในทุกส่วน

Dave (1973) กล่าวว่า การเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นการเรียนรู้ที่ได้นำแนวคิด หลากหลายของ การเรียนรู้ในระบบโรงเรียน การศึกษานอกระบบโรงเรียน และการเรียนรู้ตาม อัจฉริยะ ซึ่งการเรียนรู้ นี้ดำเนินต่อเนื่องไปตลอดชีวิต เพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพของตนเอง การ เรียนรู้นั้นอาจเกิดที่ใดก็ได้ แต่สิ่งสำคัญคือ เพื่อให้บุคคลได้อยู่รอดและรู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลง ของโลก

สุมาลี สังข์ศรี (2543) กล่าวว่า การศึกษาตลอดชีวิต หมายถึง ภาพรวมของการศึกษาทุก ประเภทที่เกิดขึ้นตลอดชีวิตของมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนตาย เป็นการศึกษาที่มุ่งพัฒนาบุคคลให้ปรับตัว เข้ากับความเปลี่ยนแปลงในทุกช่วงชีวิตของบุคคล และพัฒนาต่อเนื่องไปให้เต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล การศึกษาตลอดชีวิตครอบคลุมการศึกษาทุกรูปแบบ ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และ การศึกษาแบบไม่เป็นทางการจากทุกแหล่งเรียนรู้ในชุมชนและสังคม และเกิดขึ้นได้ทุกที่โดยไม่จำกัด เวลาและสถานที่ การศึกษาตลอดชีวิตเป็นการศึกษาที่สัมพันธ์กับชีวิต และผสมผสานกลมกลืนกับ การดำเนินชีวิตของบุคคล

Dave : 1973 (อ้างใน อุภามาต อ่ำดวง 2554 : 10) กล่าวว่า การเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นการ เรียนรู้ที่ได้นำแนวคิด หลากหลายของการเรียนรู้ในระบบโรงเรียน การศึกษานอกระบบโรงเรียน และ การเรียนรู้ตาม อัจฉริยะ ซึ่งการเรียนรู้ดำเนินต่อเนื่องไปตลอดชีวิตเพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพของ ตนเอง การเรียนรู้นั้นอาจเกิดที่ใดก็ได้แต่สิ่งสำคัญ คือเพื่อให้บุคคลได้อยู่รอดและรู้เท่าทันความ เปลี่ยนแปลงของโลก

Dave : 1976 (อ้างใน อุภามาต อ่ำดวง 2554 : 10 -11) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การศึกษา ตลอดชีวิตเป็นแนวความคิดที่พยายามมองการศึกษาในองค์รวม ซึ่งรวมการศึกษาในระบบโรงเรียน การศึกษานอกระบบโรงเรียน การศึกษาตามอัจฉริยะ ให้มีการประชาสัมพันธ์กันทั้งในเวลา (ตลอด ชีวิตของคนเรา) และเนื้อหาสาระที่คนเราจะต้องนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการดำเนินชีวิต ซึ่งมีการยึด หย่นด้านเวลา สถานที่ เนื้อหา และเทคนิคการสอนการเรียนรู้ที่มีมากมายหลากหลายรูปแบบและ หลายวิธีการ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ใน มาตรา 4 ได้ให้ความหมายไว้ว่า การศึกษาตลอดชีวิตเป็นการศึกษาที่เกิดจากการผสมผสาน ระหว่าง การศึกษาในระบบโรงเรียน การศึกษานอกระบบโรงเรียน และการศึกษาตามอัจฉริยะ เพื่อให้สามารถ พัฒนาคูณภาพชีวิตได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตของคน

สุภามาต อ่ำดวง (2554 : 12) ได้ให้ความหมายการศึกษาตลอดชีวิตว่าเป็นการศึกษาที่ช่วย ส่งเสริมให้บุคคลได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตั้งแต่เกิดจนถึงสิ้นอายุขัย และการศึกษาตลอดชีวิตช่วย พัฒนาคูณภาพชีวิตของ ประชากรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกในยุคปัจจุบันและยังเป็น

การยกระดับคุณภาพชีวิต ของผู้ที่ขาดโอกาสทางการศึกษาอีกด้วย รวมทั้งการศึกษาตลอดชีวิตยังช่วยส่งเสริมให้สังคมไทยเป็น สังคมแห่งการเรียนรู้

จักรวดี ชนะพันธ์ (2556 : 26) ได้สรุปว่า การเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นวิธีการหรือกระบวนการ ปฏิบัติการเรียนรู้ของบุคคลที่เกิดขึ้นอย่างมีเป้าหมายมีจุดมุ่งหมายสามารถดำเนินการไปอย่างต่อเนื่อง ตลอดชีวิตจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยผู้เรียนมีอิสระที่จะเลือกเรียนรู้ในเรื่องที่สนใจ เพื่อตอบสนองจุดมุ่งหมายในการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกัน สามารถเข้าสู่การเรียนรู้ได้ในทุกช่วงชีวิตหรือตามความพร้อมอาจมีการใช้สื่อและเทคโนโลยีต่าง ๆ ร่วมด้วย มุ่งผลสัมฤทธิ์อย่างจริงจัง ความสามารถในการเรียนรู้แบบนำตนเองจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของบุคคล ให้ประสบผลสำเร็จ

สรุป เมื่อพิจารณาจากความหมายของการศึกษาตลอดชีวิต ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า การศึกษาตลอดชีวิตเป็นการศึกษาที่ประกอบด้วย 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบโรงเรียน การศึกษานอกระบบโรงเรียน และการศึกษาตามอัธยาศัย เกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลา และทุกสถานที่ มุ่งส่งเสริมพัฒนาบุคคลให้ปรับตัวเข้ากับ ความเปลี่ยนแปลงในทุกช่วงชีวิตของบุคคลอย่างต่อเนื่อง เกิดการเรียนรู้ อาจเกิดได้จากแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกสถานที่ ที่มีเนื้อหา และเทคนิควิธีการสอนที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีมากมายหลากหลายรูปแบบและหลายวิธีการ เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนใช้เป็นประโยชน์ให้ประสบผลสำเร็จ

2.2 หลักการของการศึกษาตลอดชีวิต

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ : 2543 ได้เสนอหลักการจัดการศึกษาที่เป็น การยึดหลักการศึกษตลอดชีวิตไว้ดังนี้

1. สร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต และมีวัฒนธรรมการเรียนรู้
2. การเรียนรู้ตลอดชีวิตเกิดขึ้นและมีความต่อเนื่องตลอดเวลาตลอดช่วงอายุของผู้เรียน
3. คนไทยทุกคนมีสิทธิและความเสมอภาคในการเรียนรู้ตลอดชีวิต
4. ผู้เรียนและการเรียนรู้มีความสำคัญและสัมพันธ์กับวิถีชีวิตที่มีความสุข
5. ผู้เรียนมีโอกาสและมีทางเลือกในการเรียนรู้ ด้วยรูปแบบและวิธีการเรียนรู้ที่ หลากหลาย มีคุณภาพและยืดหยุ่นตามความต้องการของผู้เรียน
6. การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ทุกสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม
7. ทุกแห่งในสังคมคือแหล่งการเรียนรู้ของคนทุกคน
8. ทุกฝ่ายในสังคมต้องร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษา และอำนวยความสะดวก สะดวกในการเรียนรู้ตลอดชีวิตแก่ปวงชน

9. การเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นการบูรณาการการศึกษาในระบบการศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเข้าด้วยกัน

10. คุณภาพของการเรียนรู้ขึ้นอยู่กับความพึงพอใจของผู้เรียนและผู้ที่เกี่ยวข้อง

หลักการของการศึกษาตลอดชีวิตแนวคิดของ สุมาลี สังข์ศรี ซึ่งได้สังเคราะห์สรุปหลักการได้ว่าดังนี้ สุมาลี สังข์ศรี (2545 : 43-45)

1. การศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิตมนุษย์ การศึกษามีความจำเป็นสำหรับบุคคลในทุกช่วงชีวิต เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้คุณพัฒนาตนเอง สามารถเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ปรับตัวและดำเนินชีวิตอยู่ได้อย่างเหมาะสม

2. บุคคลมีความสามารถที่จะเรียนรู้ได้ตลอดชีวิตไม่มีใครแก่เกินเรียน

3. การศึกษามีได้สิ้นสุดลงเมื่อบุคคลจบจากโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา บุคคลจะต้องศึกษาเพิ่มเติมเพื่อให้สามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์และความเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ

4. การศึกษาตลอดชีวิตเป็นภาพรวมของการศึกษาทั้งหมดครอบคลุมการศึกษาทุกประเภททุกระดับชั้น

5. การศึกษาตลอดชีวิตเป็นการศึกษาที่มีการผสมผสานกันทั้งในแนวตั้งและแนวนอน การสัมพันธ์ในแนวตั้ง หมายถึง การพิจารณาถึงช่วงชีวิตของบุคคลตั้งแต่เกิดจนตาย โดยทั่วไปแล้วบุคคลจะต้องผ่านช่วงชีวิตในวัยต่าง ๆ ตั้งแต่วัยเด็กจนถึงวัยสูงอายุ การศึกษามีความจำเป็นสำหรับทุกวัยช่วงอายุตลอดชีวิต เพราะฉะนั้นบุคคลจึงควรได้รับการศึกษาโดยตลอดและการศึกษาที่จัดให้แต่ละช่วงอายุควรมีความสัมพันธ์เกื้อหนุนกัน สำหรับการผสมผสานกันในแนวราบนั้นนักการศึกษาพิจารณาที่แต่ละวัยแต่ละช่วงอายุของบุคคล การศึกษากับชีวิตเป็นสิ่งที่เชื่อมโยงกัน ดังนั้น ในช่วงวัยหนึ่งๆ บุคคลควรจะได้รับการศึกษาที่จะช่วยพัฒนาตนในทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และทัศนคติ เพื่อจะช่วยให้คุณพัฒนาอย่างสมบูรณ์ แหล่งความรู้ผสมผสานกันไม่จำกัดว่าจะต้องเป็นเพียงการศึกษาในระบบ หรือเป็นความพร้อมจะรับการศึกษาในรูปแบบใดมากที่สุดก็ศึกษาในรูปแบบ /ประเภทนั้นเป็นหลัก และมีการศึกษาในรูปแบบอื่นๆ เป็นส่วนเสริมเพื่อให้ได้รับความรู้ที่ครอบคลุมและเกิดประโยชน์สูงสุด

6. การศึกษาตลอดชีวิตเน้นความเท่าเทียมกันของโอกาสทางการศึกษาหน่วยงานผู้รับผิดชอบ จะต้องจัดการศึกษาให้ครอบคลุมทั่วถึงกลุ่มเป้าหมาย เข้าถึงโอกาสทางการศึกษาได้ง่ายและมีความเสมอภาคกัน

7. การศึกษาตลอดชีวิตควรมีความยืดหยุ่นและหลากหลายในเรื่องกฎเกณฑ์ระเบียบต่าง ๆ เนื้อหา วิธีเรียน เวลาเรียน สถานที่เรียน

8. การศึกษาควรมีความเป็นประชาธิปไตย หรือให้อิสระแก่ผู้เรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกได้ตัดสินใจตามความพร้อม ความสามารถ ตามความสนใจ และความสะดวก

9. สร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ให้เห็นประโยชน์ของการศึกษา ตระหนักว่าการศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นจะต้องอยู่คู่กับการดำเนินชีวิต และการศึกษาเป็นของทุกคน

10. ให้เครื่องมือในการแสวงหาความรู้ มีทักษะการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง
11. ให้ศึกษาเรียนรู้เรื่องของชีวิตและสภาพปัญหาที่ต้องเผชิญในชีวิตจริง
12. บ้านเป็นจุดเริ่มต้นของการศึกษาตลอดชีวิต
13. ชุมชนมีบทบาทสำคัญในการให้ความรู้แก่บุคคล
14. แหล่งเรียนรู้ทุกฝ่ายต้องร่วมมือกัน
15. การศึกษาตลอดชีวิตเน้นการจัดการศึกษาเพื่อให้บุคคลพึ่งตนเองได้

2.3 องค์ประกอบการจัดการศึกษาตลอดชีวิต

สุมาลี สังข์ศรี (2543) กล่าวถึง องค์ประกอบการจัดการศึกษาตลอดชีวิตว่าควรประกอบด้วย

1. หลักสูตร
2. วิธีการเรียนการสอน
3. สื่อและอุปกรณ์
4. ระยะเวลาเรียน
5. การวัดผลประเมินผล

อัญชลี ธรรมะวิจิตรกุล (2551) ได้แบ่งองค์ประกอบของการจัดการศึกษาในระบบไว้ดังนี้

1. สารเนื้อหาการจัดการศึกษาในระบบจะจัดทำหลักสูตรเป็นตัวกำหนดเนื้อหาสาระแต่ละระดับ ขณะเดียวกันเปิดโอกาสให้สถานศึกษาแต่ละแห่งสามารถจัดเนื้อหาสาระที่เหมาะสมกับท้องถิ่นได้ด้วย โดยมีเนื้อหาสาระที่ทันสมัยทันต่อเหตุการณ์ เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาทั้งนี้ต้องทบทวนเนื้อหาสาระเพื่อปรับแก้ไขให้ถูกต้องทันสมัย และให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ผู้เรียน

2. ครูผู้สอน หรือผู้ให้การเรียนรู้ ผู้ถ่ายทอดเนื้อหาสาระได้แก่ ครู และอาจารย์ ซึ่ง ถือเป็นผู้ประกอบวิชาชีพชั้นสูง บุคคลเหล่านี้ต้องได้รับการอบรมทั้งในด้านเนื้อหา และวิธีการ ถ่ายทอด เพื่อให้สามารถถ่ายทอดความรู้ และสาระวิชาที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. สื่อและอุปกรณ์สำหรับการศึกษา เช่น อาคารสถานที่ โต๊ะเก้าอี้ กระดาน หนังสือแบบเรียน สมุด ดินสอ ตลอดจนอุปกรณ์ที่ทันสมัยที่มีราคาแพงทั้งหลาย เช่น อุปกรณ์ในห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ เครื่องคอมพิวเตอร์ เป็นต้น สื่อและอุปกรณ์เหล่านี้เป็นส่วนประกอบที่จำเป็นสำหรับการจัดการศึกษา

4. รูปแบบวิธีการเรียนการสอนการศึกษาในระบบยุคปฏิรูปการศึกษา เน้นความสำคัญที่ตัวผู้เรียน รูปแบบวิธีการเรียนการสอนใหม่แตกต่างไปจากเดิม ซึ่งมีกระบวนการเรียนการสอนที่

หลากหลาย เช่น การระดมความคิด การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การนำชมนอก สถานที่ การใช้ อุปกรณ์เครื่องมือประกอบ

5. สถานศึกษาและบรรยากาศแวดล้อมการจัดการศึกษาในระบบชั้นเรียนยังเป็นสิ่งจำเป็น ดังนั้นอาคารสถานที่ห้องเรียน และบรรยากาศแวดล้อมที่ใช้ในการจัดการศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นซึ่ง จะต้องจัดบรรยากาศแวดล้อมที่เอื้อการเรียนรู้

6. ผู้เรียนหรือผู้ศึกษาถือเป็นองค์ประกอบสำคัญที่สุดของการจัดการศึกษา เพราะผู้เรียนคือ ผู้รับการศึกษาและเป็นเป้าหมายหลักของการจัดการศึกษา การปรับเปลี่ยนความรู้ และพฤติกรรมของผู้เรียนเป็นดัชนีชี้วัดผลสัมฤทธิ์ของการจัดการศึกษา การจัดการศึกษาจึงครอบคลุมขั้นตอนที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้เรียนตั้งแต่การเตรียมความพร้อมสำหรับการเรียนรู้ การให้การศึกษา อบรมการ ประเมิน และการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ต่อเนื่อง

สรุป องค์ประกอบการจัดการศึกษาตลอดชีวิต ได้แก่ หลักสูตรตัวกำหนดเนื้อหาสาระความ เหมาะสมต่อผู้เรียน มีครูผู้สอนถ่ายทอดเนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนรวมถึงสื่ออุปกรณ์ สำหรับการศึกษา รูปแบบ วิธีการเรียนการสอนที่หลากหลาย มีบรรยากาศแวดล้อมการจัดการศึกษา เอื้อการเรียนรู้ ผู้เรียนมีการพฤติกรรมปรับเปลี่ยนความรู้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

2.4 ความสำคัญของการศึกษาตลอดชีวิต

เมื่อสังคมโลกเปลี่ยนแปลงไปการศึกษาในระบบไม่สามารถตอบสนองการ เข้าถึงประชาชนให้ ได้รับความเท่าเทียมกัน บุคคลต้อง เรียนรู้และการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา การศึกษาตลอดชีวิตจึง มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะนำบุคคลไปสู่การเรียนรู้และการพัฒนาตนเองให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง ของยุคสมัยในแต่ละช่วง ซึ่งจะทำให้บุคคลได้รับการศึกษาอย่างกว้างขวางโดยไม่มีข้อจำกัดสถานที่ เวลา เพศ วัย และสามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

ความสำคัญของการศึกษาตลอดชีวิต สุมาลี สังข์ศรี (2544) สรุปความสำคัญของการศึกษา ตลอดชีวิต ดังนี้

1. การศึกษาตลอดชีวิตช่วยให้บุคคลมีโอกาสเรียนรู้ทุกช่วงชีวิต
2. การศึกษาตลอดชีวิตช่วยให้บุคคลได้รับโอกาสทางการศึกษาเสมอภาคเท่ากัน
3. การศึกษาตลอดชีวิตช่วยให้บุคคลได้รับการศึกษาในรูปแบบที่เหมาะสมกลมกลืนกัน
4. สภาพการดำเนินชีวิตจริง เพราะการศึกษาตลอดชีวิตเป็นการบูรณาการศึกษากับชีวิต
5. การศึกษาตลอดชีวิตช่วยให้บุคคลได้รับการศึกษาที่ประยุกต์ใช้กับชีวิตจริง
6. การศึกษาตลอดชีวิตช่วยให้บุคคลได้รับการศึกษาที่สอดคล้องกับภาระงาน สามารถเลือก อาชีพและพัฒนาอาชีพได้อย่างเหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนไป
7. การศึกษาตลอดชีวิตช่วยให้บุคคลมีความรู้ ทักษะที่จะแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

8. การศึกษาตลอดชีวิตช่วยให้บุคคลมีอิสระในการเรียนรู้สามารถเลือกเรียนในสิ่งที่ตรงกับระดับความสามารถของตนเอง
 9. การศึกษาตลอดชีวิตช่วยให้บุคคลสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ
 10. การศึกษาตลอดชีวิตช่วยให้บุคคลพึ่งพาตนเองได้และนำตนเองได้ในการเรียนรู้
 11. การศึกษาตลอดชีวิตช่วยให้บุคคลพัฒนาตนเองตลอดทุกช่วงชีวิตและพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองได้อย่างเหมาะสม
 12. การศึกษาตลอดชีวิตเป็นการศึกษาที่ช่วยให้ผู้ด้อยโอกาสในสังคมได้มีโอกาสในการศึกษาและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง
 13. การศึกษาตลอดชีวิตช่วยให้บุคคลและองค์กรสังคมมีส่วนร่วมจัดการศึกษา
 14. การศึกษาตลอดชีวิตช่วยสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้
- สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (2552) ได้กล่าวถึงเป้าหมายและแนวคิดสำคัญของการศึกษาตลอดชีวิตไว้ ดังนี้
1. เพื่อให้บุคคลพัฒนาเต็มเต็มตามขีดความสามารถของตนเองและเป็นสมาชิกที่ดีใน สังคมที่ตนอาศัยอยู่
 2. เป็นการศึกษาทั้งชีวิตอย่างต่อเนื่องตั้งแต่เกิดจนตาย
 3. บุคคลมีอิสรภาพที่จะเลือกรู้จากการศึกษารูปแบบต่างๆที่เหมาะสมและ สอดคล้องกับตนเอง
 4. มุ่งพัฒนาให้บุคคลได้พัฒนาตนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกเพื่อการทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข
 5. การศึกษาที่จัดให้แก่ทุกกลุ่มอายุตั้งแต่วัยเด็กจนถึงวัยสูงอายุ
 6. การศึกษาที่บริการให้ครอบคลุมทั่วถึงทุกคนในแต่ละช่วงวัย ตลอดชีวิต
 7. การจัดกิจกรรมการศึกษาที่ต่อเนื่องสอดคล้องกับชีวิตจริง
 8. การจัดกิจกรรมการศึกษาที่กลุ่มเป้าหมายสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ ประโยชน์ได้ในการดำเนินชีวิตและการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง

สรุป ความสำคัญของการศึกษาตลอดชีวิต เป็นการศึกษาช่วยส่งเสริมให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ จัดให้แก่ผู้เรียนทุกกลุ่มอายุ ตั้งแต่วัยเด็กจนถึงวัยสูงอายุ เปิดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทุกช่วงชีวิตเพื่อพัฒนาตนเองตลอดทุกช่วงชีวิต และพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองได้อย่างเหมาะสม ผู้เรียนได้รับโอกาสทางการศึกษาเสมอภาคเท่ากัน ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองเรียนรู้สิ่งต่างๆใหม่ๆให้เหมาะสมกับรูปแบบที่สอดคล้องกับชีวิตจริงของตนเอง และต้องการด้วยตนเองอย่างเต็มศักยภาพ

2.5 การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

กิจกรรมการเรียนรู้มีหลายรูปแบบ และหลายวิธีการ แตกต่างกันไปตามสภาพผู้เรียน สภาพสิ่งแวดล้อม สถานที่ เวลา ผู้สอนจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจจึงจะจัดกิจกรรมได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และเกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนอย่างแท้จริง

เพื่อให้การจัดการเรียนรู้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และการเรียนรู้ของผู้เรียนบรรลุตามจุดประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีหลักการที่ควรคำนึงถึงหลัก ดังนี้

1. จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตร
2. จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้
3. จัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยความสามารถ และความสนใจของผู้เรียน
4. จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับลักษณะเนื้อหาวิชา
5. จัดกิจกรรมให้มีลำดับขั้นตอน
6. จัดกิจกรรมที่น่าสนใจ ใช้สื่อการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย และเหมาะสม
7. จัดกิจกรรมโดยให้ผู้เรียนเป็นผู้ทำกิจกรรม
8. จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมกระบวนการคิด
9. จัดกิจกรรมโดยใช้เทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย
10. จัดกิจกรรมโดยเน้นการเรียนรู้ที่มีความสุข
11. จัดกิจกรรมแล้วต้องสามารถประเมินผลได้

สมชาย ฐิติรัตน์อัศว (2556 : ออนไลน์) อธิบายลักษณะของกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีไว้ดังนี้

1. กิจกรรมมีความเกี่ยวข้องกับความรู้ที่มีอยู่ในแหล่งเรียนรู้
2. กิจกรรมมีความเหมาะสมกับระดับ วัย และความสามารถของผู้เรียน
3. มีคำชี้แจงสั้น ๆ ที่จะทำให้เข้าใจวิธีทำได้ง่าย และคำชี้แจงหรือคำสั่งต้องกะทัดรัด
4. ใช้เวลาเหมาะสม ไม่เร็ว หรือช้าจนเกินไป
5. เป็นที่สนใจและท้าทายผู้เรียนให้อยากแสดงความสามารถ ปลูกความสนใจหรือ ปลูกจินตนาการ และเกิดความคิดสร้างสรรค์
6. มีการใช้หลักจิตวิทยาในการออกแบบกิจกรรมที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย
7. มีหลากหลายรูปแบบ และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาด้วยตนเอง
8. ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล
9. สามารถเร้าความสนใจของผู้เรียนตั้งแต่ต้นจบ
10. สามารถประเมินและจำแนกความเจริญงอกงามของผู้เรียนได้
11. ควรเป็นกิจกรรมที่มีความหมายกับผู้เรียน สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

การมีกิจกรรมที่หลากหลายตรงตามความต้องการเรียนรู้ และเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง เป็นกิจกรรมที่มีชีวิต องค์กรประกอบสำคัญ 3 ด้าน คือ ด้านกายภาพ ด้านสาระ กิจกรรม และด้านการบริหารจัดการ ดังนี้

1. ด้านกายภาพ

จากสภาพปัญหาของแหล่งเรียนรู้ เช่น ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ ส่วนใหญ่ที่ให้บริการประชาชน ยังมีภาพลักษณะแบบเดิม มีความเป็นแบบแผน เป็นทางการ บรรยากาศที่เต็มไปด้วยกฎระเบียบ ระเบียบจัดเป็นเสมือนสถานที่เก็บหนังสือ หรือสิ่งแสดงต่างๆ เป็นหลัก บางแห่งตั้งอยู่ห่างไกลจากชุมชน ไม่ดึงดูดใจประชาชนหรือกลุ่มเป้าหมายให้เข้ามา ใช้บริการจึงทำให้ปัจจัยด้านกายภาพของแหล่งเรียนรู้ ควรได้รับความสำคัญเป็นอันดับต้น เนื่องจากกายภาพเป็นจุดแรกที่ดึงดูดสายตาของผู้ผ่านไปมา และเป็นสื่อประชาสัมพันธ์การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ การเปลี่ยนแปลงกายภาพของแหล่งเรียนรู้ เริ่มต้นจากการวางกรอบแนวคิดการออกแบบที่เน้นความทันสมัย ความมีสีสันดึงดูดใจกลุ่มเป้าหมาย คือเด็ก และเยาวชน เพื่อให้เกิดทัศนคติต่อการใช้บริการแหล่งเรียนรู้ว่าเป็นวิถีชีวิตที่ทันสมัย และมีความจำเป็น

1.1 สถานที่ตั้ง คำนึงถึงความสะดวกของผู้ใช้ให้สามารถเข้าถึงได้ง่ายตั้งอยู่ในใจกลางเมือง หรืออยู่ในศูนย์กลางของชุมชน หรือหากเป็นชั้นของอาคารควรอยู่ชั้นล่าง หรือชั้นของอาคารที่ไม่สูงเกินไป สะดวกในการเข้าถึงและใช้บริการ สภาพแวดล้อมร่มรื่นทันสมัย สวยงาม

1.2 การออกแบบ ครอบคลุมทั้งการออกแบบภายนอก และภายใน การจัดแบ่งเขตพื้นที่ (zoning) ของแหล่งเรียนรู้เป็นพื้นที่เพื่อการเรียนรู้ โดยการจัดแสดงชิ้นงาน หรืออุปกรณ์นิทรรศการ เครื่องเล่น อุปกรณ์พื้นที่เพื่อการสัมผัส ทดลอง พื้นที่บริการสื่อการเรียนรู้ และพื้นที่เอนกประสงค์เพื่อการถ่ายทอดความรู้ และจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ และการแสดงออกโดยคำนึงถึงความเหมาะสม และสอดคล้องกับพฤติกรรม และความต้องการของกลุ่มผู้ใช้บริการแต่ละกลุ่ม ซึ่งมีความแตกต่างกันทั้ง วัย อาชีพ ความสนใจให้เหมาะสมกับลักษณะและรูปแบบของกิจกรรม อย่างไรก็ตาม การจัดสรรพื้นที่จะต้องสามารถปรับ เปลี่ยนยืดหยุ่น โยกย้ายได้ง่ายรวมทั้งคำนึงถึงความปลอดภัย การให้แสงสว่างรอบพื้นที่การประหยัดพลังงาน การอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้บริการทั่วไป และผู้พิการ รวมถึงการจัดพื้นที่รองรับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการ และการให้บริการมีระบบที่สามารถเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตเพื่อการสืบค้นข้อมูลได้อย่างสะดวก และให้ผู้ใช้สามารถทำงานโดยใช้คอมพิวเตอร์เน็ตบุ๊กได้ การออกแบบให้มีพื้นที่เป็นไม่มีขอบเขตมองเห็นได้ทั่วถึงกัน พร้อมกับใช้ แสง สี เสียง สัญลักษณ์ภาพเส้นลายกราฟิก ที่สื่อสารความหมายถึงความทันสมัย และมีชีวิตชีวา แสดงอัตลักษณ์ของแหล่งเรียนรู้สร้างบรรยากาศที่กระตุ้นให้เกิดความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ภายใต้ความรู้สึกร่วมกันเป็นกันเองผ่อนคลายจากกฎระเบียบที่เคร่งครัดเข้มงวดจนเกินไป

2. ด้านสาระ กิจกรรม

2.1 ด้านสาระ เนื้อหาสาระของแหล่งเรียนรู้ ที่จะเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิต คือ สื่อการเรียนรู้อรูปแบบต่างๆ ทั้งหนังสือ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อนิทรรศการ ช้ันงาน สิ่งแสดง อุปกรณ์ สื่อมัลติมีเดีย สื่อบุคคล ตลอดจนการรวบรวมองค์ความรู้ที่ตอบสนองความสนใจ และความต้องการของผู้รับบริการพร้อมคำแนะนำเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้ในการเข้าถึงเนื้อหาสาระของสื่อการเรียนรู้อย่างรวดเร็ว

2.2 ด้านกิจกรรม การสร้างสรรค์กิจกรรมที่ให้ผู้รับบริการได้ลงมือปฏิบัติได้ห้ยจับ สัมผัสทดลองเป็นส่วนสำคัญในการสร้างความมีชีวิตชีวาของแหล่งเรียนรู้ กิจกรรมเปรียบเสมือนการสร้างเสริมการขาย โดยมีสื่อการเรียนรู้อรูปแบบต่างๆเป็นสินค้า

3. ด้านการบริหารจัดการ

3.1 การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติงาน ที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ นโยบาย ของต้นสังกัด นโยบายของรัฐ และแผนพัฒนาประเทศ โดยมีการศึกษาและสำรวจพฤติกรรมความสนใจ ความต้องการ ความคาดหวัง และความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมาย และผู้ให้บริการ เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผน การกำหนดนโยบาย และการดำเนินงาน

3.2 การมีส่วนร่วมและการสร้างเครือข่ายกับภาคส่วนต่างๆ ทั้งเครือข่ายบุคคล และองค์กร ทั้งภาครัฐ เอกชน ภาคประชาสังคมที่เกี่ยวข้อง เปิดโอกาสให้กลุ่มต่างๆ ที่สนใจโดยเฉพาะ เยาวชนร่วมเสนอแนวคิด เสนอผลงาน และร่วมกันพัฒนาทั้งอย่างเป็นทางการ และไม่เป็นทางการ

3.3 การใช้ศักยภาพจากแหล่งความรู้ และความเชี่ยวชาญจากหน่วยงานภายนอก หรือที่ปรึกษาดำเนินการตามความเหมาะสม และตามความพร้อม เพื่อแก้ปัญหาเรื่องความจำกัดต่างๆ เช่น บุคลากรที่เชี่ยวชาญหรือชำนาญการ หรืองานที่ผู้อื่นทำแทนได้อย่างคุ้มค่ามากกว่า

3.4 การสื่อสาร และประชาสัมพันธ์ทั้งภายในภายนอก การใช้ช่องทางสื่อสาร และการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย การใช้สื่อสัญลักษณ์สำนวนภาษาที่ “โดนใจ ” สร้างเจตคติ และความรู้สึกเชิงบวกต่อทุกฝ่าย การประยุกต์ใช้หลักการตลาด และการใช้เทคโนโลยี เช่น เว็บไซต์ เว็บบอร์ด เครือข่ายสังคม เช่น เฟซบุ๊ก (facebook) มาเป็นเครื่องมือเพื่อทำงานเชิงรุกถึงกลุ่มเป้าหมาย ช่วยสื่อสารผลงาน และกิจกรรมของห้องสมุดไปยังกลุ่มเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง และชัดเจน

3.5 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีศักยภาพ มีความสามารถในการประสานงาน ร่วมคิดร่วมทำ กับกลไกทุกฝ่ายภายในองค์กร และกับเครือข่าย หรือองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้อง มีความสามารถในการตัดสินใจ มีวิสัยทัศน์ทางด้านการศึกษา และการจัดกระบวนการเรียนรู้ มีความทันสมัยเท่าทันโลกเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร

3.6 บุคลากรมีความพร้อมทั้งสมรรถนะทางวิชาชีพ สมรรถนะส่วนตัว และจำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงานให้มีการพัฒนาตนเอง และพัฒนาทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง สมรรถนะทางวิชาชีพ คือ มีความรู้ความเข้าใจแนวคิด หลักการ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ และสามารถประยุกต์ความรู้ในงานบริหารจัดการ และจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในแหล่งเรียนรู้ บนพื้นฐานของหลักวิชาการ มีความสามารถในการจัดกิจกรรม การบริหารโครงการ การสื่อสาร การใช้เทคโนโลยี การประสานงาน และการทำงานเป็นทีม ส่วนการมีสมรรถนะส่วนตัว คือ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ บุคลิกภาพดีเป็นผู้มี มนุษย์สัมพันธ์เจตคติที่ดี คิดเชิงบวก คิดสร้างสรรค์ คิดริเริ่ม คิดนอกกรอบ มีความตั้งใจ มุ่งมั่น อุทิศตน ทำงานเชิงรุก มีจิตบริการ และจิตสาธารณะ

3.7 รูปแบบการทำงานเน้นการทำงานร่วมกัน แบ่งปัน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้มีความเข้าใจ รับฟังและเคารพความคิดเห็นซึ่งกันและกัน รับผิดชอบร่วมกัน

3.8 การประเมินและติดตามผลการดำเนินงาน มีการประเมินผลจากผู้ใช้ ผู้เข้าร่วมกิจกรรม เช่น สถิติผู้ใช้บริการ สมาชิกผู้เข้าร่วมกิจกรรม และเครือข่าย ความพึงพอใจของผู้ใช้ สมาชิกผู้เข้าร่วมกิจกรรมและเครือข่าย ตลอดจนงานนำผล และข้อเสนอแนะที่ได้รับมาปรับปรุงพัฒนางานต่อไป

ปารีชาติ วลัยเสถียร และคณะ (2543 : 218-224) กล่าวว่า มีนักวิชาการหลายท่านได้เสนอเทคนิค วิธีการในการเสริมสร้างการเรียนรู้สามารถแบ่งได้เป็น 12 เทคนิควิธีการต่อไปนี้

1. เทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ที่จำแนกตามกลุ่มเป้าหมายระดับของงาน แบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม ดังนี้

1.1 ระดับบุคคล มีเทคนิควิธีการดังนี้ 1) การสังเกต 2) การบันทึกข้อความ การถ่ายภาพ การถ่ายวิดีโอ 3) การนำเสนอต่อที่ประชุม 4) การฝากตอบ-ถาม โดยใช้เหตุผลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ 5) การค้นหาคำตอบจากหนังสือ และจากการพูดคุย และ 6) การฝากเขียนเรียงเรียงทางวิชาการ

1.2 ระดับกลุ่ม มีเทคนิควิธีการดังต่อไปนี้ 1) การประชุม 2) การอภิปรายกลุ่ม 3) การสาธิต 4) การจัดนิทรรศการ 5) การศึกษาดูงาน และ 6) การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

1.3 ระดับชุมชน มีเทคนิคดังต่อไปนี้ 1) การรณรงค์ด้วยสื่อ 2) การฝึกงาน 3) การจัดห้องสมุด และศูนย์ข้อมูล 4) การฝึกอบรม 5) การศึกษาดูงาน 6) การสัมมนา 7) การสาธิต 8) การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ 9) การจัดเวทีเพื่อการรณรงค์

1.4 ระดับเครือข่าย มีเทคนิคดังต่อไปนี้ 1) การศึกษาดูงาน 2) การฝึกอบรม 3) การประชุมสัมมนา 4) การประสานงานกับหน่วยงานราชการ

1.5 การจัดการศึกษาสำหรับเด็ก และผู้ใหญ่ 1) เทคนิคการจัดการศึกษาสำหรับเด็ก ได้แก่ การละเล่น การเล่านิทาน การลองทำ 2) เทคนิคการจัดการศึกษาสำหรับผู้ใหญ่ ได้แก่ การบอกเล่า การประกอบพิธีกรรมทางศาสนา การสาธิต การจัดทัศนศึกษา

2. เทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้จำแนกตามลักษณะการให้ความรู้ แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

2.1 การให้การศึกษาทงตรง ได้แก่ 1) การเยี่ยมบ้าน 2) การประชุม 3) การสาธิต 4) การจัดทัศนศึกษา

2.2 การให้การศึกษาทงอ้อม ได้แก่ 1) การจัดนิทรรศการ 2) การให้การศึกษากผ่านผู้นำ 3) การใช้สื่อทัศนูปกรณ์ 4) การจัดห้องสมุดชุมชน หรือศูนย์ข้อมูลหมู่บ้าน

3. เทคนิคการประชุมอย่างมีส่วนร่วม เป็นการใช้เวทีการประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และประสบการณ์ร่วมกับผู้อื่นโดยเรียนรู้ที่จะใช้เหตุผลของการตัดสินใจร่วมกัน การประชุมอย่างมีส่วนร่วม

4. การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการกลุ่มที่สามารถพัฒนาเป็น 3 วิธีหลัก เพื่อการเสริมสร้างการเรียนรู้ให้แก่ชุมชน ได้แก่

4.1 กระบวนการกลุ่ม (Group Dynamics , Group Process) เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ต้องร่วมกันคิด ร่วมกันทำสร้างสรรค์ความรู้โดยกลุ่ม ทุกคนจะต้องเรียนรู้จากกลุ่มให้มากที่สุด อาจจัดกิจกรรมของกระบวนการกลุ่มเพื่อการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม อาทิ เกม บทบาทสมมติ การอภิปรายกลุ่ม เป็นต้น

4.2 การเรียนรู้แบบร่วมแรงร่วมใจ (Cooperative Learning) มีการจัดกลุ่มกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแบ่งปันทรัพยากรการเรียนรู้เป็นกำลังใจให้แกกัน และต้องมี ความรับผิดชอบร่วมกัน กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมแรงร่วมใจ ได้แก่ การเล่าเรื่องรอบวง (Round Robin) มุมสนทนา (Corners) คู่คิด (Thing -Pair Share) เป็นต้น

4.3 การเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ความรู้ (Constructivist) เป็นวิธีการเรียนรู้ที่ต้องแสวงหาความรู้ และสร้างความรู้ความเข้าใจด้วยตนเอง ความแข็งแกร่ง ความเจริญงอกงามในความรู้จะเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับคนอื่น ๆ หรือได้พบสิ่งใหม่ๆ แล้วนำความรู้มาเชื่อมโยงบริบทที่เกิดขึ้น

5. การเรียนรู้จากภูมิปัญญาของชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่นถือเป็นศิลปะวิทยาการของชาวบ้านที่มีการถ่ายทอดสืบต่อกัน ตามเนื้อหาและกลุ่มเป้าหมาย

6. การสร้างเวทีการเรียนรู้ของชุมชน จะอยู่ในรูปของการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้โดยการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างชาวบ้านด้วยกันเอง และระหว่างชาวบ้านกับนักวิชาการ การเก็บรวบรวมข้อมูล และการยกระดับข้อมูลการเชื่อมประสานผู้นำในชุมชน

7. การเรียนรู้ชีวิต และจิตสำนึก เพื่อแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องมีหลักการคือต้องเรียนรู้สภาพที่เป็นจริงของตัวเอง เน้นวิธีการแก้ปัญหาด้วยทัศนคติที่ว่าทุกปัญหามีทางแก้ การมีความคิดวิพากษ์วิจารณ์เพื่อที่จะได้คิดเป็น

8. การใช้สื่อเพื่อเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ โดยบทบาทของสื่อจะต้องเป็นฝ่ายกระตุ้นจิตสำนึกให้ประชาชนมีความคิด และมีความสามารถในการตัดสินใจเรื่องต่างๆ สื่อนอกจากจะอยู่ในรูปของเทคโนโลยีที่ทันสมัยแล้วยังมีสื่อพื้นบ้านซึ่งจะเป็นภาษาถิ่น และสามารถสื่อสารเข้าใจได้ง่ายในท้องถิ่นนั้นๆ เช่น เพลงพื้นบ้าน การละเล่น กีฬา ประเพณี และพิธีกรรม

9. การฝึกทักษะอาชีพนอกจากจะสอนในเรื่องการพัฒนาอาชีพแล้วยังเน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาความคิด โดยการคิดนั้นเป็นไปในทางการแก้ปัญหา ซึ่งทุกคนสามารถช่วยกันคิดช่วยกันแก้ปัญหาโดยมีความรู้สึกสนิทชิดเชื้อกัน และช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

10. เทคนิค A-I-C เป็นเทคนิคระดมความคิด และการมีส่วนร่วมของสมาชิกบนพื้นฐานของความเท่าเทียมกัน เป็นกระบวนการที่นำเอาคนเป็นศูนย์กลางร่วมกันวางแผนพัฒนาหมู่บ้าน โดยพลังของประชาชน

11. เทคนิคการแก้ปัญหาและพัฒนาตนเองด้วย “ระบบคู่สัญญา” ใช้ในการแก้ปัญหาและพัฒนาตนเอง โดยใช้วิธีการให้ผู้แก้ปัญหาคิดเป็นวางแผนในการแก้ปัญหาย่างเป็นระเบียบ และชัดเจนขึ้น

12. กระบวนการกระจ่างค่านิยม (Value Clarification) จะช่วยให้บุคคลเกิดกระบวนการเรียนรู้ที่จะตัดสินใจตั้งเป้าหมาย และวางแผนในชีวิตตลอดจนพัฒนาความคิดเพื่อการดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความหมาย ซึ่งมี 4 ขั้นตอนหลักๆ คือ ขั้นทำความเข้าใจ ขั้นแสดงความสัมพันธ์ ขั้นกำหนดคุณค่า ขั้นแสดงออก

ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ (อ้างถึงในเดชา หวังมี 2550 : 30-31) กล่าวว่า มีนักวิชาการหลายท่าน ได้เสนอเทคนิค วิธีการ ในการเสริมสร้างการเรียนรู้สามารถแบ่งได้เป็น 12 เทคนิควิธีการดังต่อไปนี้

1. เทคนิค วิธีการจัดการเรียนรู้ที่จำแนกตามกลุ่มเป้าหมายระดับของงาน แบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม ดังนี้

1.1 ระดับบุคคล มีเทคนิค และวิธีการดังนี้ 1.การสังเกต 2.การบันทึกข้อความ การถ่ายภาพ การถ่ายวิดีโอ 3.การนำเสนอต่อที่ประชุม 4.การถามตอบ 5.ถามโดยใช้เหตุผลมาวิเคราะห์ และสังเคราะห์ 6.การค้นหาคำตอบจากหนังสือและการพูดคุย 7.การฝากเขียนเรียงเรียงทางวิชาการ

1.2 ระดับกลุ่ม มีเทคนิคและวิธีการ ดังนี้ 1.การประชุม 2.การอภิปรายกลุ่ม 3.การสาธิต 4.การจัดนิทรรศการ 5.การศึกษาดูงาน 6.การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

1.3 ระดับชุมชน มีเทคนิคดังต่อไปนี้ 1.การรณรงค์ด้วยสื่อ 2.การฝึกงาน 3.การจัดห้องสมุด และศูนย์ข้อมูล 4.การฝึกอบรม 5.การศึกษาดูงาน 6.การสัมมนา 7.การสาธิต 8.การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ 9.การจัดเวทีเพื่อการรณรงค์

1.4 ระดับเครือข่าย มีเทคนิคดังต่อไปนี้ 1.การศึกษาดูงาน 2.การฝึกอบรม 3.การประชุมสัมมนา 4.การประสานงานกับหน่วยงานราชการ

1.5 การจัดการศึกษาสำหรับเด็กและผู้ใหญ่ 1.การละเล่น 2.การเล่นิทาน 2.การลงทำ

ตอนที่ 3 แหล่งการเรียนรู้และการจัดการแหล่งเรียนรู้

3.1 ความหมายของแหล่งเรียนรู้

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของแหล่งเรียนรู้ไว้อย่างหลากหลาย ดังนี้

UNESCO (1972) อธิบายว่า แหล่งเรียนรู้ หมายถึง ทรัพยากรทุกอย่าง ทั้งที่เป็นข้อมูล บุคคล สิ่งของต่าง ๆ ที่ผู้เรียนใช้แล้วช่วยให้เกิดการเรียนรู้ ได้แก่ ข้อมูล ข่าวสาร บุคคล วัสดุ อุปกรณ์ เทคนิค และอาคารสถานที่ต่าง ๆ

บุญเลิศ มาแสง (2532 : 29) ให้ความหมายแหล่งการเรียนรู้ว่า เป็นแหล่งรวมกิจกรรมที่กระตุ้นเตือนให้เกิดความสำนึก และตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องศึกษาหาความรู้อยู่ตลอดเวลา แหล่งความรู้จะเป็นแบบใดนั้นขึ้นอยู่กับสภาพความจำเป็น และความเหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่น

นถมล ต้นธรรสุทธ (2533 : 6-13) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ให้ความหมายความว่าแหล่งวิชาการในชุมชน หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบตัวเราสามารถกระทบด้วยประสาทสัมผัสได้ทั้งทางตา ทางจมูก ทางหูลิ้น กายและใจทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจ ความเท่ากันความเป็นไปและการเปลี่ยนแปลง ของสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวช่วยให้เป็นคนทันโลกแห่งการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเป็นสุขตามสมควรแก่อัตภาพ

กรมวิชาการ (2545) ได้ให้ความหมายไว้ว่า แหล่งการเรียนรู้ หมายถึง แหล่งข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศ และประสบการณ์ที่สนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียน ใฝ่เรียน ใฝ่รู้ แสวงหาความรู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองตามอัธยาศัยอย่างกว้างขวาง และต่อเนื่องเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544) ให้ความหมายว่า แหล่งการเรียนรู้ หมายถึง แหล่งหรือที่รวมสาระความรู้ อาจเป็นสถานที่ศูนย์รวมข้อมูล ข่าวสาร หรือบุคคลที่เอื้อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต

มนัญญา นวลศรี (2552 : 25) อธิบายว่า แหล่งการเรียนรู้ หมายถึง แหล่งข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศ สถาบัน หน่วยงาน และวัตถุสิ่งของที่มนุษย์สร้างขึ้น เทคโนโลยี สิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติ กิจกรรม ประเพณีหรือการดำรงชีวิตในชุมชนในท้องถิ่นที่มีคุณค่า และมีความสำคัญต่อการเรียนการสอนเพราะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

สรุป แหล่งการเรียนรู้ หมายถึง บุคคล สถานที่ สภาพแวดล้อม กิจกรรม ที่ให้ความรู้ ข่าวสารข้อมูลต่างๆ ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ให้ประสบการณ์สนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการ เรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

3.2 ประเภทของแหล่งเรียนรู้

นักการศึกษา นักวิชาการและหน่วยงานต่าง ๆ ได้จำแนกประเภทของแหล่งเรียนรู้ไว้ดังนี้ UNESCO (1972) ได้จำแนกแหล่งเรียนรู้ออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ ดังนี้

1. แหล่งเรียนรู้ที่ออกแบบมาเพื่อการเรียนการสอน แหล่งเรียนรู้ประเภทนี้ได้รับการ พัฒนาขึ้นมาโดยเฉพาะเพื่อใช้ประกอบจัดการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ หรือ จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

2. แหล่งเรียนรู้ที่ไม่ได้ออกแบบมาเพื่อการเรียนการสอน แหล่งเรียนรู้ประเภทนี้เป็นสิ่งที่มีอยู่ แล้ว หรือพบเห็นได้ทั่วไป สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุตาม วัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายที่กำหนดได้

นฤมล ตันติสรุเศรษฐ์ (2533) ได้จำแนกแหล่งการเรียนรู้ โดยยึดลักษณะของการจัดตั้งเป็น เกณฑ์ สามารถจำแนกได้เป็น 4 ประเภทดังนี้

1. ประเภทบุคคล หมายถึง ศูนย์รวมของวิชาความรู้ที่เป็นบุคคลที่มีอยู่ในท้องถิ่นที่สามารถ นำมาถ่ายทอดความรู้ เช่น ครู อาจารย์ พระสงฆ์ หรือนักบวชศาสนาต่าง ๆ และ ผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้อาวุโสที่มีประสบการณ์มาก

2. ประเภททรัพยากรทางธรรมชาติ หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นในธรรมชาติที่เป็นประโยชน์ต่อ การศึกษา ซึ่งสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ในทุกๆทาง

3. ประเภทสื่อ หมายถึง สิ่งที่เป็นวัสดุ หรืออุปกรณ์ที่แสวงหาความรู้ ซึ่งสามารถหาความรู้ ได้ด้วยตนเอง

4. ประเภทอาคารสถานที่ และวัสดุ หมายถึง อาคาร และสถานที่ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเข้าไป ศึกษาค้นคว้าจนเกิดความรู้

สุมาลี สังข์ศรี (2548) แบ่งประเภทการเรียนรู้ในชุมชนออกเป็น 7 ประเภท ดังนี้

1. แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่อยู่ในบริเวณชุมชน เช่น ภูเขา ป่า ไม้ ฯลฯ

2. แหล่งการเรียนรู้ชุมชนที่เกิดขึ้นตามวิถีการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพของ ประชาชนในชุมชน เช่น อาชีพของคนในชุมชนตลาด ฯลฯ

3. แหล่งการเรียนรู้ชุมชนประเภทศาสนาประเพณี เช่น ศาสนสถาน ประเพณีทางศาสนา ฯลฯ

4. แหล่งการเรียนรู้ชุมชนประเภทภูมิปัญญาท้องถิ่น ในแต่ละท้องถิ่นอาจจะมีภูมิปัญญาหลายด้าน เช่น ด้านการเกษตร ด้านช่างฝีมือ ด้านดนตรีไทย ฯลฯ

5. แหล่งการเรียนรู้ชุมชนประเภทหน่วยงาน องค์กรของรัฐ และเอกชน เช่น หน่วยงานที่มีเจ้าหน้าที่ไปปฏิบัติงานในชุมชน เกษตรตำบล ครูอาสาการศึกษาออกโรงเรียนเจ้าหน้าที่เหล่านี้สามารถเป็นแหล่งความรู้ในด้านต่าง ๆ ตามที่หน่วยงานนั้นจัดให้ประชาชนในชุมชนได้

6. แหล่งการเรียนรู้ประเภทสื่อต่าง ๆ ที่ประชาชนในชุมชนได้รับชม รับฟัง เช่น หนังสือ วิทยุ โทรทัศน์ ฯลฯ

7. แหล่งการเรียนรู้ที่รัฐและชุมชนสร้างขึ้นเพื่อการศึกษาเพื่อการเรียนรู้โดยตรง ได้แก่ โรงเรียนหรือสถานศึกษาประเภทต่าง ๆ ห้องสมุด ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ฯลฯ แหล่งการเรียนรู้ประเภทนี้มุ่งให้การศึกษาแก่ประชาชนโดยตรง

สรุป ประเภทของแหล่งเรียนรู้สามารถจำแนก หรือแบ่งออกได้ 4 ประเภทดังนี้ 1. ประเภทบุคคลคือบุคคลผู้ที่มีความรู้ประสบการณ์ ที่สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ในเรื่องที่ตนเองเองมีความรู้ได้ บุคคลเหล่านี้อาจเป็นผู้ที่อยู่ในท้องถิ่น เช่น ครู อาจารย์ พระสงฆ์ หรือนักบวชศาสนาต่าง ๆ นักปราชญ์ เป็นต้น 2. ประเภททรัพยากรทางธรรมชาติ สิ่งที่ธรรมชาติ สภาพแวดล้อมที่มีอยู่ในชุมชน เหมาะสมแก่การนำมาใช้ประโยชน์เป็นทรัพยากรแห่งการเรียนรู้ 3. ประเภทสื่อ วัสดุอุปกรณ์ที่บุคคล สามารถนำผู้เรียนศึกษาหาความรู้ ค้นคว้า หรือได้รับการถ่ายทอดความรู้ผ่านการมองเห็น ได้ยินได้ฟังได้สัมผัส ได้เล่น เช่น หนังสือพิมพ์ วารสาร ป้ายโปสเตอร์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์จำพวก ภาพเคลื่อนไหว วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ เป็นต้น 4. อาคารสถานที่ และวัตถุ แหล่งการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นเพื่อการศึกษาเพื่อการเรียนรู้โดยตรง สถานที่จะเป็นแหล่งรวบรวมองค์ความรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ให้บุคคลเข้าไปศึกษา เช่น พิพิธภัณฑ์ สวนสัตว์ ศูนย์การเรียนรู้ ศูนย์การศึกษา สถาบันศึกษา เป็นต้น

3.3 ความสำคัญของแหล่งการเรียนรู้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มาตรา 25 กล่าวถึงความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ว่ารัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงาน และการจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์กีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูล และแหล่งเรียนรู้อื่นอย่างเพียงพอ และมีประสิทธิภาพ

นฤมล ดันธสุรเศรษฐนนทบุรี (2533) กล่าวถึงความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ว่า

1. เป็นแหล่งการศึกษาตลอดชีวิตที่ประชาชนจะมีปฏิสัมพันธ์ เพื่อหาความรู้ต่างๆได้ด้วยตนเองตลอดเวลา โดยไม่จำกัดเพศและวัย

2. เป็นแหล่งที่ประชาชนจะไปปฏิสัมพันธ์เพื่อหาความรู้จากแหล่งกำเนิดได้

3. เป็นแหล่งที่ประชาชนจะเข้าไปปฏิสัมพันธ์เพื่อให้เกิดประสบการณ์ตรงหรือลงมือปฏิบัติจริงได้

สุมาลี สังข์ศรี และคณะ (2548) กล่าวว่า ในปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าในด้านวิทยาการสาขาต่าง ๆ มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การศึกษา หรือการเรียนรู้จะหยุดเพียงการศึกษาภาคบังคับไม่ได้ทุกคนต้องศึกษาต่อเนื่องไปตลอดชีวิต ดังนั้นแหล่งการเรียนรู้จึงมีความสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งที่จะช่วยให้บุคคลสามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง ตามความต้องการ ความสนใจ ความถนัด และความพร้อม

มนัญญา นวลศรี (2552) ความสำคัญของแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต แหล่งความรู้หรือแหล่งวิทยาการในชุมชนมีความสำคัญดังนี้

1. เป็นการศึกษาตลอดชีวิต ที่ประชาชนจะมีปฏิสัมพันธ์เพื่อหาความรู้ต่าง ๆ ได้ด้วยตนเองตลอดเวลาไม่จำกัดเพศ และวัย

2. เป็นแหล่งที่ช่วยเสริมการเรียนการสอนการศึกษาในระบบ

3. เป็นแหล่งที่ประชาชนเข้าไปปฏิสัมพันธ์กับเนื้อหาความรู้จากแหล่งกำเนิดได้ เช่น การศึกษาโบราณสถาน โบราณวัตถุ หรือศาสนสถาน พันธุ์ไม้ พันธุ์สัตว์ สภาพชีวิตความเป็นอยู่ตามธรรมชาติของสัตว์ชนิดต่างๆ ถึงแหล่งที่อยู่อาศัยในป่า เป็นต้น

4. เป็นแหล่งที่ประชาชนเข้าไปปฏิสัมพันธ์ เพื่อให้ได้ความรู้เกี่ยวกับวิทยาการ ใหม่ ๆ ที่มีการคิดค้นขึ้น และได้ของจริง เช่น การศึกษาประดิษฐ์กรรมใหม่ โดยดูจากวิดีโอทัศน์ ภาพยนตร์ นิทรรศการ หรือสื่อสิ่งพิมพ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแหล่งวิทยาการประเภทนี้จะเป็นสื่อที่มีความสำคัญในหลายด้าน เช่น เป็นแหล่งให้ข่าวสาร เปิดโลกทัศน์ของผู้ศึกษาให้กว้างไกลกว่าเรื่องราวที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น ช่วยให้เกิดความสนใจในเรื่องสำคัญ ช่วยยกระดับความมุ่งมั่นโดยการเสนอภาพในอุดมคติเสนอผลสำเร็จและความก้าวหน้าของงานและบุคคลต่าง ๆ

5. เป็นสิ่งช่วยเปลี่ยนทัศนคติ และค่านิยมเพื่อให้เกิดการยอมรับสิ่งใหม่ เพื่อแนวความคิดใหม่เกิดมุมมองใหม่ขึ้น

6. เป็นสื่อการสอนสมัยใหม่ที่ให้ความรู้ก่อให้เกิดทักษะช่วยให้การเรียนรู้เร็วขึ้น แหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตจึงมีความสำคัญกับบุคคลเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นสถานที่ที่ช่วยให้บุคคลสามารถพัฒนาทักษะความรู้ ความสามารถตามความต้องการ และความพร้อมของตนเองเพื่อนำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

3.4 บทบาทหน้าที่ของแหล่งการเรียนรู้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (อ้างถึงใน ศิริกาญจน์ โกสุมภ์ และดารณี คำ วัจนัง : 2545) ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของแหล่งการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

1. จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลายให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนในทุกระดับ ทุกกลุ่มเป้าหมาย และเหมาะสมกับสภาวะความพร้อมของแหล่งการเรียนรู้ในแต่ละบท
2. สร้างกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องสภาพสังคม วิถีชีวิต และสภาพเศรษฐกิจ การเมืองของแต่ละสังคม
3. จัดความร่วมมือโดยร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งตัวผู้เรียนเพื่อจัดทำหลักสูตรที่ยืดหยุ่น ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามความสนใจ และความถนัด
4. จัดทำหลักสูตรให้เป็นที่ยอมรับ สามารถเทียบโอนความรู้จากการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเข้าสู่ระบบการศึกษาในระบบโรงเรียน
5. จัดทำสื่อ จัดทำสื่อที่ใช้ในการนำเสนอ และการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย ได้แก่ สื่อเสริม แบบเรียน สื่อวิทยุ โทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ช่วยสอนรวมทั้งสื่อบุคคล
6. ประสานเชื่อมโยงกับองค์กรต่างๆ เพื่อให้ทุกส่วนได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
7. อบรมผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้จัดการศึกษาในแหล่งการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
8. สนับสนุนด้านทรัพยากรและจัดทำมาตรฐาน/ตัวชี้วัด และประเมินผลการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

3.5 ประโยชน์ของแหล่งการเรียนรู้

การจัดการเรียนการสอน โดยให้ผู้เรียนได้ศึกษาหาความรู้จากแหล่งความรู้ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นการสร้างเสริมประสบการณ์ตรงให้แก่ผู้เรียน ซึ่งมีนักการศึกษาเสนอแนวคิดเกี่ยวกับประโยชน์ของแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ดังนี้

ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (2549) กล่าวว่า การจัดแหล่งความรู้หมู่บ้านเป็นการให้การศึกษแก่ประชาชนทางหนึ่ง ซึ่งจัดในรูปของการศึกษานอกโรงเรียนเป็นการลงทุนที่ไม่สูง แต่ได้รับผลประโยชน์มาก สรุป ได้ 5 ประการ ดังนี้

1. ประชาชนจะได้รับข่าวสารข้อมูลและเพิ่มพูนความรู้ต่างๆเพิ่มเติม
2. เป็นการส่งเสริมการอ่าน และป้องกันการลืมนหนังสือของประชาชน
3. เป็นการสร้างนิสัยการอ่านให้กับประชาชน
4. เป็นการก่อให้เกิดความร่วมมืออันดีระหว่างส่วนราชการกับประชาชน
5. เป็นแหล่งที่ประชาชนเข้าไปปฏิสัมพันธ์เพื่อหาความรู้เกี่ยวกับวิทยาการใหม่ๆ

อ้อมใจ วงษ์มณฑา : 2552 (อ่างใน สุภามาส อ่ำดวง 2554 : 56-57) กล่าวว่า ประโยชน์และความสำคัญของแหล่งเรียนรู้มีดังนี้

1. ช่วยให้ประชาชนทั่วไปได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้อย่างต่อเนื่อง
2. ช่วยให้ระบบข้อมูลข่าวสารได้ตีพิมพ์เผยแพร่ และนำไปใช้ประโยชน์ทางวิชาการอย่างกว้างขวางมากขึ้น

3. ช่วยทำให้ระบบการจัดการความรู้มีความกว้างขวางมากขึ้น หรือที่เรียกว่าการศึกษาไร้พรมแดนซึ่งเป็นประโยชน์ในการสร้างเครือข่ายได้อย่างทั่วถึง
4. เป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลต่างๆ ไว้อย่างเป็นระบบ เพื่อองค์กรแห่งการเรียนรู้ ซึ่งเป็นประโยชน์ในการศึกษา ค้นคว้า วิจัย
5. ช่วยรักษาภูมิปัญญาของบุคคลหรือภูมิปัญญาชาวบ้าน เพื่อประโยชน์ต่อการศึกษาในระยะยาว
6. เป็นประโยชน์ในการพัฒนาองค์ความรู้ชุมชน และเป็นที่พักพิงทางด้านวิชาการในการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

สรุป ประโยชน์ของแหล่งการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ เป็นแหล่งรวบรวมข่าวสารข้อมูลและเพิ่มพูนความรู้ต่าง ๆ ให้กับประชาชน ประชาชนสามารถเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์เพื่อหาความรู้เกี่ยวกับวิทยาการใหม่ๆ เพื่อความรอบรู้ที่กว้างขึ้นให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาบุคคล และชุมชน

33.6 การจัดการแหล่งเรียนรู้

การจัดแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ชัยยศ อิ่มสุวรรณ์ (2544) ได้กล่าวว่าการทำความเข้าใจในการจัดแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตควรจะได้พิจารณาประเด็นต่อไปนี้ ดังนี้

1. เป็นแหล่งที่สามารถศึกษาค้นคว้าที่เกิดขึ้นได้ทุกหนทุกแห่งตามแต่สถานการณ์ จะพาไปสถานการณ์แห่งการเรียนรู้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาไม่จำกัดสถานที่ อายุ กลุ่ม รูปแบบ หรือวิธีการเรียนรู้
2. เป็นแหล่งการเรียนรู้เกิดขึ้นเมื่อบุคคลมีความสัมพันธ์กับสิ่งที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ จะเป็นบุคคล วัตถุ สิ่งของ สถานการณ์ใด ๆ ก็ตาม จะโดยตั้งใจหรือไม่ก็ตาม เช่น เรียนจากพ่อแม่ เรียนจากการทดลองทำ เรียนจากการพาดตนเองเข้าไปสู่เหตุการณ์ เรียนจากการสัมผัสวัสดุสิ่งของ สื่อ ฯลฯ การเรียนรู้ดังกล่าวเกิดขึ้น ณ จุดหนึ่งภายในใจของบุคคลเป็นจุด “รูจี” ที่เกิดขึ้นเป็นกระบวนการภายใน
3. เป็นแหล่งการเรียนรู้ที่มีลักษณะของการเรียนรู้ที่เกิดจากการศึกษาตามอัธยาศัย โดยทั่วไปมีลักษณะเฉพาะที่ เช่น
 - 3.1 เป็นการเรียนรู้ที่ตั้งอยู่บนฐานของการสนทนา (Conversation Base)
 - 3.2 ผู้เรียนเป็นผู้กำหนดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เลือกที่จะเรียนหรือไม่เรียน จะเรียนเรื่องใด และพอเพียงแล้วหรือยัง
 - 3.3 การเรียนรู้คาดหมายล่วงหน้าไม่ได้ (Unpredictable) บางสถานการณ์เกิดการเรียนรู้ แต่บางสถานการณ์ไม่เกิดการเรียนรู้ บางคนเกิดการเรียนรู้ แต่ในสถานการณ์เดียวกันบางคนไม่เกิดการเรียนรู้
 - 3.4 การประเมินผลอยู่ที่ตัวผู้เรียนเองเป็นสำคัญ แต่บางกรณีขึ้นอยู่กับบุคคลที่เกี่ยวข้องด้วยที่จะยอมรับความรู้ที่เกิดขึ้น แต่ไม่มีรูปแบบการประเมินที่ชัดเจนแน่นอน

4. ผลของการเรียนรู้ที่เกิดจากการศึกษาตามอัธยาศัยนั้นมีอยู่โดยไม่รู้ตัวเพราะเป็นการสั่งสมมาทีละเล็กละน้อย ไม่อาจคาดหวังได้ว่าผลของการเรียนรู้เป็นอย่างไรจนกว่าจะนำมาใช้ในชีวิตจริง การประเมินจึงทำได้ไม่ง่าย เพราะคุณค่าของผลการเรียนรู้ตามอัธยาศัยไม่ใช่สิ่งที่จะนำไปสู่การเรียนรู้ต่อได้มากเท่ากับการน ไปใช้ในชีวิตจริง

5. รูปแบบการจัดการแหล่งการเรียนรู้จึงมีรูปแบบเป็นการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งการจัดการให้บุคคลเรียนรู้อย่างไม่เป็นทางการในรูปแบบที่หลากหลาย โดยการจัดสภาพแวดล้อมปัจจัยเกื้อหนุน บรรยากาศ สถานการณ์ ให้บุคคลได้เรียนรู้การจัดการศึกษาตามอัธยาศัย การจัดการศึกษาตามอัธยาศัย บางครั้งอาจต้องใช้นักการศึกษาตามอัธยาศัย (Informal Education) ซึ่งเป็นผู้ที่รู้จักใช้โอกาสสถานการณ์ในการจูงใจระดมโน้มน้าว หรือกระตุ้นให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ หรือเป็นผู้ที่ให้คำตอบบางอย่าง หรือให้ข้อมูลคำแนะนำ หรือเป็นผู้ชี้แหล่งความรู้ที่บุคคลจะไปเรียนรู้ นักการศึกษาตามอัธยาศัยจึงเป็นใครก็ได้ที่มีคุณลักษณะดังกล่าวอาจจะอยู่รอบ ๆ ตัวเรา หรือบางทีตัวเราเองก็อาจเป็นนักการศึกษาตามอัธยาศัยในตัวเอง ความสำคัญของการศึกษาตามอัธยาศัย จึงอยู่ที่ความเป็นผู้รู้จักใช้โอกาสในการช่วยให้บุคคลเกิดการเรียนรู้มากกว่าเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้เอง ภูมิปัญญาบางท่านก็เป็นผู้ให้ความรู้ แต่ในบางขณะก็อาจเป็นนักการศึกษาตามอัธยาศัยได้ด้วย

ชัยยศ อิ่มสุวรรณ์ (2544) ยังกล่าวต่อไปว่า การจัดกิจกรรมในแหล่งการเรียนรู้ในแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตแต่ละแห่งจะมีลักษณะที่เป็นธรรมชาติของแหล่งนั้นๆ อยู่ การจัดการจึงเป็นการจัดแบบไม่จัด โดยให้คงสภาพการเป็นแหล่งการเรียนรู้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการเรียนรู้ หรือมีวัตถุประสงค์หลักอย่างอื่นก็ตามควรให้เป็นไปตามธรรมชาติของแหล่งนั้นๆ การจัดการเพื่อให้เกิดการเรียนรู้เป็นเพียงการเพิ่มเติม โดยไม่ทำให้เกิดความแปลกแยกกับธรรมชาติของแหล่งการเรียนรู้ นั้นๆ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตนั้น ควรให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมดังกล่าว เพื่อไม่ทำให้การศึกษาเป็นสิ่งที่แปลกแยกออกจากชีวิตจริง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไม่จำเป็นต้องมีการจัดการมากมายเป็นพิเศษแม้เป็นเพียงสถานที่ที่บุคคลจะได้มานั่งสนทนากัน ก็ถือเป็นแหล่งการเรียนรู้ขึ้นได้ จากนั้นค่อยพัฒนาไปสู่การนำสาระในแหล่งการเรียนรู้มาเป็นบทสนทนา และเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันอย่างไม่เป็นทางการ จะทำให้การจัดกิจกรรมแหล่งการเรียนรู้มีชีวิตขึ้นได้ และบทบาทของรัฐในการส่งเสริมการดำเนินงานด้านการศึกษาของแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีดำเนินการได้หลายวิธีการ ซึ่งขอเสนอแนะคือ

1. การสนับสนุนด้านงบประมาณในการจัดกิจกรรม โดยตั้งเป็นกองทุนส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้ทุนเบื้องต้นสำหรับแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ ใช้จัดกิจกรรม

2. การสนับสนุนด้านวิชาการ ได้แก่ การจัดทำแนวทางการดำเนินงานเพื่อชี้แนะให้ผู้รับผิดชอบแหล่งการเรียนรู้มีแนวทางการดำเนินงาน ซึ่งอาจรวมไปถึงการร่วมกันพัฒนามาตรฐาน คุณภาพการให้บริการด้วย โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน

3. การสนับสนุนด้านการพัฒนาบุคลากรเพื่อร่วมกันสร้างนักการศึกษาตามอธยาศัยให้กระจายอยู่ในทุกแห่งการเรียนรู้ เพื่อช่วยให้บุคคลที่เข้ามาในแห่งการเรียนรู้ได้เกิดการเรียนรู้ที่สะดวกขึ้น

4. การสนับสนุนโดยการสร้างเครือข่ายการให้บริการร่วมกันระหว่างแห่งการเรียนรู้ต่างๆ เพื่อกระจายการบริหารให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย และเสริมประสิทธิภาพการบริการซึ่งกันและกัน

อารีเฟน อับดุลกาเดร์ , 2548 ได้กล่าวถึงความเป็นแห่งการเรียนรู้อื่นๆ ที่สำคัญอันมีสภาพเป็นแห่งการเรียนรู้อยู่แล้ว หรือสามารถพัฒนาขึ้น เป็นแห่งเรียนรู้ที่ดีได้อีกมากมายหลายแห่ง คือ วัดในพุทธศาสนา และมัสยิดในศาสนาอิสลาม ซึ่งหากรัฐได้เข้ามาส่งเสริม การดำเนินงานและทำความเข้าใจให้ก็จะเป็นแห่งเรียนรู้ที่สำคัญ วัด และมัสยิด มีความพร้อม และความเหมาะสม ที่จะเป็นแห่งเรียนรู้ที่ดีด้วยเหตุผลอย่างน้อย 4 ประการ คือ

1. เป็นศูนย์กลางของชุมชนด้านการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม วัดและมัสยิดมีบทบาทสำคัญในการให้การศึกษาแก่กุลบุตรกุลธิดา การบรรยายธรรม และการให้ความรู้ต้นตาง ๆ แก่ บุคคลทุกเพศทุกวัย การประกอบศาสนกิจ และการส่งเสริมวัฒนธรรมอันดีงาม

2. มีความพร้อมทรัพยากร วัดและมัสยิด เป็นแห่งรวมศรัทธาของบรรดาศาสนิก โดยสภาพจึงมีความพร้อมด้านอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ ปัจจัยทางทุนทรัพย์ และบุคลากรผู้ยินดีให้ความช่วยเหลือส่งเสริมการดำเนินการแห่งเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี

3. มีความพร้อมด้านผู้รู้ผู้เชี่ยวชาญ การจัดองค์กร การจัดองค์กรในรูปของ คณะกรรมการทั้งวัดและมัสยิดทำให้มีความพร้อมด้านทรัพยากรบุคคล ซึ่งนอกจากจะพร้อม ด้านปริมาณแล้วยังมีผู้รู้ผู้เชี่ยวชาญแขนงต่าง ๆ ที่พร้อมจะอุทิศความรู้และความสามารถและเวลา แก่กิจการของวัดและมัสยิด

4. มีบรรยากาศที่ดี และเอื้อต่อการเรียนรู้ ด้วยบรรยากาศที่สงบและร่มรื่น ผู้คนที่เข้าไป ในบริเวณวัดและมัสยิดก็ด้วยเจตนารมณ์ที่เป็นกุศล ความมีจริยธรรม มีระเบียบวินัย ช่วยรังสรรค์บรรยากาศที่ดีในการที่จะจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ

สรุป การจัดการแห่งรู้เป็นการจัดการศึกษาให้บุคคลเรียนรู้อย่างรูปแบบที่หลากหลาย โดยมีการจัดสภาพแวดล้อมให้เกื้อหนุนต่อการเรียนรู้ ซึ่งการเรียนรู้จะเป็นการเรียนรู้จากบุคคลผู้รอบรู้ในชุมชน วัตถุ สิ่งของ สถานการณ์ใด ๆ โดยตั้งใจหรือบังเอิญก็ การจัดการต้องได้รับการส่งเสริมการดำเนินงาน ดังนี้ 1.สนับสนุนด้านงบประมาณในการใช้จัดกิจกรรม อาคารสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์ต่างๆในการเรียนรู้ 2. ด้านวิชาการ พัฒนาบุคลากรผู้รับผิดชอบการดำเนินงานในแห่งเรียนรู้ รวมทั้งนักการศึกษาแห่งเรียนรู้เพื่อให้ข้อมูลคำแนะนำความรู้และการเข้าถึงแห่งเรียนรู้ได้สะดวกและง่ายขึ้น

3.7 รูปแบบการจัดกิจกรรม และสื่อของแหล่งเรียนรู้

นักวิชาการและนักการศึกษา ได้กล่าว รูปแบบการจัดกิจกรรม และสื่อของแหล่งเรียนรู้ไว้ อย่างหลากหลาย ดังนี้

บุญเลิศ มาแสง (2531 : 202) กล่าวว่าลักษณะสื่อในแหล่งเรียนรู้ จะต้องเป็นสื่อที่มีการ เคลื่อนไหวหมุนเวียนอยู่ตลอดเวลา สามารถแยกประเภทของสื่อตามวิธีการเสนอข้อมูล แยกได้เป็น 2 ประเภท คือ 1) สื่อที่จะนำเสนอข้อมูลโดยผ่านเครื่องมือ ได้แก่ เครื่องรับวิทยุ เครื่องรับวิทยุโทรทัศน์ เครื่องบันทึกเสียง แถบบันทึกเสียง (ตลับเทป) เครื่องฉายภาพยนตร์ เครื่องฉายสไลด์ กล้องถ่ายรูป และภาพถ่ายเป็น เป็นต้น 2) สื่อที่สำเร็จในตัว ผู้ที่จะศึกษาเรียนรู้ สามารถรับข้อมูลนั้นได้โดยตรง ไม่ต้องอาศัยเครื่องมือเป็นตัวแปลข้อมูล สื่อเหล่านี้ ได้แก่ หนังสือ สื่อสิ่งพิมพ์ อุปกรณ์และเกมส์ต่างๆ เช่น หมากรอก หมากรุก การต่อภาพแท่งไม้ ป้ายนิเทศ ตู้นิทรรศการ สิ่งสำคัญในหมู่บ้าน ของดีใน ท้องถิ่น หรือผลงานหัตถกรรมพื้นบ้าน เป็นต้น นอกจากนี้ การถ่ายทอดความรู้ด้วยวิธีการใช้สื่ออื่นๆ อาจมีได้ 3 วิธี คือ 1) การใช้วิทยากรผู้มีความรู้ในแต่ละสาขาเป็นผู้ให้เป็นวิทยากร 2) การให้กลุ่มผู้มีความสนใจอย่างเดียวกัน ทดลองปฏิบัติการ และ 3) การให้ผู้เรียนศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง ดังนั้น สื่อแหล่งเรียนรู้ในศูนย์การศึกษา ควรจะมีหลายประเภท เพื่อให้ผู้ใช้ได้เลือกตามระดับความรู้ของตน เพราะการเรียนรู้โดยอิสระ ในการจัดวัสดุและสื่อต่างๆ ควรให้ผู้เรียนมีด้วยตนเอง สื่อเหล่านี้ ควรจัดไว้ให้เหมาะสมตามประเภทของสื่อและอยู่ในสภาพที่สะดวกต่อการนำมาใช้ โดยจัดแยกประเภทเป็น หมวดหมู่อย่างมีระบบและเป็นระเบียบ ส่วนแหล่งเรียนรู้ที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน ได้พยายาม พัฒนาที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ให้มีความพร้อมและเอกลักษณ์เฉพาะตัว กล่าวคือเป็นสถานที่ รวบรวมทั้งสื่อและอุปกรณ์ และสรรพวิทยากร ในท้องถิ่น ที่ประชาชนในท้องถิ่นร่วมมือร่วมใจกัน จัดตั้ง สื่อต่างๆที่มีอยู่ในแหล่งเรียนรู้ นั้นได้จัดมาหาด้วยการรับบริจาค อาจจะกล่าวได้ว่า แหล่ง เรียนรู้ในท้องถิ่น เป็นตัวชี้วัดถึงระดับความร่วมมือร่วมใจของประชาชนในท้องถิ่น และเป็นตัวชี้วัดถึง ความสำเร็จของการประสานงานในการพัฒนาชนบท

3.8 ด้านปัญหาเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน มีดังนี้

1. ไม่มีการสร้างหรือพัฒนาเพิ่มเติม แหล่งการเรียนรู้ประเภทนี้ส่วนใหญ่ไม่มีการสร้างเพิ่มเติมมา เป็นเวลานานแล้ว
2. แหล่งการเรียนรู้ไม่มีความหลากหลาย ที่ผ่านมามีจะมีการสร้างหรือพัฒนาแหล่งการ เรียนรู้ขึ้นมาในชุมชนทำให้ไม่มีจุดเด่นหรือมีความหลากหลายเท่าที่ควร
3. เจ้าหน้าที่ในระดับปฏิบัติยังไม่มีส่วนร่วมเท่าที่ควร แนวความคิดในการพัฒนาแห่งการเรียนรู้ ส่วนใหญ่มาจากส่วนกลางเป็นผู้คิด ผู้กำหนด และผู้จัดสรรงบประมาณ เจ้าหน้าที่ระดับ ปฏิบัติยังไม่มีโอกาสได้นำเสนอแนวความคิดเท่าที่ควร

4. ประชาชนมีส่วนร่วมน้อยในการสร้างแหล่งความรู้ประเภทต่างๆ เท่าที่ผ่านมานหน่วยงานเป็นผู้คิดวางแผนและดำเนินการสร้างเอง โดยไม่ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมเสนอความคิดเห็นมากนัก
5. ไม่มีนโยบายหรือแผนงานที่ชัดเจนเกี่ยวกับการสร้างหรือการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ไม่มีการให้แนวทางว่าจะมีการสนับสนุนให้สร้างแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนอย่างไร ดังนั้นเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติจึงไม่รู้ว่าควรจะเสนอความคิดเห็นอย่างไร
6. เจ้าหน้าที่ผู้จัดการศึกษายังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ซึ่งจะมีผลอย่างมากต่อการสร้างและการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน

ตอนที่ 4 ข้อมูลทั่วไปอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก จังหวัดบุรีรัมย์

อ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากสภาพพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก สร้างขึ้นเพื่อการชลประทาน และการประปาของจังหวัดบุรีรัมย์

4.1 ความสำคัญทางด้านกายภาพ

อ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก จังหวัดบุรีรัมย์ มีสภาพพื้นที่เป็นอ่างเก็บน้ำขนาดกลาง สร้างขึ้นเพื่อการชลประทาน และการประปาของจังหวัดบุรีรัมย์ มีพื้นที่ 3,876 ไร่ (6.20 ตร.กม.) สภาพภูมิประเทศโดยรอบอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากมีสภาพเป็นที่ราบ ที่ดินส่วนใหญ่เป็นที่นา สร้างขึ้นในปี พ.ศ. 2504 ที่ตั้งกินพื้นที่ 3 ตำบลซึ่งได้แก่ ตำบลเสม็ด ตำบลบ้านบัว ตำบลนาสะแกโพรง อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ อยู่ในการดูแลของกรมป่าไม้ และต่อมาปี พ.ศ. 2523 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้กำหนดให้เป็นเขตห้ามล่าสัตว์ป่า เนื่องจากจากบริเวณอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากอยู่ใกล้ชุมชน มีสัตว์น้ำ และนกชนิดต่างๆ เข้ามาอาศัยหากินตามวิถีชีวิตมากมายและชุกชุม ทำให้มีการลักลอบล่าสัตว์ป่าในบริเวณอ่างเก็บน้ำเป็นประจำ เดิมอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากมีก้อนหินอยู่มากตามริมตลิ่ง ซึ่งถึงเวลาน้ำลดจะมองเห็นก้อนหินรูปร่างคล้ายจรเข้ม ชาวบ้านเรียกแหล่งน้ำบริเวณนี้ว่า “ห้วยจรเข้มาก”

อ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากมีสถานภาพเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ. 2543 ครอบคลุมพื้นที่ลุ่มน้ำหลัก ได้แก่ ลุ่มน้ำมูล และอยู่ในลุ่มน้ำสาขาห้วยตะโค่ง พื้นที่ขอบเขตพื้นที่ชุ่มน้ำอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากคำนวณโดยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์มีขนาดเนื้อที่ ๖,๘๕๐.๖๒ ไร่ มีความหลากหลายทางชีวภาพทางด้านพรรณพืชและสัตว์จากการศึกษาทรัพยากรสัตว์ป่าได้ทำการสำรวจพบรายละเอียดของผลการศึกษาได้ที่น่าสนใจ ทรัพยากรสัตว์ป่าบริเวณพื้นที่ชุ่มน้ำอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก พบว่า มีสัตว์ป่า 4 ประเภท ได้แก่ สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม นก สัตว์เลื้อยคลาน และสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก ไม่น้อยกว่า 183 ชนิด ใน 72 วงศ์ 133 สกุลที่พบในพื้นที่ ดังนี้ พบสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมไม่น้อยกว่า 6 ชนิด ใน 5 สกุล 4 วงศ์ เช่น สัตว์ที่มีความชุกชุมปานกลาง 2 ชนิด ได้แก่ หนูจิ้ง (Rattus exulans) และหนูพุกใหญ่ (Bandicota indica) มีความชุกชุมน้อย 1 ชนิด คือ หนูท้องขาว ฯลฯ ส่วนสัตว์เลื้อยคลานอาศัยอยู่ในพื้นที่ไม่น้อยกว่า 22 ชนิด ใน 20 สกุล 10 วงศ์ เป็นสัตว์ที่มีความชุกชุมปานกลาง 2 ชนิด (ร้อยละ 9.09) ได้แก่ จิ้งจกหางแบน (Cosymbotus platyurus) และจิ้งจกหางหนาม มีสัตว์เลื้อยคลานที่ชุกชุมน้อย 5 ชนิด (ร้อยละ 22.73) ได้แก่ งูสิงบ้าน (Ptyas korros) งูสายมันพระอินทร์ (Dendrelaphis pictus) กิ้งก่าหัวแดง (Calotes versicolor) ตุ๊กแกบ้าน (Gekko gecko) และจิ้งเหลนหางยาว (Eutropis longicaudata) เป็นต้น มีสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกอาศัยอยู่ในพื้นที่ไม่น้อยกว่า 10 ชนิด ใน 8 สกุล 5 วงศ์ ซึ่งเป็นสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกที่มีความชุกชุมปานกลาง 7 ชนิด หรือร้อยละ 70.00 ของสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกทั้งหมด เช่น คางคกบ้าน (Duttaphrynus melanostictus) เขียดน้ำนอง (Occidozyga martensii) ปาดบ้าน (Polypedates leucomystax) เขียดจระนา (Occidozyga lima) เป็นต้น ที่เหลืออีก 3 ชนิด (ร้อยละ 30.00) มีความชุกชุมน้อย ได้แก่ กบนา (Hoplobatrachus rugulosa) อึ่ง

เพ้า (*Glyphoglossus molossus*) และอึ่งข้างดำ (*Microhyla heymonsi*) และสัตว์ที่พบว่ามี ความชุกชุมมากที่สุดเป็นสัตว์ปีก ได้แก่ นก อาศัยอยู่ในพื้นที่ไม่น้อยกว่า 145 ชนิด ใน 100 สกุล 53 วงศ์ เป็นนกอพยพ 52 ชนิด หรือร้อยละ 35.86 ของจำนวนชนิดนกทั้งหมด เช่น นกขมิ้นท้ายทอยดำ (*Oriolus chinensis*) นกยอดหญ้าหัวดำ (*Saxicola torquata*) นกกิ่งไครงเกลบปีกขาว (*Sturnus sinensis*) นกกระเต็นน้อย (*Alcedo atthis*) นกอุ้มบาตร (*Motacilla alba*) เป็นต้น ที่เหลืออีก 93 ชนิดเป็นนกประจำถิ่น (ร้อยละ 64.14) เช่น นกกาน้ำเล็ก (*Phalacrocorax niger*) นกเขาใหญ่ (*Streptopelia chinensis*) นกกาเหว่า (*Eudynamys scolopacea*) นกตะขาบทุ่ง (*Coracias benghalensis*) นกกระจาบอกเรียบ (*Ploceus philippinus*) นกกระจาบทอง (*Ploceus hypoxanthus*) เป็นต้น สถานภาพตามกฎหมายของนกในพื้นที่ศึกษาพบว่านกส่วนใหญ่ได้รับการคุ้มครองตาม พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 จำนวน 141 ชนิด

4.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4.2.1 กรมชลประทานจังหวัดบุรีรัมย์

กรมชลประทานจังหวัดบุรีรัมย์ สำนักชลประทานที่ 8 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตั้งบริเวณอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ตำบลบ้านบัว อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ห่างจากเส้นทางหลวงไปทางทิศตะวันตก สาย บุรีรัมย์ - ประโคนชัย ประมาณ 3 กิโลเมตร หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบการจัดการน้ำ การซ่อมแซมบำรุงรักษา และปรับปรุงโครงการชลประทาน พัฒนาแหล่งน้ำ และเพิ่มพื้นที่ชลประทานตามศักยภาพของกลุ่มน้ำให้เกิดความสมดุล บริหารจัดการน้ำอย่างบูรณาการให้เพียงพอทั่วถึง และเป็นธรรม ดำเนินการป้องกัน และบรรเทาภัยอันเกิดจากน้ำตามภารกิจอย่างเหมาะสม และการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาแหล่งน้ำ และการบริหารจัดการ

ชลประทานเป็นเจ้าของสถานที่อ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก เพื่อบริการประชาชนและผู้ใช้บริการใช้เป็นสถานที่ออกกำลังกาย วิ่ง เดิน ปั่นจักรยาน พักผ่อนหย่อนใจ ชมทัศนียภาพ และจัดกิจกรรมการเทศกาล เช่น ลอยกระทง ปัจจุบันชลประทานบุรีรัมย์ได้สนับสนุนพิจารณาแนวทางการสร้างถนนรอบอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก เพื่อความปลอดภัยเชื่อม และเพื่อการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนของถนนบนสันเขื่อนให้เป็นเส้นทางปั่นจักรยาน (Bike Lane) และถนนคนเดิน (Walking Street) ในยามเย็น สร้างศาลาพักผ่อนริมน้ำเชื่อมบริการประชาชนและผู้ให้บริการ สร้างหอชมนก และปรับปรุงทัศนียภาพเขื่อนเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ

นายธีรวัฒน์ วุฒิคุณ ผู้ว่าราชการจังหวัดบุรีรัมย์ ได้ให้ข้อมูลว่า ปี 2562 จังหวัดบุรีรัมย์มีการจัดงานด้านกีฬาเกิดขึ้นตลอด โดยที่ผ่านมามีทั้งงานวิ่ง และปั่นจักรยานเป็นประจำเกือบทุกสัปดาห์ และจะมีอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ช่วง 10 ปีที่ผ่านมาจังหวัดบุรีรัมย์มีการเปลี่ยนแปลงค่อนข้างมาก ทั้งนี้กรมชลประทานยังสนับสนุนรถจักรยานไว้ให้บริการนักท่องเที่ยวออกกำลังกายชมทัศนียภาพบริเวณ

สันเขื่อนของอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก เพื่อเป็นการสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sport Tourism) และการท่องเที่ยวธรรมชาติ ตามนโยบายของจังหวัดบุรีรัมย์¹

4.2.2 เขตห้ามล่าสัตว์ป่าห้วยจรเข้มาก

เขตห้ามล่าสัตว์ป่าห้วยจรเข้มาก กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีหน้าที่ความรับผิดชอบ เรื่องการอนุรักษ์ คุ้มครอง ปันฟูทรัพยากรป่าไม้ และสัตว์ป่า วิจัย พัฒนา เพื่อบริการด้านวิชาการ บริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ และสัตว์ป่าอย่างเหมาะสม ส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุล และยั่งยืน ภารกิจหลักของเจ้าหน้าที่เขตห้ามล่าสัตว์ป่าอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก เป็นการทำงานที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเขตห้ามล่าสัตว์ป่า และพื้นที่อนุรักษ์อื่นๆ ลักษณะการทำงานเป็นงานป้องกัน และปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายทั้งในด้านการรักษาพื้นที่สำหรับเป็นถิ่นอาศัยของสัตว์ป่า และป้องกันการล่าหรือทำร้ายสัตว์ป่า และศึกษาวิจัยงานที่ทำจากภารกิจหลักกว่าในพื้นที่ที่รับผิดชอบอะไรบ้าง เพื่องานส่งเสริมและเผยแพร่ในสิ่งที่ได้จากการป้องกันสัตว์ป่า ให้ประชาชนได้รู้คุณค่าในสิ่งที่รักษาดูแล ให้เกิดความร่วมมือจากทุกฝ่ายในการช่วยรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ให้ยั่งยืนโดยการมีส่วนร่วม

ภารกิจของปัจจุบัน เจ้าหน้าที่ทำงานสงวนสัตว์ป่า เฉพาะของเขตห้ามล่าฯ กิจกรรมเดินเท้าล่าตะเวน ไข่มอไซค์ตรวจตรารอบๆพื้นที่ทับซ้อน ให้ความสำคัญการลาดตระเวนป้องกันการกระทำผิด และดำเนินการสำรวจทรัพยากรธรรมชาติที่มีในพื้นที่ เน้นไปที่สัตว์ป่าในกลุ่มของ “นก” ผลงานที่เด่นชัด ได้แก่ โครงการอนุรักษ์นกกระเรียนพันธุ์ไทยความร่วมมือกับองค์การสวนสัตว์ และเอกชน บริษัทน้ำตาลบุรีรัมย์ จำกัด(มหาชน) บมจ.ทรูคอร์ปอเรชั่น และหน่วยงานพันธมิตร สร้างอาคารศูนย์การเรียนรู้นกกระเรียนพันธุ์ไทย และสร้างหอคอยชมนก จากการสนับสนุนงบประมาณจาก บริษัทน้ำตาลบุรีรัมย์ จำกัด(มหาชน) บมจ.ทรูคอร์ปอเรชั่น และหน่วยงานพันธมิตร

4.2.3 องค์การสวนสัตว์ ศูนย์อนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำและนกกระเรียนพันธุ์ไทย จังหวัดบุรีรัมย์

โครงการอนุรักษ์ถิ่นอาศัยของพันธุ์พืช และพันธุ์สัตว์ ที่สำคัญระดับโลก ของกองทุนสิ่งแวดล้อมโลก ได้การงบประมาณสนับสนุนการก่อสร้างอาคารศูนย์อนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ และนกกระเรียนพันธุ์ไทย จากบริษัทน้ำตาลบุรีรัมย์ จำกัด(มหาชน) บมจ.ทรูคอร์ปอเรชั่น และหน่วยงานพันธมิตร เพื่อใช้เป็นแหล่งเรียนรู้แห่งใหม่ที่สำคัญของจังหวัดบุรีรัมย์ ถ่ายทอดความสำเร็จในด้านการ

¹ เศรษฐกิจภูมิภาค : บุรีรัมย์ จัด 64 เอเวนต์ ลุยสปอร์ตชิตี้ โมโตจีพี-วิ้ง ยอดจองห้องลั่น สุรินทร์-โคราช . เข้าถึงเมื่อ 26 กันยายน พ.ศ. 2562. เข้าถึงได้จาก <https://www.prachachat.net/local-economy/news-286195>

อนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ และนกระเรียนพันธุ์ไทย ที่มีความเชื่อมโยงกับวิถีชุมชน และองค์ความรู้ท้องถิ่นที่สอดคล้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และสัตว์สร้างโอกาสทางด้านเศรษฐกิจ และส่งเสริมให้พัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อเปิดโอกาสให้เยาวชน ชุมชนท้องถิ่น และประชาชนทั่วไป ได้มีแหล่งเรียนรู้ศึกษาดูงานเกี่ยวกับการอนุรักษ์นกระเรียนพันธุ์ไทยแบบจับต้องได้ตามหลักวิชาการ เช่น โครงการที่สำคัญดังนี้

โครงการปล่อยนกระเรียนคืนถิ่น

นกระเรียนไทย (Eastern Sarus Crane) เป็นสัตว์ป่าสงวน 1 ใน 15 ชนิด ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 และนกระเรียนนี้ได้สูญพันธุ์ไปจากประเทศไทยนาน 50-60 ปี ปัจจุบันองค์การสวนสัตว์ร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ได้นำประชากรนกระเรียนพันธุ์ไทยปล่อยกลับคืนสู่ธรรมชาติในพื้นที่ชุ่มน้ำของ จ.บุรีรัมย์ และสามารถอยู่รอด และขยายพันธุ์ได้ในธรรมชาติที่ห้วยจรเข้มาก จ.บุรีรัมย์

มีการพบนกระเรียนไทยฝูงสุดท้าย บินผ่านจังหวัดเชียงใหม่ในปี 2488 ต่อมาในปี 2507 มีรายงานว่าพบนกระเรียนไทย 4 ตัว ที่วัดไผ่ล้อม จังหวัดปทุมธานี และในปี 2511 พบลูกนกระเรียน 2 ตัวบริเวณชายแดนไทยเขมรแถวจังหวัดสุรินทร์ เจ้าหน้าที่กรมป่าไม้นำมาเลี้ยงดู และอยู่รอดในกรงจนถึงปี 2527 จากนั้นไม่มีใครพบเห็นนกระเรียนในธรรมชาติอีกเลย

ในบรรดานก 10,000 ชนิดบนโลกนี้ นกระเรียนนับได้ว่าเป็นนกที่สง่างามติดอันดับต้นๆ จากรูปร่างอันเพรียวบาง สูงเป็นสง่า ดูอ่อนไหวเวลาอย่างกราย ท่าเดินรำเกี้ยวพาราสีมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว และเมื่อกระพือปีกขึ้นโบยบินแล้ว เป็นความงดงามอันเหลือเชื่อ² สวนสัตว์นครราชสีมาได้รับการยกย่องว่าเป็นศูนย์การเพาะขยายพันธุ์นกระเรียนไทยใหญ่ที่สุดในโลก ซึ่งมีนกระเรียนประมาณ 120 ตัวปี ในช่วงทำการทดลอง พ.ศ. 2533 นักวิจัยสัตว์ป่าของสวนสัตว์โคราชได้พยายามนำเอานกระเรียนไทยที่ยังพอเห็นตามธรรมชาติในประเทศกัมพูชา มาทดลองเพาะเลี้ยงในกรง โดยได้รับบริจาคคนกระเรียนจากชาวบ้านแถบชายแดนกัมพูชา 27 ตัวมาเป็นพ่อพันธุ์แม่พันธุ์ วันชัย สวาส อธิบดีผู้ช่วยผู้อำนวยการสวนสัตว์นครราชสีมา เล่าว่า “ช่วงแรกเราอาศัยการลองผิดลองถูก เนื่องจากข้อมูลนกระเรียนไทยตอนนั้นน้อยมากและหาได้ยาก เราใช้เวลาเจ็ดปี จึงผสมพันธุ์สำเร็จได้ลูกนกระเรียนคู่แรกในปี 2540 แต่ก็ยังน้อยมาก และใช้เวลานานสิบปี พัฒนาเทคนิคต่างๆ จนพ่อพันธุ์แม่พันธุ์สามารถมีลูกตามธรรมชาติได้นำพอใจ และการเพาะเลี้ยงนกระเรียนในกรงว่ายากแล้ว แต่การปล่อยให้นกระเรียนคืนถิ่นในธรรมชาติอย่างปลอดภัยอาจจะยากกว่า”

² วันชัย ตันติวิทยาพิทักษ์. เข้าถึงเมื่อ 26 กันยายน พ.ศ. 2562. เข้าถึงได้จาก

จากการที่นกกกระเรียนสูญหายไปในประเทศไทย ทำให้เกิดโครงการวิจัยเพื่อขยายพันธุ์นกกกระเรียนทั้งแบบเทียมและแบบธรรมชาติ เพื่อปล่อยกลับคืนสู่ธรรมชาติ ซึ่งก็ได้มีการเรียนรู้จากมูลนิธินกกกระเรียนสากล (International Crane Foundation) รัฐวิสคอนซิน สหรัฐอเมริกาทั้งวิธีการเลี้ยงที่ผู้เลี้ยงต้องสวมชุดมาสคอสเพื่อให้กลมกลืน การผสมพันธุ์ มาปรับใช้ในประเทศไทยจนประสบผลสำเร็จ จากนั้นก็ได้คัดเลือกพื้นที่เขตห้ามล่าสัตว์ป่าอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก จังหวัดบุรีรัมย์ แห่งเดียวในประเทศไทยเป็นพื้นที่ปล่อยนกกกระเรียนคืนสู่ธรรมชาติ เนื่องจากพื้นที่ที่มีการพบหญ้าแห้วทรงกระเทียม พืชตระกูลกก คล้ายกับสมหวังที่รับประทาน ซึ่งเป็นอาหารทดแทนสำหรับนกกกระเรียนกินในช่วงฤดูแล้งได้ และสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับชาวบ้านที่ให้มีส่วนร่วมในการดูแลอนุรักษ์ ให้เป็นพื้นที่ปล่อยนกกกระเรียนคืนสู่ธรรมชาติ โดยมีการใส่หวงขาที่ตัวนกเพื่อทำการติดตาม เพราะเป็นพื้นที่กว้างขนาดใหญ่³ เดือนสิงหาคม ปี 2549 ลูกนกกกระเรียนตัวแรกฟักตัวออกจากไข่ในประเทศไทย ปี 2560 ยังพบว่ามียูนกเกิดใหม่ถึง 9 ตัว การเกิดเองในธรรมชาติของลูกนกกกระเรียนสร้างความปลาบปลื้มให้กับเจ้าหน้าที่ และสร้างความยินดีให้กับผู้พบเห็นทั้งเจ้าของแปลงนาที่มียูนกกระเรียนเข้ามาอยู่อาศัย จากความสำเร็จในการเพาะเลี้ยงขยายพันธุ์ รวมถึงการอยู่รอดของนกกกระเรียนพันธุ์ไทยได้เองในธรรมชาติเริ่มมีข้อเสนอปลดนกกกระเรียนพันธุ์ไทยสัตว์ที่สูญพันธุ์ในธรรมชาติออกจากบัญชีสัตว์ มาเป็น “ใกล้สูญพันธุ์อย่างยิ่ง” และต่อมาอยู่ในระดับ “ใกล้สูญพันธุ์” ตามลำดับ

เกษตรอินทรีย์กับการอนุรักษ์นกกกระเรียนพันธุ์ไทยข้าวสารซ์

SARUS RICE” มาจากชื่อทั่วไป (Common name) ของนกกกระเรียนพันธุ์ไทย (Eastern Sarus Crane) ดังนั้น ในภาษาไทยจึงใช้คำว่า “ข้าวสารซ์” ซึ่งคำว่า สารซ์” โดยทั่วไปหมายถึง ความดีงาม ความเป็นแก่นสาร และสอดคล้องตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ที่ได้ระบุว่า “สารัตถะ หรือสารัตถประโยชน์” หมายถึง ประโยชน์ที่เป็นแก่นสาร หรือประโยชน์ที่ยั่งยืนถาวร อาจกล่าวโดยสรุปว่า “ข้าวสารซ์” หมายถึง ข้าวที่เกิดจากความร่วมมือร่วมใจของชุมชนในการผลิตเพื่อความคงอยู่ของระบบนิเวศที่เป็นถิ่นอาศัยของนกกกระเรียนพันธุ์ไทย และสมดุลของธรรมชาติ ประชากรนกกกระเรียนพันธุ์ไทยได้หวนกลับคืนสู่ธรรมชาติอีกครั้งเนื่องมาจากความร่วมมือร่วมใจของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา องค์กรพัฒนาเอกชนและชุมชนท้องถิ่น ภายใต้การดำเนินงาน “โครงการนำประชากรนกกกระเรียนพันธุ์ไทยคืนสู่ธรรมชาติ” ซึ่งรับผิดชอบหลักโดยองค์การสวนสัตว์

ปัจจุบันเกษตรกรที่ทำนาข้าวจังหวัดบุรีรัมย์ได้เริ่มมีการปรับเปลี่ยนระบบการผลิตข้าวจากรูปแบบของเกษตรเคมีมาเป็นเกษตรอินทรีย์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมตามยุทธศาสตร์เกษตรอินทรีย์

³ นายณัฐวัฒน์ แปรกระโทก.เข้าถึงเมื่อ 5 ตุลาคม พ.ศ. 2562 เข้าถึงได้จาก <https://www.thaipost.net/>.

แห่งชาติ และส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรรายย่อยให้มีการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ด้วยระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม (Participatory Guarantee System; PGS) และด้วยการจัดการความรู้ที่มีการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย ให้เกษตรกรสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันกับนกระเรียนพันธุ์ไทยได้ การเสริมสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมแก่องค์กรชุมชนผู้ผลิตข้าวอินทรีย์ บริเวณพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีการปล่อยนกระเรียนพันธุ์ไทย จะนำไปสู่การผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รักษาสมดุลของธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพ ความยั่งยืนและความมั่นคงทางอาหาร ด้วยการผลิตข้าวอินทรีย์ องค์การสวนสัตว์ได้พัฒนากลุ่มชุมชนนำร่องกลุ่มแรกคือ “กลุ่มข้าวอินทรีย์บ้านสวายสอ” ซึ่งมีนายทองพูน อุ่นจิตต์ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 7 ตำบลสะแกโพรง อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นประธานกลุ่ม มีสมาชิกประมาณ 80 คน รวมพื้นที่ผลิตข้าวหอมมะลิประมาณ 1,500 ไร่

4.2.4 ศูนย์วิจัย และพัฒนาพันธุกรรมสัตว์น้ำบุรีรัมย์

ศูนย์วิจัย และพัฒนาพันธุกรรมสัตว์น้ำบุรีรัมย์ ตั้งอยู่ที่ตำบลบ้านบัว อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ติดกับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก บริเวณทิศตะวันตก อยู่ห่างจากตัวจังหวัดบุรีรัมย์ประมาณ 15 กิโลเมตร ศูนย์วิจัย และพัฒนาพันธุกรรมสัตว์น้ำบุรีรัมย์ สังกัดสถาบันวิจัยและพัฒนาพันธุกรรมสัตว์น้ำ กรมประมง ไม่ได้เป็นหน่วยงานหลักที่มีบทบาทการจัดกิจกรรมให้เกิดขึ้นในบริเวณอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก มีเพียงหน้าที่หลักการรับผิดชอบตามนโยบายหน่วยงาน คือ ศึกษา วิจัย พัฒนาพันธุ์สัตว์น้ำจืด และพันธุ์ไม้น้ำสายพันธุ์ดี ให้มีความปลอดภัยต่อความหลากหลายทางชีวภาพและสิ่งแวดล้อม การทดสอบและผลิตพันธุ์สัตว์น้ำจืดพันธุ์ดี เพื่อสนับสนุน และพัฒนาอาชีพการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำให้มั่นคง พัฒนาระบบควบคุมภายใน เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล พัฒนาและเพิ่มพูนความรู้ เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพและทัศนคติที่ดีในการทำงานของบุคลากร

4.3 ยุทธศาสตร์จังหวัดบุรีรัมย์

“บุรีรัมย์ตาน้ำกิน” เป็นคำพังเพยที่เปรียบเทียบกับวิถีชีวิตของชาวจังหวัดบุรีรัมย์ในอดีต แม้จะเป็นเพียงวลีสั้น ๆ แต่ก็สามารถสะท้อนให้ผู้ฟัง หรือผู้อ่านเห็นถึงภาพความแห้งแล้ง และความยากลำบากของชาวบุรีรัมย์ในอดีตได้เป็นอย่างดี

ปัจจุบันจังหวัดบุรีรัมย์ได้วางยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวไว้ โดยดึงความน่าสนใจ จุดเด่นของการเป็นจุดตรงข้ามระหว่างความทันสมัยกับอารยธรรมยุคขอมโบราณ และวิถีชีวิตพื้นเมืองที่มีเอกลักษณ์ จนกระทั่งการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้วางแนวทางการตลาดของจังหวัดบุรีรัมย์ให้เป็น “เมืองต้องห้ามพลาดเที่ยวอีกหนึ่งจังหวัดในประเทศไทย ความทันสมัยนำเสนอด้วยการแข่งขันกีฬาความเร็วมาตรฐานสากลอย่างการแข่งขันรถที่สนาม Chang International Circuit และสนามฟุตบอลระดับมาตรฐานของสโมสรบุรีรัมย์ยูไนเต็ด พัฒนาบุรีรัมย์ให้เป็นเมืองท่องเที่ยวเชิงกีฬาหรือ Sport City อย่างเต็มรูปแบบ เพื่อมุ่งเน้นการใช้กีฬามาเป็นจุดเด่นด้านการท่องเที่ยว มีสำหรับดึงดูด

นักท่องเที่ยวมายังจังหวัดบุรีรัมย์มากขึ้น อีกทั้งยังพลิกโฉมจังหวัดบุรีรัมย์ให้พัฒนาเศรษฐกิจตั้งอยู่บนพื้นฐานสาขาการผลิตหลัก 5 อันดับ ได้แก่ สาขาเกษตรกรรม สาขาอุตสาหกรรม สาขาการค้าส่ง สาขาการขายปลีก และสาขาการศึกษา ภายใต้โครงสร้างการพัฒนาเศรษฐกิจ และศักยภาพความพร้อมในพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์ให้โดดเด่นในการพัฒนาด้านเกษตรกรรม การท่องเที่ยวเชิงอารยธรรม ขอม ได้แก่ อุทยานปราสาทหินพนมรุ้งและโบราณสถานอื่น ๆ ภูมิปัญญาพื้นบ้าน เช่น การเลี้ยงไหม การทอผ้าไหมทางกระรอกคู่ตีนแดง และสินค้า OTOP การค้าชายแดน บริเวณช่องสายตะกู ทั้งนี้ จังหวัดบุรีรัมย์ได้ผลักดันจุดเด่นด้านศักยภาพ คือการพยายามอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติแหล่งท่องเที่ยว และสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยกำหนดเป็นประเด็นยุทธศาสตร์ 4 ด้าน (Strategic Issues) เพื่อการพัฒนาระหว่างปี พ.ศ. 2561-2564 ได้แก่

- ยุทธศาสตร์ที่ 1 ด้านเศรษฐกิจ เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวอารยธรรมขอม และกีฬา มาตรฐานโลก การพัฒนาเศรษฐกิจภายใต้พื้นฐานของการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย
- ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านสังคมและคุณภาพชีวิต คนบุรีรัมย์มีคุณภาพชีวิตที่ดี มั่นคง ยั่งยืน บนพื้นฐานความพอเพียง
- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ สร้างสรรค์ชีวิต และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านรักษาความมั่นคง และความสงบ

ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประกายดาว แก้วชัยเถร (2561) ศึกษาแนวทางการจัดแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตในพื้นที่รอบจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเพื่อส่งเสริมเยาวชนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการการบริการของแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตในพื้นที่รอบจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยของเยาวชน และเพื่อนำเสนอแนวทางการจัดแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตในพื้นที่รอบจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อส่งเสริมเยาวชนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ผลและจัดทำเป็นร่างแนวทางการจัดแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตในพื้นที่รอบจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเพื่อส่งเสริมเยาวชนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ผลการวิจัยพบว่า (1) เยาวชนเลือกใช้วิธีการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเองมากที่สุด และเลือกใช้แหล่งเรียนรู้ที่ตรงตามความต้องการ และความสนใจของตนเองในการส่งเสริมการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตมากที่สุดในทุกแหล่งเรียนรู้ เยาวชนมีปัญหาในเรื่องอุปกรณ์ใช้สอยไม่เพียงพอต่อผู้ใช้บริการในการใช้แหล่งเรียนรู้ และเยาวชนมีความต้องการในเรื่องการจัดเตรียมสถานที่ให้บริการของแหล่งเรียนรู้ในระดับมากเป็นอันดับแรก (2) แนว

ทางการจัดแหล่งการเรียนรู้ ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ เนื้อหา กิจกรรม ทรัพยากรการเรียนรู้ สถานที่ และการบริหารจัดการเยาวชนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ธนัทฉัตร ฉัตรภักตร์ และคณะ (2561) ศึกษาการพัฒนาารูปแบบแหล่งการเรียนรู้ชุมชนอัจฉริยะในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชน วัดฤประสงค์ เพื่อพัฒนารูปแบบแหล่งการเรียนรู้ชุมชนอัจฉริยะในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชน โดยมุ่งเน้นการสร้างโอกาสและความเท่าเทียม ในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับประชาชน ด้วยการสร้างสื่อ คลังสื่อ และแหล่ง เรียนรู้ดิจิทัล เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชน เพื่อนำพาประเทศเข้าสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ อันเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของคนไทย พบว่ารูปแบบแหล่งการเรียนรู้ชุมชนอัจฉริยะในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งเสริม คุณลักษณะการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชน ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ บุคคล องค์ความรู้ชุมชน สื่อและเทคโนโลยี กิจกรรมการเรียนรู้ และเครือข่ายความร่วมมือ ขั้นตอนของรูปแบบแหล่งการเรียนรู้ชุมชนอัจฉริยะในศตวรรษที่ 21 ที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนย่อย ได้แก่ 1) ประชาสัมพันธ์ 2) การเข้าร่วมเครือข่าย และ 3) การเตรียมความพร้อม ขั้นตอนที่ 2 การเรียนรู้ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนย่อย ได้แก่ 1) การเข้าสู่ ระบบ 2) การระบุความต้องการ และ 3) การรับชม สื่อการเรียนรู้ ขั้นตอนที่ 3) การพัฒนาโครงการ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนย่อย ได้แก่ 1) การระดมความคิดเห็น 2) การสร้างโครงการ 3) การนำเสนอ และเผยแพร่ และ 4) การสะท้อนผลงาน และ ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผล ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนย่อย ได้แก่ 1) การประเมินผลตนเอง 2) การประเมินโดยกลุ่ม และ 3) การประเมินโดยเครือข่ายชุมชนโดย หลังจากทดลองใช้รูปแบบแหล่งการเรียนรู้ชุมชนอัจฉริยะในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะการเรียนรู้ ตลอดชีวิตของประชาชน

สรายุทธ คาน และ สมกุล ถาวรกิจ (2560) รูปแบบการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม กรณีศึกษา โครงการวิจัยและพัฒนาการ เรียนการสอนวิทยาศาสตร์ท้องถิ่น เครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏ วิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและพัฒนารูปแบบการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของชุมชนผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของชุมชน กรณีศึกษา โครงการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ท้องถิ่น เครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก คือ 1) หลักการและแนวคิดการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และ 3) ขั้นตอนในการดำเนินการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยองค์ประกอบที่ 1) หลักการและแนวคิดการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของชุมชน อยู่บนพื้นฐานของแนวคิดและทฤษฎีด้านกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและวิทยาการด้านสิ่งแวดล้อมที่ผสมผสานเชื่อมโยงกับวิถีชีวิต ภูมิปัญญาและสภาพแวดล้อมของชุมชน โดยมีเป้าหมายเพื่อให้เกิดการใช้

ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เสื่อมโทรม และการสงวนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่หายาก

สุภามาศ อ่ำดวง (2554) แนวทางการจัดแหล่งการเรียนรู้ในวัดเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิตการ วิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัญหาความต้องการการจัดแหล่งการเรียนรู้ในวัดเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต และเพื่อนำเสนอแนวทางการจัดแหล่งการเรียนรู้ในวัดเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิตผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาปัญหา ความต้องการ การจัดแหล่งการเรียนรู้ในวัดเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต ชีวิตอยู่ในระดับมากทุกด้านประกอบไปด้วย ด้านจุดมุ่งหมาย และนโยบาย ด้านการบริหารจัดการแหล่งการเรียนรู้ในวัด ด้านบุคลากร ด้านกิจกรรมที่วัดจัดเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต ด้านการมีส่วนร่วมของ ประชาชน ด้านการสร้างภาคีเครือข่ายกับแหล่งการเรียนรู้ และด้านการได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ โดยด้านจุดมุ่งหมาย และนโยบายมีความต้องการ 2) แนวทางการจัดแหล่งการเรียนรู้ในวัดเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต ประกอบไปด้วย 7 ด้าน คือ ด้านจุดมุ่งหมายและนโยบาย เน้นให้ผู้ให้บริการทุกคนได้เข้ามาศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นและศิลปวัฒนธรรม ด้านการบริหารจัดการแหล่งการเรียนรู้ในวัด เป็นการจัดการทำงานอย่างมีระบบโดยกำหนดระเบียบแบบ แผนการทำงานให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดแหล่งการเรียนรู้ เน้นให้บุคลากรเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถรวมถึงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ อีกทั้งมีจิตอาสาในงานการพัฒนา ด้านกิจกรรมที่วัดจัดเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต ได้แก่ กิจกรรมการทัศนศึกษาในวัด กิจกรรมการอบรมระยะสั้น รวมไปถึงกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบระยะยาว เป็นต้น ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ประชาชนควรเป็นผู้ให้บริการที่ให้การสนับสนุนกิจกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และควรเป็นผู้จัดแหล่งการเรียนรู้ โดยเข้ามามีบทบาทหน้าที่ในการจัดกิจกรรมต่างๆ ภายในแหล่งการเรียนรู้ ด้านการสร้างภาคีเครือข่ายกับแหล่งการเรียนรู้ ซึ่งควรให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีบทบาทในการจัดแหล่งการเรียนรู้ ด้านการได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐควรให้การสนับสนุนเกี่ยวกับด้านงบประมาณในการพัฒนาระบบการจัดการให้กับแหล่งการเรียนรู้ในวัด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ในจังหวัดบุรีรัมย์” เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัย
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ในจังหวัดบุรีรัมย์ มีการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารวิชาการ บทความ วารสาร วิทยานิพนธ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการศึกษารวบรวมข้อมูลเบื้องต้นโดยลงพื้นที่สังเกตกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในบริเวณเขตห้ามล่าสัตว์ป่าอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ระหว่าง พฤศจิกายน-ธันวาคม พ.ศ. 2562 เพื่อพัฒนารอบแนวคิดในการวิจัย

2. สร้างเครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ เรื่อง ความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ในจังหวัดบุรีรัมย์

3. ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาความตรงเชิงเนื้อหา และค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อมูล (IOC : Index of Item Objective Congruence) และ ความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability)

4. ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของเครื่องมือ และจัดพิมพ์แบบสอบถามสำหรับนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

5. ประสานหน่วยงานและชุมชนที่เกี่ยวข้องเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

6. เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ระหว่างวันที่ 28 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2563 ถึง วันที่ 14 พฤษภาคม พ.ศ. 2663

7. ตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูล

8. สรุปผลการวิจัย นำเสนอ และจัดทำรายงานผลการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้แบ่งจำนวนประชากรออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1) ประชาชนผู้ใช้บริการ คือ ประชาชนที่เข้ามาใช้บริการหรือเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้น ในบริเวณอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก แต่เนื่องจากปีที่ผ่านมาไม่ทราบจำนวนที่แน่นอนของผู้เข้าใช้บริการ ประกอบกับสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา (Covid-19) ผู้วิจัยจึงกำหนดประชากร เป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณพื้นที่ที่ทำการศึกษอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก จังหวัดบุรีรัมย์ ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมด 3 ตำบล ได้แก่ ตำบลสะแกโพรง ตำบลบ้านบัว และตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ประกอบด้วย 10 หมู่บ้าน ซึ่งมีจำนวนประชากรทั้งหมด 6,549 คน (ที่มา : สำนักงาน จังหวัดบุรีรัมย์, 2562)

กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้ตารางสำเร็จรูปของทาโร่ ยามาเน่ (Yamane, 1973) กำหนดขนาด กลุ่มตัวอย่างโดยใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% และระดับความคลาดเคลื่อนที่ 5% ทำให้ได้จำนวน 378 คน และเก็บสำรongs แบบสอบถามไม่สมบูรณ์ เมื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่เก็บ ข้อมูลสำรองไว้ จึงมีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งที่เท่ากับ 400 คน

วิธีการสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยเก็บ ข้อมูลจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณพื้นที่ที่ทำการศึกษอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก จังหวัดบุรีรัมย์ ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมด 3 ตำบล ได้แก่ ตำบลสะแกโพรง ตำบลบ้านบัว และตำบลเสม็ด และผู้มาใช้ บริการในอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ระหว่างวันที่ 28 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2563 ถึง วันที่ 14 พฤษภาคม พ.ศ. 2663

2) ผู้ให้บริการ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่ให้บริการหรือจัดกิจกรรมที่จัดขึ้นในพื้นที่อ่าง เก็บน้ำห้วยจรเข้มากทั้งหมด 6 หน่วยงาน คัดเลือกแบบเจาะจง หน่วยงาน/องค์การละ 1 คน รวม เป็น 6 คน โดยผู้วิจัยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

- (1) มีประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ในอ่างเก็บน้ำ ห้วยจรเข้มาก
- (2) หน่วยงานผู้มีบทบาทและส่วนเกี่ยวข้องต่อการดำเนินจัดกิจกรรมส่งเสริม กิจกรรมการเรียนรู้ในอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก

(3) เป็นหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในอาณาเขตอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก

ประชากรเป้าหมายจึง ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ บุคลากร ซึ่งเป็นผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ได้แก่ สำนักงานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ กรมประมง จังหวัดบุรีรัมย์ กรมชลประทาน จังหวัดบุรีรัมย์ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยจรเข้มาก จังหวัดบุรีรัมย์ ท้องเที่ยวและกีฬาจังหวัดบุรีรัมย์ และองค์การสวนสัตว์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เรื่อง ความต้องการกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ในจังหวัดบุรีรัมย์ ประกอบด้วย แบบสอบถาม และ แบบสัมภาษณ์ ดังนี้

1. แบบสอบถาม (Questionnaires) ความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ในจังหวัดบุรีรัมย์ มีทั้งหมด 2 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 แบบสอบถามสำหรับประชาชนที่เข้ามาใช้บริการ เรื่อง ความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ในจังหวัดบุรีรัมย์ แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นข้อความเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไป ของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ ประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมหรือบริการที่จัดขึ้นในอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก กิจกรรมใดที่มีประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมหรือบริการที่จัดขึ้นในอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก รู้จักอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากจากช่องทางใด โดยลักษณะข้อความเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) และการเติมข้อมูลลงช่องว่าง

ตอนที่ 2 เป็นข้อความเกี่ยวกับความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ในจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 48 ข้อ ได้แก่

- ความต้องการกิจกรรมการเรียนรู้ในภาพรวม ข้อคำถามที่ 1-5
- ความต้องการเนื้อหาการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญ ข้อคำถามที่ 6-18
- ความต้องการเนื้อหาการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพทางชีวภาพ ข้อคำถามที่ 19-29
- ความต้องการด้านวิธีการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ข้อคำถามที่ 30-40
- ความต้องการด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ข้อคำถามที่ 41-48

ข้อคำถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามเกณฑ์ของลิเคิร์ท (Likert's Five Rating Scale อ้างอิงใน มุตตาผา ลำเท 2560 : 56) มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

5	หมายถึง	ระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	ระดับมาก
3	หมายถึง	ระดับปานกลาง
2	หมายถึง	ระดับน้อย
1	หมายถึง	ระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลความหมายของข้อมูลจากการแบ่งช่วงคะแนน เป็นระดับความคิดเห็น 5 ระดับ ดังต่อไปนี้ ชูศรี วงศ์รัตน์ (2550 : 69)

4.50-5.00	หมายถึง	มีความต้องการระดับมากที่สุด
3.50-4.49	หมายถึง	มีความต้องการระดับมาก
2.50-3.49	หมายถึง	มีความต้องการระดับปานกลาง
1.50-2.49	หมายถึง	มีความต้องการระดับน้อย
1.00-1.49	หมายถึง	มีความต้องการระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นจากผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะคำถามปลายเปิด

ชุดที่ 2 แบบสอบถามสำหรับ หน่วยงานที่ให้บริการหรือจัดกิจกรรมที่จัดขึ้นในพื้นที่อ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากทั้งหมด 6 หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานศูนย์การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดบุรีรัมย์ กรมประมง จังหวัดบุรีรัมย์ กรมชลประทาน จังหวัดบุรีรัมย์ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าห้วยจรเข้มาก จังหวัดบุรีรัมย์ ท้องเที่ยวและกีฬาจังหวัดบุรีรัมย์ และองค์การสวนสัตว์ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไป ของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ชื่อ-นามสกุล เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ ประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมหรือบริการที่จัดขึ้นในอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก กิจกรรมใดที่มีประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมหรือบริการที่จัดขึ้นในอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก รู้จักอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากจากช่องทางใด โดยลักษณะข้อคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) และการเติมข้อมูลลงช่องว่าง จำนวนทั้งหมด 7 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ในจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 56 ข้อ ได้แก่

- ความต้องการกิจกรรมการเรียนรู้ในภาพรวม ข้อคำถามที่ 1-5
- ความต้องการเนื้อหาการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญ ข้อคำถามที่ 6-18

- ความต้องการเนื้อหาการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพทางชีวภาพ ข้อคำถามที่ 19-29
- ความต้องการด้านวิธีการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ข้อคำถามที่ 30-40
- ความต้องการด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ข้อคำถามที่ 41-48
- ความต้องการด้านการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ข้อคำถามที่ 41-56

ข้อคำถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามเกณฑ์ของลิเคิร์ต (Likert's Five Rating Scale อ้างอิงใน มุตตาฝา ลำเห 2560 : 56) มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

5	หมายถึง	ระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	ระดับมาก
3	หมายถึง	ระดับปานกลาง
2	หมายถึง	ระดับน้อย
1	หมายถึง	ระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลความหมายของข้อมูลจากการแบ่งช่วงคะแนน เป็นระดับความคิดเห็น 5 ระดับ ดังต่อไปนี้ ชูศรี วงศ์รัตน์ (2550 : 69)

4.50-5.00	หมายถึง	มีความต้องการระดับมากที่สุด
3.50-4.49	หมายถึง	มีความต้องการระดับมาก
2.50-3.49	หมายถึง	มีความต้องการระดับปานกลาง
1.50-2.49	หมายถึง	มีความต้องการระดับน้อย
1.00-1.49	หมายถึง	มีความต้องการระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นจากผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะคำถามปลายเปิด

ชุดที่ 3 แบบสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ พนักงาน บุคลากร หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เรื่อง ความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ในจังหวัดบุรีรัมย์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไป ของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ชื่อ-นามสกุล ตำแหน่ง ตำแหน่ง สังกัดหน่วยงาน

ตอนที่ 2 คำถามปลายเปิดเกี่ยวกับความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต สำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ในจังหวัดบุรีรัมย์ 12 ข้อ ได้แก่

- กิจกรรม และการดำเนินกิจกรรม ในอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ข้อคำถามที่ 1-2
- ประโยชน์การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ข้อคำถามที่ 3
- เนื้อหา วิธีการเรียนรู้ ข้อคำถามที่ 4

- หลักการส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ข้อคำถามที่ 5
- การประเมิน และติดตามผลการดำเนินกิจกรรม ข้อคำถามที่ 6
- สิ่งสนับสนุนในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ ข้อคำถามที่ 7
- หน่วยงาน/องค์กร/สถาบัน ที่มีบทบาทในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ ข้อคำถามที่ 8
- ปัญหาหรืออุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ข้อคำถามที่ 9
- ปัจจัยส่งเสริมกิจกรรมที่เหมาะสมต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ข้อคำถามที่ 10
- แนวทางการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ข้อคำถามที่ 11
- มีข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่ ข้อคำถามที่ 12

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดำเนินการโดยการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและเก็บข้อมูลจากการสังเกตกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในบริเวณเขตห้ามล่าสัตว์ป่า อ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก เพื่อกำหนดกรอบประเด็นคำถาม และนำมาสร้างเป็นเครื่องมือวิจัย 3 ชุด

2. การทดสอบความเที่ยงตรง ผู้วิจัยศึกษาทบทวนแนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นกรอบในการสร้างแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ และนำไปปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ จากนั้นจึงนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง และความเหมาะสมในการใช้ภาษาและการตั้งคำถาม โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริบุญ จงวุฒิเวศย์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาตลอดชีวิต และการพัฒนามนุษย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
2. รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยทางการศึกษา สังกัดคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวิบูลย์ศิลปากร
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริวรรณ วณิชวัฒนวรชัย ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน อาจารย์ประจำสาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) โดยประเมิน ค่าความสอดคล้องของเนื้อหาด้วยค่าดัชนีความสอดคล้อง (The Index of Item Objective Congruency : IOC) โดย ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาแบบประเมินแต่ละข้อ ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.78 ทั้งหมด 108 ข้อ จากนั้นผู้วิจัยปรับปรุง แก้ไขข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้วิจัย

การทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ เรื่องความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ในจังหวัดบุรีรัมย์ ที่ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาไปหาความเชื่อมั่น โดยนำไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่ม

ประชาชนทั่วไป และนักท่องเที่ยวผู้เข้าใช้บริการเขื่อนกระเสียว ตำบลด่านช้าง อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 35 คน จากนั้นทำการวิเคราะห์เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach' s Alpha Coefficient) ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ในจังหวัดบุรีรัมย์ มีค่าความเชื่อมั่นที่ .82

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเรื่อง ความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต สำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ในจังหวัดบุรีรัมย์ มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขออนุญาตลงพื้นที่และหนังสือขอความอนุเคราะห์การเก็บข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อขอความร่วมมือไปยังหน่วยงานราชการ และเอกชน ได้แก่ ได้แก่ สำนักงานศูนย์การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ กรมประมง จังหวัดบุรีรัมย์ กรมชลประทาน จังหวัดบุรีรัมย์ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าห้วยจรเข้มาก จังหวัดบุรีรัมย์ ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดบุรีรัมย์ และองค์การสวนสัตว์

2. ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ในพื้นที่ 3 ตำบล รอบอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อเก็บข้อมูลกับผู้ใช้บริการ ได้แก่ ประชาชนที่เข้ามาใช้บริการอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 400 คน ระหว่างเดือน มีนาคม-เมษายน พ.ศ. 2563

3. หน่วยงานราชการและเอกชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อนัดหมายการสัมภาษณ์ ซึ่งได้แก่ กรมประมง จังหวัดบุรีรัมย์ กรมชลประทาน จังหวัดบุรีรัมย์ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าห้วยจรเข้มาก จังหวัดบุรีรัมย์ ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดบุรีรัมย์ สำนักงานศูนย์การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดบุรีรัมย์ องค์การสวนสัตว์

4. สัมภาษณ์หน่วยงานราชการและเอกชนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้แก่ กรมประมง จังหวัดบุรีรัมย์ กรมชลประทาน จังหวัดบุรีรัมย์ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าห้วยจรเข้มาก จังหวัดบุรีรัมย์ ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดบุรีรัมย์ สำนักงานศูนย์การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดบุรีรัมย์ องค์การสวนสัตว์ ตามนัดหมาย

5. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ทำการตรวจสอบข้อมูล และนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากการสอบถามนำมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ตรวจสอบความถูกต้องขอแบบสอบถามทั้งหมด แล้ว

ทำการลงรหัส จากนั้นนำไปประมวลผลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป จากนั้นนำผลที่ได้มาคำนวณค่าสถิติ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) โดยการหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ (frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation S.D.) โดยสรุปผลนำเสนอในรูปแบบของตารางการแปลความเชิงบรรยายข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ในจังหวัด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย เรื่อง ความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ในจังหวัดบุรีรัมย์ มีวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อศึกษาการศึกษาความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต สำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ในจังหวัดบุรีรัมย์

ในบทนี้ นำเสนอผลการวิจัยโดยแบ่งเนื้อหา เป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต สำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ในจังหวัดบุรีรัมย์ ของผู้ใช้บริการ

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต สำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ในจังหวัดบุรีรัมย์ ของผู้ให้บริการ

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต สำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ในจังหวัดบุรีรัมย์เปรียบเทียบระหว่างผู้ใช้บริการและผู้ให้บริการ

ตอนที่ 4 ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต สำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ในจังหวัดบุรีรัมย์ ผู้ให้บริการ

แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ 1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 2. ความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยการหาความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (S.D.)

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต สำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ในจังหวัดบุรีรัมย์ของผู้ใช้บริการ

การศึกษาค้นคว้าความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ในจังหวัดบุรีรัมย์ของผู้ใช้บริการ เก็บข้อมูลจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณพื้นที่ที่อ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก จังหวัดบุรีรัมย์ ครอบคลุม 3 ตำบล ได้แก่ ตำบลสะแกโพรง ตำบลบ้านบัว และตำบลเสม็ด โดยใช้แบบสอบถาม จำนวน 400 ฉบับ มีผู้ตอบแบบสอบถามกลับคืน 400 คน ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และ ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ในจังหวัดบุรีรัมย์ของผู้ใช้บริการ ดังรายละเอียด

1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 400 คน ดังนี้

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลสถานภาพ	จำนวน (คน) N = 400	ร้อยละ
1.เพศ		
-ชาย	162	40.5
-หญิง	238	59.5
รวม	400	100
2.อายุ		
-น้อยกว่า 18 ปี	35	8.8
-18 – 25 ปี	65	16.3
-26 -30 ปี	99	24.8
-31-35 ปี	34	8.5
-36-40 ปี	25	6.3
-41-45 ปี	36	9.0
-46 –50 ปี	25	6.3
-51-55 ปี	29	7.2
-56-60ปี	28	7.0
-มากกว่า 60 ปีขึ้นไป	24	6.0
รวม	400	100
3.ระดับการศึกษา		
-ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	59	14.8
-ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	46	11.5
-ระดับ ปวช.	14	3.5
-ระดับ ปวส.	25	6.3
-ระดับปริญญาตรี	214	53.5
-ระดับปริญญาโท	19	4.8
-ระดับปริญญาเอก	2	0.5
-อื่นๆ โปรรระบุ	21	5.3
รวม	400	100

ข้อมูลสถานภาพ	จำนวน (คน) N = 400	ร้อยละ
5.สถานภาพ การประกอบอาชีพ		
-นักเรียน นักศึกษา	69	17.3
-ข้าราชการ	86	21.5
-เจ้าหน้าที่ของรัฐ	41	10.3
-พนักงานรัฐวิสาหกิจ	24	6.0
-พนักงานเอกชน	22	5.5
-ผู้นำหมู่บ้าน	6	1.5
-เจ้าของกิจการ/ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	36	9.0
-เกษตรกร/ทำไร่/ทำนา/ทำสวน/ปศุสัตว์/ประมง	61	15.3
-แม่บ้าน/พ่อบ้าน	18	4.5
-ว่างงาน	24	6.0
-อื่นๆ (ระบุ)	13	3.3
รวม	400	100

จากตาราง 4.1 จำนวนและร้อยละของผู้ใช้บริการที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพ พบว่า เพศของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 238 คน คิดเป็นร้อยละ 59.5 และเป็นเพศชาย จำนวน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 40.5

อายุของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีช่วงอายุระหว่าง 26-30 ปี จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 24.8 รองลงมา อายุ 18-25 ปี จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 16.3 อายุ 41-45 ปี จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 9.0 อายุน้อยกว่า 18 ปีจำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 8.8 อายุ 31-35 ปี จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 8.5 อายุ 51-55 ปี จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 7.2 อายุ 56-60 ปี จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 7 อายุ 36-40 ปี จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 6.3 และอายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 6.0 เมื่อพิจารณาทุกระดับการศึกษาทั้งหมด 400 คน คิดเป็นร้อยละ 100

ข้อมูลพื้นฐานระดับการศึกษา พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 214 คน คิดเป็นร้อยละ 53.5 รองลงมาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 11.5 การศึกษาระดับ ปวส. จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 6.3 อื่นๆ จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 5.3 การศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 4.8 การศึกษาระดับ

ปวช. 14 คน คิดเป็นร้อยละ 3.5 การศึกษาระดับปริญญาเอก จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5 และเมื่อพิจารณาทุกระดับการศึกษาทั้งหมด 400 คน คิดเป็นร้อยละ 100

จำนวนและร้อยละของผู้ใช้บริการที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพการประกอบอาชีพ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีสถานภาพ การประกอบอาชีพ ข้าราชการ จำนวน 86 คิดเป็นร้อยละ 21.5 รองลงมาเป็นนักเรียน นักศึกษา จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 17.3 เกษตรกร/ทำไร่/ทำนา/ทำสวน/ปศุสัตว์/ประมง 61 คนคิดเป็นร้อยละ 15.3 เจ้าหน้าที่ของรัฐ จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 10.3 เจ้าของกิจการ/ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 9.0 พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 6.0 ว่างาน จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 6.0 พนักงานเอกชน จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 5.5 แม่บ้าน/พ่อบ้าน จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 4.5 อื่นๆ จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 3.3 ผู้นำหมู่บ้าน จำนวน 6 คิดเป็นร้อยละ 1.5 เมื่อพิจารณาทุกระดับการศึกษาทั้งหมด 400 คน คิดเป็นร้อยละ 100

ตารางที่ 4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมหรือบริการที่จัดขึ้นในอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก

ประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมหรือบริการที่จัดขึ้นในอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก	จำนวน (คน) N = 400	ร้อยละ
-ไม่เคยเข้าร่วม	109	27.3
-เคยเข้าร่วม	291	72.8
รวม	400	100

จากตาราง 4.2 จำนวนและร้อยละของผู้ใช้บริการที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมหรือบริการที่จัดขึ้นในอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ส่วนใหญ่ 291 คน คิดเป็นร้อยละ 72.8 เคยเข้าร่วม กิจกรรมหรือบริการที่จัดขึ้นในอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก และไม่เคยเข้าร่วม 109 คน คิดเป็นร้อยละ 27.3

ตารางที่ 4.3 ประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมหรือบริการที่จัดขึ้นในอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก

ประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมหรือบริการที่จัดขึ้นในอ่างเก็บน้ำ ห้วยจรเข้มาก	จำนวน (คน) N = 400	ร้อยละ
ออกกำลังกาย	181	45.3
ชมนก	137	34.3
พักผ่อนหย่อนใจ	159	39.8
เยี่ยมชมศูนย์อนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำและนกกระเรียนพันธุ์ไทย	75	18.8
ชมทัศนียภาพ	131	32.8
ทัศนศึกษา	31	7.8
พบปะสังสรรค์	41	10.3
ประชุมสัมมนา	37	9.3
เรียนรู้เกี่ยวกับการเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ	20	5.0
เข้าค่ายอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำและนกกระเรียนพันธุ์	20	5.0

จากตาราง 4.3 จำนวนและร้อยละของผู้ใช้บริการที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม ประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมหรือบริการที่จัดขึ้นในอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ส่วนใหญ่เคยเข้าร่วม กิจกรรมออกกำลังกายมากที่สุด จำนวน 181 คน คิดเป็นร้อยละ 45.3 พักผ่อนหย่อนใจ จำนวน 159 คน คิดเป็นร้อยละ 39.8 ชมนก จำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 34.3 ชมทัศนียภาพ จำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 32.8 เยี่ยมชมศูนย์อนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำและนกกระเรียนพันธุ์ไทย จำนวน 75 คน คิด เป็นร้อยละ 18.8 พบปะสังสรรค์ จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 10.3 ประชุมสัมมนา จำนวน 37 คิดเป็นร้อยละ 9.3 เรียนรู้เกี่ยวกับการเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 5.0 เข้าค่ายอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำและนกกระเรียนพันธุ์ จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 5.0

ตารางที่ 4.4 ช่องทางสื่อสารที่ทำให้รู้จักอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก

ช่องทางสื่อสารที่ทำให้รู้จักอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก	จำนวน (คน)	ร้อยละ
	N = 400	
หนังสือพิมพ์	4	1.0
วิทยุ	15	3.8
โทรทัศน์	11	2.8
เว็บไซต์	25	6.3
เฟซบุ๊ก	44	11.0
ป้ายโฆษณา	24	6.0
การบอกต่อ	146	36.5
เครือข่ายอินเทอร์เน็ต	35	8.8
อื่นๆ	92	23.0

จากตาราง 4.4 จำนวนและร้อยละของผู้ใช้บริการที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามช่องทางสื่อสารที่ทำให้รู้จักอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก พบว่า ส่วนใหญ่รู้จักจากการบอกต่อ จำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 36.5 คิดเป็นร้อยละ 1.0 อื่นๆ จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 23.0 เฟซบุ๊ก จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 11.0 เครือข่ายอินเทอร์เน็ต จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 8.8 เว็บไซต์ จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 6.3 ป้ายโฆษณา จำนวน 24 คน วิทยุ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 3.8 โทรทัศน์ จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 2.8 คิดเป็นร้อยละ 6.0 และรู้จักจากทางหนังสือพิมพ์น้อยที่สุด จำนวน 4 คน

1.2 ความคิดเห็นที่มีต่อความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ในจังหวัดบุรีรัมย์ของผู้ใช้บริการ

ผลการศึกษาความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ในจังหวัดบุรีรัมย์ของผู้ใช้บริการ จำแนกเป็น 5 ประเด็น ได้แก่ กิจกรรมการเรียนรู้สำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากในภาพรวม เนื้อหาการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญของอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก เนื้อหาการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพทางชีวภาพของอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก วิธีการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก และสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากจังหวัดในบุรีรัมย์ ดังรายละเอียด

1) ความคิดเห็นที่มีต่อความต้องการกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากในภาพรวมของผู้ใช้บริการ

ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้ใช้บริการอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ในจังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีต่อความต้องการกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากในภาพรวม มีรายละเอียด ดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ความคิดเห็นต่อความต้องการกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากในภาพรวมของผู้ใช้บริการ

ความต้องการด้านกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากในภาพรวม	ระดับความต้องการ (N = 400)			
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	ลำดับความต้องการ
1.กิจกรรม เดิน-วิ่ง ศึกษาธรรมชาติดูนก	4.60	0.70	ต้องการมากที่สุด	1
2.กิจกรรมการปั่นจักรยานศึกษาธรรมชาติชมทัศนียภาพ	4.39	0.74	ต้องการมาก	3
3.กิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับการเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญ	4.44	0.82	ต้องการมาก	2
4.กิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับสถานภาพชีวภาพ	4.20	0.90	ต้องการมาก	4
รวม	4.40	0.62	ต้องการมาก	

จากตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและลำดับความต้องการของผู้ใช้บริการ จำแนกตามความต้องการด้านกิจกรรมการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับความต้องการมาก ($\bar{X} = 4.40$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า กิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยของระดับความต้องการมากเป็นลำดับแรก คือ กิจกรรม เดิน-วิ่ง ศึกษาธรรมชาติดูนก ($\bar{X} = 4.60$) รองลงมา คือ กิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับการเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญ ($\bar{X} = 4.44$) กิจกรรมการปั่นจักรยานศึกษาธรรมชาติชมทัศนียภาพ ($\bar{X} = 4.39$) และกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยของระดับความต้องการเป็นลำดับสุดท้าย คือ กิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับสถานภาพชีวภาพ ($\bar{X} = 4.20$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 ความคิดเห็นต่อความต้องการเนื้อหาการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญของผู้ใช้บริการ

ความต้องการเนื้อหาการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญ	ระดับความต้องการ (N = 400)			
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	ลำดับความต้องการ
1. ความรู้เกี่ยวกับการเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำสำคัญระดับนานาชาติหรือแรมซาร์ไซด์	4.29	0.90	ต้องการมาก	10
2. ความรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศในพื้นที่ชุ่มน้ำ	4.31	0.80	ต้องการมาก	9
3. ความรู้เกี่ยวกับการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำ	4.36	0.84	ต้องการมาก	7
4. ความรู้เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ชุ่มน้ำ	4.33	0.87	ต้องการมาก	8
5. ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ	4.46	0.80	ต้องการมากที่สุด	2
6. ความรู้เกี่ยวกับการจัดการน้ำ เช่น การกักเก็บ การระบายการบำบัดน้ำ	4.31	0.86	ต้องการมาก	9
7. ความรู้เกี่ยวกับทางธรณีวิทยา เช่น ดิน หิน แร่ธาตุ	4.10	0.97	ต้องการมาก	10
8. ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญในการสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยจระเข้มาก	4.44	0.79	ต้องการมาก	3
9. ความรู้เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนจากแหล่งน้ำ	4.50	0.80	ต้องการมากที่สุด	1
10. ความรู้เกี่ยวกับการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	4.40	0.83	ต้องการมาก	5
1.1 ความรู้เกี่ยวกับคุณภาพน้ำและการตรวจวัดคุณภาพน้ำ	4.43	0.80	ต้องการมาก	4
1.2 ความรู้เกี่ยวกับภัยพิบัติอันเกิดจากน้ำ	4.38	0.88	ต้องการมาก	6
รวม	4.35	0.64	ต้องการมาก	

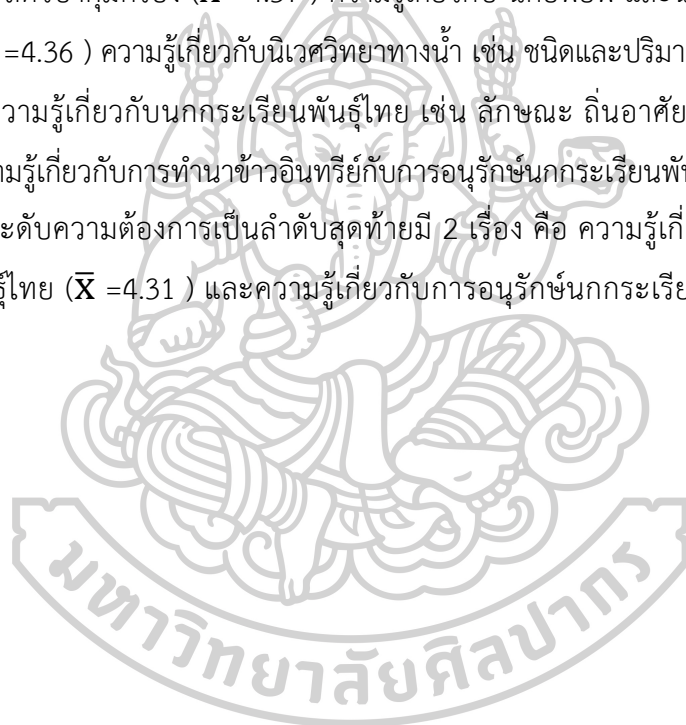
ตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและลำดับความต้องการของผู้ใช้บริการ จำแนกตามความต้องการเนื้อหาการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญ โดยภาพรวมอยู่ในความต้องการระดับต้องการมาก ($\bar{X} = 4.35$) เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่าเนื้อหาการเรียนรู้ที่มีค่าเฉลี่ยของระดับความต้องการมากเป็นลำดับแรก คือ ความรู้เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนจากแหล่งน้ำ ($\bar{X} = 4.50$) รองลงมาเป็นความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ ($\bar{X} = 4.46$) ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญในการสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยจระเข้มาก ($\bar{X} = 4.44$) ความรู้เกี่ยวกับคุณภาพน้ำและการตรวจวัดคุณภาพน้ำ ($\bar{X} = 4.43$) ความรู้เกี่ยวกับการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ($\bar{X} = 4.40$) ความรู้เกี่ยวกับภัยพิบัติอันเกิดจากน้ำ ($\bar{X} = 4.38$) ความรู้เกี่ยวกับการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำ

(\bar{X} =4.36) ความรู้เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ชุ่มน้ำ (\bar{X} =4.33) ความรู้เกี่ยวกับการจัดการน้ำ เช่น การกักเก็บ การระบาย การบำบัดน้ำ (\bar{X} =4.31)) ความรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศในพื้นที่ชุ่มน้ำ (\bar{X} =4.31) และ ความรู้เกี่ยวกับการเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำสำคัญระดับนานาชาติหรือแรมซาร์ไซด์ (\bar{X} =4.29) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.7 ความคิดเห็นต่อความต้องการเนื้อหาการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพทางชีวภาพของผู้ใช้บริการ

ความต้องการเนื้อหาการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพทางชีวภาพ	ระดับความต้องการ (N = 400)			
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	ลำดับความต้องการ
1.ความรู้เกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพป่าไม้ เช่น พันธุ์พืช พรรณไม้ต่างๆ	4.44	0.85	ต้องการมาก	1
2.ความรู้เกี่ยวกับนกกระเรียนพันธุ์ไทย เช่น ลักษณะ ถิ่นอาศัย สถานภาพปัจจุบัน	4.33	0.81	ต้องการมาก	6
3.ความรู้เกี่ยวกับการเพาะพันธุ์นกกระเรียนพันธุ์ไทย	4.31	0.93	ต้องการมาก	7
4.ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์นกกระเรียนพันธุ์ไทย	4.31	0.94	ต้องการมาก	7
5.ความรู้เกี่ยวกับการทำนาข้าวอินทรีย์กับการอนุรักษ์นกกระเรียนพันธุ์ไทย	4.33	0.85	ต้องการมาก	6
6.ความรู้เกี่ยวกับ นกอพยพ และนกประจำถิ่น เช่น นกน้ำชนิดต่างๆ	4.36	0.85	ต้องการมาก	4
7.ความรู้เกี่ยวกับห้ามล่าสัตว์ป่า ความเป็นมาความสำคัญและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	4.37	0.81	ต้องการมาก	3
8.ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสัตว์สงวนและสัตว์ป่าคุ้มครอง	4.37	0.84	มาก	3
9.ความรู้เกี่ยวกับสถานภาพปัจจุบันของสัตว์ป่าสูญพันธุ์และใกล้สูญพันธุ์ในอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก เช่นนกปากซ่อมหน้าดำ เหยี่ยวดำ นกอ้ายจ้าว นกกระสาแดง	4.41	0.81	ต้องการมาก	2
10.ความรู้เกี่ยวกับนิเวศวิทยาทางน้ำ เช่น ชนิดและปริมาณพืช น้ำ สัตว์น้ำ เป็นต้น	4.35	0.88	ต้องการมาก	5
รวม	4.35	0.64	ต้องการมาก	

ตารางที่ 4.7 ผลการวิเคราะห์ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและลำดับความต้องการของผู้ใช้บริการ จำแนกตามความต้องการเนื้อหาการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพทางชีวภาพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับความต้องการมาก ($\bar{X} = 4.35$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า เนื้อหาการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพทางชีวภาพที่มีค่าเฉลี่ยของระดับความต้องการมากเป็นลำดับแรก คือ ความรู้เกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพป่าไม้ เช่น พันธุ์พืช พรรณไม้ต่างๆ ($\bar{X} = 4.34$) รองลงมาเป็นความรู้เกี่ยวกับสถานภาพปัจจุบันของสัตว์ป่าสูญพันธุ์และใกล้สูญพันธุ์ในอ่างเก็บน้ำห้วยจระเข้มาก เช่นนกปากซ่อมหน้าดำ เขี้ยวดำ นกอ้ายจั่ว นกกระสาแดง ($\bar{X} = 4.41$) ความรู้เกี่ยวกับห้ามล่าสัตว์ป่า ความเป็นมาความสำคัญและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 4.37$) ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสัตว์สงวนและสัตว์ป่าคุ้มครอง ($\bar{X} = 4.37$) ความรู้เกี่ยวกับ นกอพยพ และนกประจำถิ่น เช่น นกน้ำชนิดต่างๆ ($\bar{X} = 4.36$) ความรู้เกี่ยวกับนิเวศวิทยาทางน้ำ เช่น ชนิดและปริมาณพืชน้ำ สัตว์น้ำ เป็นต้น ($\bar{X} = 4.35$) ความรู้เกี่ยวกับนกระเรียนพันธุ์ไทย เช่น ลักษณะ ถิ่นอาศัย สถานภาพปัจจุบัน ($\bar{X} = 4.33$) ความรู้เกี่ยวกับการทำนาข้าวอินทรีย์กับการอนุรักษ์นกระเรียนพันธุ์ไทย ($\bar{X} = 4.33$) และค่าเฉลี่ยของระดับความต้องการเป็นลำดับสุดท้ายมี 2 เรื่อง คือ ความรู้เกี่ยวกับการเพาะพันธุ์นกระเรียนพันธุ์ไทย ($\bar{X} = 4.31$) และความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์นกระเรียนพันธุ์ไทย ($\bar{X} = 4.31$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.8 ความคิดเห็นต่อความต้องการด้านวิธีการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้ใช้บริการ

ความต้องการด้านวิธีการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต	ระดับความต้องการ (N = 400)			
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	ลำดับความต้องการ
1.การจัดทัศนศึกษา	4.55	0.72	ต้องการมากที่สุด	1
2.การสาธิต	4.23	0.82	ต้องการมาก	9
3.การบอกเล่า การบรรยาย ผ่านผู้รู้ วิทยากร	4.45	0.80	ต้องการมาก	4
4.การใช้สื่อวีดิทัศน์ เช่น การ์ตูนอนิเมชัน ภาพยนตร์ สารคดี	4.41	0.81	ต้องการมาก	5
5.การอบรม	4.31	0.89	ต้องการมาก	8
6.การจัดนิทรรศการ / การเผยแพร่ความรู้	4.51	0.76	ต้องการมากที่สุด	2
7.การจัดมุมความรู้ / การจัดห้องสมุด	4.38	0.82	ต้องการมาก	7
8.การจัดสัมมนา/ประชุมเชิงปฏิบัติการ	4.39	0.81	ต้องการมาก	6
9.เกมและนันทนาการ	4.47	0.84	ต้องการมาก	3
10.การจัดค่ายพักแรม	4.45	0.83	ต้องการมาก	4
รวม	4.41	0.62	ต้องการมาก	

ตารางที่ 4.8 ผลการวิเคราะห์ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและลำดับความต้องการของผู้ใช้บริการ จำแนกตามความต้องการด้านวิธีการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยภาพรวมอยู่ในระดับต้องการมาก ($\bar{X} = 4.41$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า วิธีการเรียนรู้ที่มีค่าเฉลี่ยของระดับความต้องการมากเป็นลำดับแรก คือ การจัดทัศนศึกษา ($\bar{X} = 4.55$) รองลงมา คือ การจัดนิทรรศการ / การเผยแพร่ความรู้ ($\bar{X} = 4.51$) เกมและนันทนาการ ($\bar{X} = 4.47$) การบอกเล่า การบรรยาย ผ่านผู้รู้ วิทยากร ($\bar{X} = 4.45$) การจัดค่ายพักแรม ($\bar{X} = 4.45$) การใช้สื่อวีดิทัศน์ เช่น การ์ตูนอนิเมชัน ภาพยนตร์ สารคดี ($\bar{X} = 4.41$) การจัดสัมมนา/ประชุมเชิงปฏิบัติการ ($\bar{X} = 4.39$) การจัดมุมความรู้ / การจัดห้องสมุด ($\bar{X} = 4.38$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยของระดับความต้องการเป็นลำดับสุดท้าย คือ การสาธิต ($\bar{X} = 4.23$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.9 ความคิดเห็นต่อความต้องการด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้ใช้บริการ

ความต้องการด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต	ระดับความต้องการ (N = 400)			
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	ลำดับความต้องการ
1.อาคาร ศูนย์การเรียนรู้	4.41	0.74	ต้องการมากที่สุด	5
2.ป้ายนิเทศ เช่น ป้ายคำบรรยายวัตถุ ป้ายให้ข้อมูลความรู้	4.60	0.68	ต้องการมากที่สุด	1
3.ห้องนิทรรศการ	4.49	0.77	ต้องการมากที่สุด	4
4.สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น สื่อมัลติมีเดีย เครื่องเล่นคู่มือนำชมภาษาไทย-ต่างประเทศ เว็บไซต์ คิวอาร์โค้ดข้อมูล	4.53	0.70	ต้องการมากที่สุด	3
5.แผ่นพับ ใบปลิว	4.19	0.86	ต้องการมากที่สุด	6
6.วิทยากร ผู้รู้ ใกล้เคียง	4.55	0.72	ต้องการมากที่สุด	2
7.ห้องสมุด ห้องค้นคว้า	4.55	0.72	ต้องการมากที่สุด	2
รวม	4.45	0.59	ต้องการมากที่สุด	

ตารางที่ 4.9 ผลการวิเคราะห์ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและลำดับความต้องการของผู้ใช้บริการ จำแนกตามความต้องการด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้ใช้บริการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับความต้องการมากที่สุด ($\bar{X} = 4.45$) เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่มีค่าเฉลี่ยของระดับความต้องการมากที่สุดเป็นลำดับแรก คือ ป้ายนิเทศ เช่น ป้ายคำบรรยายวัตถุ ป้ายให้ข้อมูลความรู้ ($\bar{X} = 4.60$) รองลงมา วิทยากร ผู้รู้ ใกล้เคียง ($\bar{X} = 4.55$) และห้องสมุด ห้องค้นคว้า ($\bar{X} = 4.55$) สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น สื่อมัลติมีเดีย เครื่องเล่น คู่มือนำชมภาษาไทย-ต่างประเทศ เว็บไซต์ คิวอาร์โค้ดข้อมูล ($\bar{X} = 4.53$) ห้องนิทรรศการ ($\bar{X} = 4.49$) อาคาร ศูนย์การเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.41$) และ สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่มีค่าเฉลี่ยของระดับความต้องการเป็นลำดับสุดท้าย คือ แผ่นพับ ใบปลิว ($\bar{X} = 4.19$) ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต สำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ในจังหวัดบุรีรัมย์ของผู้ให้บริการ

การศึกษาค้นคว้าความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ในจังหวัดบุรีรัมย์ของผู้ให้บริการเก็บข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่ให้บริการหรือจัดกิจกรรมที่จัดขึ้นในพื้นที่อ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากทั้งหมด 6 หน่วยงาน ได้แก่ หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าห้วยจรเข้มาก จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้อำนวยการ ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดบุรีรัมย์ นักวิชาการและนักวิจัยภาคสนาม องค์การสวนสัตว์ จังหวัดบุรีรัมย์ รองผู้อำนวยการ สำนักงานศูนย์การศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดบุรีรัมย์ นักวิชาการ กรมประมง จังหวัดบุรีรัมย์ และนักวิชาการ กรมชลประทาน จังหวัดบุรีรัมย์

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และ ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ในจังหวัดบุรีรัมย์ของผู้ใช้บริการ ซึ่งเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และ ส่วนที่ 3 สภาพและความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากในจังหวัดบุรีรัมย์ของผู้ใช้บริการ ซึ่งเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ ดังรายละเอียด

2.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 6 คน ดังนี้

ตารางที่ 4.10 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลสถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
N=6		
1.เพศ		
-ชาย	4	66.7
-หญิง	2	33.3
รวม	6	100
2.อายุ		
-น้อยกว่า 18 ปี	-	-
-18 – 25 ปี	-	-
-26 -30 ปี	1	16.7
-31-35 ปี	0	0

ข้อมูลสถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
	N=6	
-36-40 ปี	1	16.7
-41-45 ปี	1	16.7
-46 -50 ปี	2	33.3
-51-55 ปี	1	16.7
-56-60ปี	-	-
-มากกว่า 60 ปีขึ้นไป	-	-
รวม	6	100
3.ระดับการศึกษา		
-ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	-	-
-ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	-	-
-ระดับ ปวช.	-	-
-ระดับ ปวส.	-	-
-ระดับปริญญาตรี	3	50
-ระดับปริญญาโท	3	50
-ระดับปริญญาเอก	-	-
-อื่นๆ โปรรระบุ	-	-
รวม	6	100
4.สถานภาพ การประกอบอาชีพ		
-ครู อาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่ง	1	20.0
-พนักงาน บุคลากร กรมชลประทานจังหวัดบุรีรัมย์	1	20.0
-พนักงาน บุคลากร ท้องเที่ยวจังหวัดบุรีรัมย์	1	20.0
-พนักงาน บุคลากร เขตห้ามล่าสัตว์ป่า ตำแหน่ง	1	20.0
-พนักงาน บุคลากรกรมประมง	1	20.0
-พนักงาน บุคลากร องค์การสวนสัตว์	1	20.0
รวม	6	100

จากตารางที่ 4.10 เป็นเพศชาย จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 66.7 เป็นเพศหญิง 2 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 เมื่อพิจารณาทั้งเพศชายและเพศหญิง 6 คน ทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 100

อายุของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีช่วงอายุระหว่าง อายุ 46-50 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็น ร้อยละ 33.3 มีอายุ 26-30 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 16.7 อายุ 36-40 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็น ร้อยละ 16.7 อายุ 41-45 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 16.7 อายุ 51-55 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็น ร้อยละ 16.7 เมื่อพิจารณาอายุทั้งหมด 6 คน คิดเป็นร้อยละ 100

ข้อมูลพื้นฐานระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่การศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 50 การศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 50 เมื่อพิจารณาทุกระดับการศึกษาทั้งหมด 6 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ส่วนใหญ่เป็นมีระดับการศึกษา ปริญญาตรีและปริญญาโท เมื่อพิจารณาทุกระดับการศึกษาทั้งหมด 6 คน คิดเป็นร้อยละ 100

ข้อมูลพื้นฐาน สถานภาพ การประกอบอาชีพ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเรื่องความต้องการ กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากในจังหวัดบุรีรัมย์จำนวน 6 คน ประกอบไปด้วย ครู อาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา 1 คน คิดเป็นร้อยละ 50 พนักงาน บุคลากร กรมชลประทานจังหวัดบุรีรัมย์ 1 คน พนักงาน บุคลากร ท้องเที่ยวจังหวัดบุรีรัมย์ 1 คน คิดเป็นร้อยละ 50 พนักงาน บุคลากร เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ตำแหน่ง 1 คน คิดเป็นร้อยละ 50 พนักงาน บุคลากร กรมประมง 1 คน คิดเป็นร้อยละ 50 พนักงาน บุคลากร องค์การสวนสัตว์ 1 คน คิดเป็นร้อยละ 50 เมื่อพิจารณาสถานภาพ การประกอบอาชีพทั้งหมด 6 คน คิดเป็นร้อยละ 100

ตารางที่ 4.11 ข้อมูลเกี่ยวกับประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมหรือบริการที่จัดขึ้นในอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก

ประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมหรือบริการที่จัดขึ้นในอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก	จำนวน (คน) N=6	ร้อยละ
-ไม่เคยเข้าร่วม	-	-
-เคยเข้าร่วม	6	100
รวม	6	100

จากตารางที่ 4.11 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมหรือบริการที่จัดขึ้นในอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก จำนวนและ ส่วนใหญ่เคยเข้าร่วมกิจกรรมหรือบริการที่จัดขึ้นในอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก 6 คน คิดเป็นร้อยละ 100

ตารางที่ 4.12 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม มีประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมหรือบริการที่จัดขึ้นในอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก

กิจกรรมหรือบริการที่จัดขึ้นในอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก	จำนวน (คน)	ร้อยละ
	N=6	
ออกกำลังกาย	5	83.3
ชมนก	4	66.7
พักผ่อนหย่อนใจ	4	66.7
เยี่ยมชมศูนย์อนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำและนกกระเรียนพันธุ์ไทย	5	88.3
ชมทัศนียภาพ	5	88.3
ทัศนศึกษา	1	16.7
พบปะสังสรรค์	-	-
ประชุมสัมมนา	2	33.3
เรียนรู้เกี่ยวกับการเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ	1	16.7
เข้าค่ายอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำและนกกระเรียนพันธุ์ไทย	3	50
อื่นๆ	2	33.3

จากตารางที่ 4.12 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามกิจกรรม ประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมหรือบริการที่จัดขึ้นในอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ผู้ตอบแบบ ส่วนใหญ่เคยเข้าร่วมกิจกรรมออกกำลังกาย จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 83.3 เยี่ยมชมศูนย์อนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำและนกกระเรียนพันธุ์ไทย จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 88.3 ชมทัศนียภาพ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 88.3 ชมนก จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 66.7 พักผ่อนหย่อนใจ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 66.7 เข้าค่ายอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำและนกกระเรียนพันธุ์ไทย จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 50 ประชุมสัมมนา จำนวน 2 คิดเป็นร้อยละ 33.3 อื่นๆ จำนวน 2 คิดเป็นร้อยละ 33.3 และไม่เคยพบปะสังสรรค์

ตารางที่ 4.13 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม รู้จักอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากจากช่องทางใด

รู้จักอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากจากช่องทางใด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
	N=6	
หนังสือพิมพ์	-	-
วิทยุ	-	-
โทรทัศน์	-	-
เว็บไซต์	-	-
เฟซบุ๊ก	-	-
ป้ายโฆษณา	-	-
การบอกต่อ	-	-
เครือข่ายอินเทอร์เน็ต	-	-
อื่นๆ	6	100
รวม	6	100

จากตาราง 4.13 จำนวนและร้อยละของผู้ใช้บริการที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามช่องทางสื่อสารที่ทำให้รู้จักอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก พบว่า ส่วนใหญ่รู้จักจาก อื่นๆ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 100 เนื่องจากเป็นคนในพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์

2.2 ความคิดเห็นที่มีต่อความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ในจังหวัดบุรีรัมย์ ของผู้ให้บริการ

ผลการศึกษาความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ในจังหวัดบุรีรัมย์ของผู้ให้บริการ จำแนกเป็น 6 ประเด็น ได้แก่ กิจกรรมการเรียนรู้สำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากในภาพรวม เนื้อหาการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญของอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก เนื้อหาการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพทางชีวภาพของอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก วิธีการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากจังหวัดในบุรีรัมย์ และการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ดังรายละเอียด

ตารางที่ 4.14 ความคิดเห็นต่อความต้องการกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากในภาพรวมของผู้ให้บริการ

ด้านความต้องการด้านกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับ อ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากในภาพรวม	ระดับความต้องการ			
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับ ความ ต้องการ
1.กิจกรรม เดิน-วิ่ง ศึกษารวมชาติตุนก	4.17	0.98	ต้องการมาก	2
2.กิจกรรมการปั่นจักรยานศึกษารวมชาติชมทัศนียภาพ	4.50	0.83	ต้องการมากที่สุด	1
3.กิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับการเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญ	4.50	0.83	ต้องการมากที่สุด	1
4.กิจกรรมการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับสถานภาพชีวภาพ	4.17	1.16	ต้องการมาก	2
รวม	4.33	0.88	ต้องการมาก	

จากตารางที่ 4.14 ผลการวิเคราะห์ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและลำดับความต้องการของผู้ให้บริการ จำแนกตามความต้องการด้านกิจกรรมการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับความต้องการมาก ($\bar{X} = 4.33$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า กิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยของระดับความต้องการมากเป็นลำดับแรก คือ กิจกรรมการปั่นจักรยานศึกษารวมชาติชมทัศนียภาพ ($\bar{X} = 4.50$) และกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับการเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญ ($\bar{X} = 4.50$) รองลงมา รองลงมาด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ กิจกรรม เดิน-วิ่ง ศึกษารวมชาติตุนก ($\bar{X} = 4.17$) กิจกรรมการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับสถานภาพชีวภาพ ($\bar{X} = 4.17$) เป็นลำดับสุดท้าย

ตารางที่ 4.15 ความคิดเห็นต่อความต้องการเนื้อหาการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญของผู้ให้บริการ

ด้านความต้องการเนื้อหาการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญของอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้ม	ระดับความต้องการ			
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับความต้องการ
1. ความรู้เกี่ยวกับการเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำสำคัญระดับนานาชาติหรือแรมซาร์ไซต์	4.50	0.54	ต้องการมากที่สุด	2
2. ความรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศในพื้นที่ชุ่มน้ำ	4.33	0.81	ต้องการมาก	3
3. ความรู้เกี่ยวกับการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำ	4.33	0.81	ต้องการมาก	3
4. ความรู้เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ชุ่มน้ำ	4.33	0.81	ต้องการมาก	3
5. ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ	4.67	0.51	ต้องการมากที่สุด	1
6. ความรู้เกี่ยวกับการจัดการน้ำ เช่น การกักเก็บ การระบาย การบำบัดน้ำ	4.50	0.83	ต้องการมากที่สุด	2
7. ความรู้เกี่ยวกับทางธรณีวิทยา เช่น ดิน หิน แร่ธาตุ	4.50	0.83	ต้องการมากที่สุด	2
8. ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญในการสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มมาก	4.33	0.81	ต้องการมาก	3
9. ความรู้เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนจากแหล่งน้ำ	4.67	0.51	ต้องการมากที่สุด	1
10. ความรู้เกี่ยวกับการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	4.50	0.54	ต้องการมากที่สุด	2
1.1 ความรู้เกี่ยวกับคุณภาพน้ำและการตรวจวัดคุณภาพน้ำ	4.17	0.98	ต้องการมาก	4
1.2 ความรู้เกี่ยวกับภัยพิบัติอันเกิดจากน้ำ	4.50	0.83	ต้องการมากที่สุด	2
รวม	4.44	0.71	ต้องการมาก	

จากตารางที่ 4.15 ผลการวิเคราะห์ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและลำดับ ความต้องการของผู้ให้บริการ จำแนกตามความต้องการเนื้อหาการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเป็นแหล่ง น้ำที่สำคัญ โดยภาพรวมอยู่ในความต้องการระดับต้องการมาก ($\bar{X} = 4.44$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า เนื้อหาการเรียนรู้ที่มีค่าเฉลี่ยของระดับความต้องการมากเป็นลำดับแรก มี 2 เรื่อง คือ รายด้าน ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ ($\bar{X} = 4.67$) และความรู้เกี่ยวกับการใช้ ประโยชน์อย่างยั่งยืนจากแหล่งน้ำ ($\bar{X} = 4.67$) รองลงมาความรู้เกี่ยวกับการเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำสำคัญ ระดับนานาชาติหรือแรมซาร์ไซต์ ($\bar{X} = 4.50$) ความรู้เกี่ยวกับการจัดการน้ำ เช่น การกักเก็บ การ ระบาย การบำบัดน้ำ ($\bar{X} = 4.50$) ความรู้เกี่ยวกับทางธรณีวิทยา เช่น ดิน หิน แร่ธาตุ ($\bar{X} = 4.50$) ความรู้เกี่ยวกับการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ($\bar{X} = 4.50$) ความรู้เกี่ยวกับภัยพิบัติอันเกิดจากน้ำ ($\bar{X} = 4.50$) ความรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศในพื้นที่ชุ่มน้ำ ($\bar{X} = 4.33$) ความรู้เกี่ยวกับการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำ ($\bar{X} = 4.33$) ความรู้เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ชุ่มน้ำ ($\bar{X} = 4.33$) ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญใน การสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยจระเข้มาก ($\bar{X} = 4.33$) และรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ความรู้เกี่ยวกับ คุณภาพน้ำและการตรวจวัดคุณภาพน้ำ ($\bar{X} = 4.17$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.16 ความคิดเห็นต่อความต้องการเนื้อหาการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพทางชีวภาพ ของอ่างเก็บน้ำห้วยจระเข้มากของผู้ให้บริการ

ความต้องการเนื้อหาการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับ สถานภาพทางชีวภาพของอ่างเก็บน้ำห้วยจระเข้มาก	ระดับความต้องการ		ความหมาย	อันดับ ความ ต้องการ
	\bar{X}	S.D.		
1.ความรู้เกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพป่าไม้ เช่น พันธุ์พืช พรรณไม้ต่างๆ	4.17	0.75	ต้องการมาก	4
2.ความรู้เกี่ยวกับนกกระเรียนพันธุ์ไทย เช่น ลักษณะ ถิ่นอาศัย สถานภาพปัจจุบัน	4.33	0.81	ต้องการมาก	3
3.ความรู้เกี่ยวกับการเพาะพันธุ์นกกระเรียนพันธุ์ไทย	4.33	0.81	ต้องการมาก	3
4.ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์นกกระเรียนพันธุ์ไทย	4.50	0.54	ต้องการมาก	2
			ที่สุด	
5.ความรู้เกี่ยวกับการทำนาข้าวอินทรีย์กับการ อนุรักษ์นกกระเรียนพันธุ์ไทย	4.50	0.54	ต้องการมาก	2
			ที่สุด	

ความต้องการเนื้อหาการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับ สถานภาพทางชีวภาพของอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้ม	ระดับความต้องการ			
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับ ความ ต้องการ
6.ความรู้เกี่ยวกับ นกอพยพ และนกประจำถิ่น เช่น นกน้ำชนิดต่างๆ	4.50	0.54	ต้องการมาก ที่สุด	2
7.ความรู้เกี่ยวกับห้ามล่าสัตว์ป่า ความเป็นมา ความสำคัญและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	4.67	0.51	ต้องการมาก ที่สุด	1
8.ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสัตว์สงวนและสัตว์ป่า คุ้มครอง	4.50	0.83	ต้องการมาก ที่สุด	2
9.ความรู้เกี่ยวกับสถานภาพปัจจุบันของสัตว์ป่า สูญพันธุ์และใกล้สูญพันธุ์ในอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มมาก เช่น นกปากช้อนหน้าดำ เหยี่ยวดำ นกอ้ายจั่ว นกกกระสาแดง	4.50	0.83	ต้องการมาก ที่สุด	2
10.ความรู้เกี่ยวกับนิเวศวิทยาทางน้ำ เช่น ชนิดและ ปริมาณพืชน้ำ สัตว์น้ำ เป็นต้น	4.33	0.81	ต้องการมาก	3
	รวม	4.43	0.65	ต้องการมาก

จากตารางที่ 4.16 ผลการวิเคราะห์ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและลำดับความต้องการของผู้ให้บริการ จำแนกตามความต้องการเนื้อหาการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพทางชีวภาพของอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้ม โดยภาพรวมอยู่ในระดับความต้องการมาก ($\bar{X} = 4.43$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า เนื้อหาการเรียนรู้ที่มีค่าเฉลี่ยของระดับความต้องการมากเป็นลำดับแรก คือ ความรู้เกี่ยวกับห้ามล่าสัตว์ป่า ความเป็นมาความสำคัญและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 4.67$) รองลงมาความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์นกกกระเรียนพันธุ์ไทย ($\bar{X} = 4.50$) ความรู้เกี่ยวกับการทำนาข้าวอินทรีย์กับการอนุรักษ์นกกกระเรียนพันธุ์ไทย ($\bar{X} = 4.50$) ความรู้เกี่ยวกับ นกอพยพ และนกประจำถิ่น เช่น นกน้ำชนิดต่างๆ ($\bar{X} = 4.50$) ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสัตว์สงวนและสัตว์ป่าคุ้มครอง ($\bar{X} = 4.50$) ความรู้เกี่ยวกับสถานภาพปัจจุบันของสัตว์ป่าสูญพันธุ์และใกล้สูญพันธุ์ในอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มมาก เช่น นกปากช้อนหน้าดำ เหยี่ยวดำ นกอ้ายจั่ว นกกกระสาแดง ($\bar{X} = 4.50$) ความรู้เกี่ยวกับนกกกระเรียนพันธุ์ไทย เช่น ลักษณะ ถิ่นอาศัย สถานภาพปัจจุบัน ($\bar{X} = 4.33$) ความรู้เกี่ยวกับการเพาะพันธุ์นก

กระเรียนพันธุ์ไทย ($\bar{X} = 4.33$) ความรู้เกี่ยวกับนิเวศวิทยาทางน้ำ เช่น ชนิดและปริมาณพืชน้ำ สัตว์น้ำ เป็นต้น ($\bar{X} = 4.33$) และรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ความรู้เกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพป่าไม้ เช่น พันธุ์พืช พรรณไม้ต่างๆ ($\bar{X} = 4.17$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.17 ความคิดเห็นต่อความต้องการด้านวิธีการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำคัญสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มของผู้ให้บริการ

ความต้องการด้านวิธีการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้ม	ระดับความต้องการ			
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับความต้องการ
				N=6
1.การจัดทัศนศึกษา	4.17	0.98	ต้องการมาก	2
2.การสาธิต	3.83	0.75	ต้องการมาก	3
3.การบอกเล่า การบรรยาย ผ่านผู้รู้ วิทยากร	4.33	0.81	ต้องการปานกลาง	1
4.การใช้สื่อวีดิทัศน์ เช่น การ์ตูนอนิเมชัน ภาพยนตร์ สารคดี	4.33	0.81	ต้องการปานกลาง	1
5.การอบรม	3.37	0.81	ต้องการปานกลาง	6
6.การจัดนิทรรศการ / การเผยแพร่ความรู้	3.83	1.32	ต้องการมาก	3
7.การจัดมุมความรู้ / การจัดห้องสมุด	3.67	0.81	ต้องการมาก	4
8.การจัดสัมมนา/ประชุมเชิงปฏิบัติการ	3.50	0.54	ต้องการมาก	5
9.เกมและนันทนาการ	3.83	1.32	ต้องการมาก	3
10.การจัดค่ายพักแรม	3.50	1.37	ต้องการมาก	5
รวม	3.86	0.84	ต้องการมาก	

ตารางที่ 4.17 ผลการวิเคราะห์ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและลำดับความต้องการของผู้ให้บริการ จำแนกตามความต้องการด้านวิธีการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้ม โดยภาพรวมอยู่ในระดับต้องการมาก ($\bar{X} = 3.86$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าวิธีการเรียนรู้ ที่มีค่าเฉลี่ยของระดับความต้องการมากเป็นลำดับแรก มี 2 วิธีการเรียนรู้ คือ การบอกเล่า การบรรยาย ผ่านผู้รู้ วิทยากร ($\bar{X} = 4.33$) และการใช้สื่อวีดิทัศน์ เช่น การ์ตูนอนิเมชัน ภาพยนตร์ สารคดี ($\bar{X} = 4.33$) รองลงมา คือ การจัดทัศนศึกษา ($\bar{X} = 4.17$) การสาธิต ($\bar{X} = 3.83$)

การจัดนิทรรศการ / การเผยแพร่ความรู้ ($\bar{X} = 3.83$) เกมและนันทนาการ ($\bar{X} = 3.83$) การจัดมุมความรู้ / การจัดห้องสมุด ($\bar{X} = 3.67$) การจัดค่ายพักแรม ($\bar{X} = 3.50$) การจัดค่ายพักแรม ($\bar{X} = 3.50$) และรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การอบรม ($\bar{X} = 3.37$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.18 ความคิดเห็นต่อความต้องการสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มของผู้ให้บริการ

ความต้องการด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้ม	ระดับความต้องการ			
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับความต้องการ
1.อาคาร ศูนย์การเรียนรู้	3.50	1.37	ต้องการมากที่สุด	6
2.ป้ายนิเทศ เช่น ป้ายคำบรรยายวัตถุ ป้ายให้ข้อมูลความรู้	4.33	0.51	ต้องการมากที่สุด	2
3.ห้องนิทรรศการ	4.00	0.89	ต้องการมากที่สุด	4
4.สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น สื่อมัลติมีเดีย เครื่องเล่น คู่มือนำชมภาษาไทย-ต่างประเทศ เว็บไซต์ คิวอาร์โค้ดข้อมูล	4.50	0.83	ต้องการมากที่สุด	1
5.แผ่นพับ ใบปลิว	4.00	0.89	ต้องการมากที่สุด	4
6.วิทยากร ผู้รู้ ไกด์ มัคคุเทศก์	4.17	1.16	ต้องการมากที่สุด	3
7.ห้องสมุด ห้องค้นคว้า	3.83	0.98	ต้องการมากที่สุด	5
รวม	4.04	0.86	ต้องการมากที่สุด	

จากตารางที่ 4.18 ผลการวิเคราะห์ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและลำดับความต้องการของผู้ให้บริการ จำแนกตามความต้องการด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้ม โดยภาพรวมอยู่ในระดับความต้องการมากที่สุด ($\bar{X} = 4.04$) เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่าสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ที่มีค่าเฉลี่ยของระดับความต้องการมากที่สุดเป็นลำดับแรก คือ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น สื่อมัลติมีเดีย เครื่องเล่น คู่มือนำชมภาษาไทย-ต่างประเทศ เว็บไซต์ คิวอาร์โค้ดข้อมูล ($\bar{X} = 4.50$) รองลงมา ป้ายนิเทศ เช่น ป้ายคำบรรยายวัตถุ ป้ายให้ข้อมูลความรู้ ($\bar{X} = 4.33$) วิทยากรผู้รู้ ไกด์ มัคคุเทศก์ ($\bar{X} = 4.17$) ห้องนิทรรศการ ($\bar{X} = 4.00$) แผ่นพับ ใบปลิว

(\bar{X} =4.00) ห้องสมุด ห้องค้นคว้า (\bar{X} =3.83) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ อาคาร ศูนย์การเรียนรู้ (\bar{X} =3.50) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.19 ความคิดเห็นต่อความต้องการด้านการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้ม้า ของผู้ให้บริการ

ความต้องการด้านการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้ม้า	ระดับความต้องการ			
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับความ ต้องการ
1.การวางแผนบริหารจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการกลุ่มเป้าหมาย	4.33	0.81	ต้องการมาก	3
2.การวางแผนและการดำเนินกิจกรรมที่ให้มีความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง	4.33	0.81	ต้องการมาก	3
3.การดำเนินตามแผนงานหรือแผนโครงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.33	0.81	ต้องการมาก	3
4.งบประมาณจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.33	0.516	ต้องการมาก	3
5.บุคลากร ผู้รู้ ผู้ชี้แนะในการจัดกิจกรรม	4.50	0.83	ต้องการมากที่สุด	2
6.สื่อและอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรม	4.67	0.81	ต้องการมากที่สุด	1
7.การนิเทศ ติดตาม ประเมินผล การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้	4.50	0.83	ต้องการมากที่สุด	2
รวม	4.42	0.71	ต้องการมาก	

จากตารางที่ 4.19 ผลการวิเคราะห์ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและลำดับความต้องการของผู้ให้บริการ จำแนกตาม ความต้องการด้านการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้ม้า โดยภาพรวมอยู่ในระดับความต้องการมาก (\bar{X} =4.42) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีค่าเฉลี่ยของระดับความต้องการมากเป็นลำดับแรก คือ สื่อและอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรม (\bar{X} =4.67) รองลงมาบุคลากร ผู้รู้ ผู้ชี้แนะในการจัดกิจกรรม (\bar{X} =4.50) และการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล การจัด

กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.50$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การวางแผนบริหารจัดการ กิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการกลุ่มเป้าหมาย ($\bar{X} = 4.33$) การวางแผนและการดำเนินกิจกรรมที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 4.33$) การดำเนินตามแผนงานหรือแผนโครงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.33$) งบประมาณจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.33$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต สำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ในจังหวัดบุรีรัมย์เปรียบเทียบระหว่างผู้ใช้บริการและผู้ให้บริการ

ตารางที่ 4.20 สรุปความต้องการด้านกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากในภาพรวม

ด้านกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากในภาพรวม	ระดับความต้องการ					
	ผู้ใช้บริการ (n = 400)			ผู้ให้บริการ (n = 6)		
	\bar{X}	S.D.	ลำดับ ความ ต้องการ	\bar{X}	S.D.	ลำดับ ความ ต้องการ
1. กิจกรรม เดิน-วิ่ง ศึกษา ธรรมชาติดูนก	4.60	0.70	1	4.17	0.98	2
2. กิจกรรมการปั่นจักรยานศึกษา ธรรมชาติชมทัศนียภาพ	4.39	0.74	3	4.50	0.83	1
3. กิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับการ เป็นแหล่งน้ำที่สำคัญ	4.44	0.82	2	4.50	0.83	1
4. กิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับ สถานภาพชีวภาพ	4.20	0.90	4	4.17	1.16	2
รวม	4.40	0.62		4.33	1.16	

จากตารางที่ 4.20 ผลการวิเคราะห์ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและลำดับความต้องการของผู้ใช้บริการและผู้ให้บริการ พบว่า กิจกรรมการเรียนรู้ที่มีค่าเฉลี่ยของระดับความต้องการมากเป็นลำดับแรกของผู้ใช้บริการ คือ กิจกรรม เดิน-วิ่ง ศึกษาธรรมชาติดูนก ($\bar{X} = 4.60$) ซึ่งต่างจากกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีค่าเฉลี่ยของระดับความต้องการมากเป็นลำดับแรกของผู้ให้บริการ คือ

กิจกรรมการปั่นจักรยานศึกษาธรรมชาติชมทัศนียภาพ ($\bar{X} = 4.50$) กิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับการเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญ ($\bar{X} = 4.50$)

ตารางที่ 4.21 สรุปความต้องการเนื้อหาการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญของอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก

ความต้องการเนื้อหาการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญของอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก	ระดับความต้องการ					
	ผู้ให้บริการ (n = 400)			ผู้ให้บริการ (n = 6)		
	\bar{X}	S.D.	ลำดับ ความ ต้องการ	\bar{X}	S.D.	ลำดับ ความ ต้องการ
1. ความรู้เกี่ยวกับการเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำสำคัญระดับนานาชาติหรือแรมซาร์ไซต์	4.29	0.90	10	4.50	0.54	2
2. ความรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศในพื้นที่ชุ่มน้ำ	4.31	0.80	9	4.33	0.81	3
3. ความรู้เกี่ยวกับการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำ	4.36	0.84	7	4.33	0.81	3
4. ความรู้เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ชุ่มน้ำ	4.33	0.87	8	4.33	0.81	3
5. ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ	4.46	0.80	2	4.67	0.51	1
6. ความรู้เกี่ยวกับการจัดการน้ำ เช่น การกักเก็บ การระบาย การบำบัดน้ำ	4.31	0.86	9	4.50	0.83	2
7. ความรู้เกี่ยวกับทางธรณีวิทยา เช่น ดิน หิน แร่ธาตุ	4.10	0.97	11	4.50	0.83	2
8. ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญในการสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก	4.44	0.79	3	4.33	0.81	3
9. ความรู้เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนจากแหล่งน้ำ	4.50	0.80	1	4.67	0.51	1
10. ความรู้เกี่ยวกับการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	4.40	0.83	5	4.50	0.54	2
11. ความรู้เกี่ยวกับคุณภาพน้ำและการตรวจวัดคุณภาพน้ำ	4.43	0.80	4	4.50	0.54	2

ความต้องการเนื้อหาการเรียนรู้ที่ เกี่ยวข้องกับการเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญของ อ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก	ระดับความต้องการ					
	ผู้ใช้บริการ (n = 400)			ผู้ให้บริการ (n = 6)		
	\bar{X}	S.D.	ลำดับ ความ ต้องการ	\bar{X}	S.D.	ลำดับ ความ ต้องการ
12.ความรู้เกี่ยวกับภัยพิบัติอันเกิดจากน้ำ	4.38	0.88	6	4.50	0.83	2
รวม	4.36	0.64		4.44	0.71	

จากตารางที่ 4.21 ผลการวิเคราะห์ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและลำดับความต้องการของผู้ใช้บริการและผู้ให้บริการ พบว่า ความต้องการเนื้อหาการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญของอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ที่มีค่าเฉลี่ยของระดับความต้องการมากเป็นลำดับแรกของผู้ใช้บริการ คือ ความรู้เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนจากแหล่งน้ำ (\bar{X} =4.50) ผู้ให้บริการ คือ ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ (\bar{X} =4.67) และความรู้เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนจากแหล่งน้ำ (\bar{X} =4.67)

ตารางที่ 4.22 สรุปความต้องการเนื้อหาการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพทางชีวภาพของอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก

ความต้องการเนื้อหาการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับ สถานภาพทางชีวภาพของอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก	ระดับความต้องการ					
	ผู้ใช้บริการ (n = 400)			ผู้ให้บริการ (n = 6)		
	\bar{X}	S.D.	ลำดับ ความ ต้องการ	\bar{X}	S.D.	ลำดับ ความ ต้องการ
1. ความรู้เกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพป่าไม้ เช่น พันธุ์พืช พรรณไม้ต่างๆ	4.44	0.85	1	4.17	0.75	2
2. ความรู้เกี่ยวกับนกระเรียนพันธุ์ไทย เช่น ลักษณะ ถิ่นอาศัย สถานภาพปัจจุบัน	4.33	0.85	9	4.33	0.81	3
3. ความรู้เกี่ยวกับการเพาะพันธุ์นกระเรียนพันธุ์ไทย	4.31	0.93	6	4.33	0.81	3
4. ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์นกระเรียนพันธุ์ไทย	4.31	0.94	6	4.50	0.54	2
5. ความรู้เกี่ยวกับการทำนาข้าวอินทรีย์กับการอนุรักษ์นกระเรียนพันธุ์ไทย	4.33	0.85	2	4.50	0.54	2
6. ความรู้เกี่ยวกับ นกอพยพ และนกประจำถิ่น เช่น นกน้ำชนิดต่างๆ	4.36	0.85	4	4.50	0.54	2
7. ความรู้เกี่ยวกับห้ามล่าสัตว์ป่า ความเป็นมา ความสำคัญและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	4.37	0.81	3	4.67	0.51	1
8. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสัตว์สงวนและสัตว์ป่าคุ้มครอง	4.37	0.84	3	4.50	0.83	2
9. ความรู้เกี่ยวกับสถานภาพปัจจุบันของสัตว์ป่าสูญพันธุ์และใกล้สูญพันธุ์ในอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก เช่นนกปากซ่อมหน้าดำ เหยี่ยวดำ นกอ้ายจ้าว นกกระสาแดง	4.41	0.81	2	4.50	0.83	2
10. ความรู้เกี่ยวกับนิเวศวิทยาทางน้ำ เช่น ชนิดและปริมาณพืชน้ำ สัตว์น้ำ เป็นต้น	4.35	0.88	5	4.33	0.81	3
รวม	4.35	0.64		4.43	0.65	

จากตารางที่ 4.22 ผลการวิเคราะห์ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและลำดับความต้องการของผู้ใช้บริการและผู้ให้บริการ พบว่า ความต้องการเนื้อหาการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพทางชีวภาพของอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ที่มีค่าเฉลี่ยของระดับความต้องการมากเป็นลำดับแรกของผู้ใช้บริการ คือ ความรู้เกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพป่าไม้ เช่น พันธุ์พืช พรรณไม้ต่างๆ ($\bar{X} = 4.41$) ให้บริการ คือ ความรู้เกี่ยวกับห้ามล่าสัตว์ป่า ความเป็นมาความสำคัญและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 4.67$)

ตารางที่ 4.23 สรุปความต้องการด้านวิธีการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก

ความต้องการด้านวิธีการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก	ระดับความต้องการ					
	ผู้ให้บริการ (n = 400)			ผู้ให้บริการ (n = 6)		
	\bar{X}	S.D.	ลำดับ ความ ต้องการ	\bar{X}	S.D.	ลำดับ ความ ต้องการ
1. การจัดทัศนศึกษา	4.55	0.72	1	4.17	0.98	2
2. การสาธิต	4.23	0.82	9	3.83	0.75	3
3. การบอกเล่า การบรรยาย ผ่าน ผู้รู้ วิทยากร	4.45	0.80	4	4.33	0.81	1
4. การใช้สื่อวีดิทัศน์ เช่น การ์ตูน อนิเมชั่น ภาพยนตร์ สารคดี	4.41	0.81	5	4.33	0.81	1
5. การอบรม	4.31	0.89	8	3.37	0.81	7
6. การจัดนิทรรศการ / การ เผยแพร่ความรู้	4.51	0.76	2	3.38	1.32	6
7. การจัดมุมความรู้ / การจัด ห้องสมุด	4.38	0.82	7	3.67	0.54	4
8. การจัดสัมมนา/ประชุมเชิง ปฏิบัติการ	4.39	0.81	6	3.50	0.54	5
9. เกมและนันทนาการ	4.47	0.84	3	3.83	1.37	3
10. การจัดค่ายพักแรม	4.45	0.83	4	3.50	1.37	5
รวม	4.41	0.62		3.86	0.84	

จากตารางที่ 4.23 ผลการวิเคราะห์ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและลำดับความต้องการของผู้ใช้บริการและผู้ให้บริการ พบว่า ความต้องการด้านวิธีการเรียนรู้ที่มีค่าเฉลี่ยของระดับความต้องการมากเป็นลำดับแรกของผู้ใช้บริการ คือ การจัดทัศนศึกษา ($\bar{X} = 4.55$) ให้บริการ มีความต้องการ 2 วิธีการเรียนรู้ คือ การบอกเล่า การบรรยาย ผ่านผู้รู้ วิทยากร ($\bar{X} = 4.33$) และการใช้สื่อวีดิทัศน์ เช่น การ์ตูนอนิเมชัน ภาพยนตร์ สารคดี ($\bar{X} = 4.33$)

ตารางที่ 4.24 สรุปความต้องการด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก

ความต้องการด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก	ระดับความต้องการ					
	ผู้ให้บริการ (n = 400)			ผู้ให้บริการ (n = 6)		
	\bar{X}	S.D.	ลำดับ ความ ต้องการ	\bar{X}	S.D.	ลำดับ ความ ต้องการ
1. อาคาร ศูนย์การเรียนรู้	4.41	0.74	5	3.50	1.37	6
2. ป้ายนิเทศ เช่น ป้ายคำบรรยาย วัตถุ ป้ายให้ข้อมูลความรู้	4.60	0.68	1	4.33	0.51	2
3. ห้องนิทรรศการ	4.49	0.77	4	4.00	0.51	4
4. สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น สื่อ มัลติมีเดีย เครื่องเล่น คู่มือนำชม ภาษาไทย-ต่างประเทศ เว็บไซต์ คิวอาร์โค้ดข้อมูล	4.53	0.70	3	4.50	0.83	1
5. แผ่นพับ ใบปลิว	4.19	0.86	6	4.00	0.80	4
6. วิทยากร ผู้รู้ ไกด์ มัคคุเทศก์	4.55	0.72	2	4.17	1.16	3
7. ห้องสมุด ห้องค้นคว้า	4.55	0.72	2	3.83	0.98	5
รวม	4.45	0.59		4.04	0.86	

จากตารางที่ 4.24 ผลการวิเคราะห์ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและลำดับความต้องการของผู้ใช้บริการและผู้ให้บริการ พบว่า ความต้องการด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้มี

ค่าเฉลี่ยของระดับความต้องการมากเป็นลำดับแรกของผู้ใช้บริการ คือ ป้ายนิเทศ เช่น ป้ายคำบรรยาย วัตถุประสงค์ ป้ายให้ข้อมูลความรู้ ($\bar{X} = 4.60$) ให้บริการ คือ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น สื่อมัลติมีเดีย เครื่องเล่น คู่มือนำชมภาษาไทย-ต่างประเทศ ($\bar{X} = 4.50$)

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาสภาพและความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต สำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ในจังหวัดบุรีรัมย์ของผู้ให้บริการ

ในส่วนนี้นำเสนอผลการสัมภาษณ์ผู้เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่ให้บริการหรือจัดกิจกรรมที่จัดขึ้นในพื้นที่อ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากทั้งหมด 6 หน่วยงาน ได้แก่ นักวิชาการ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าห้วยจรเข้มาก จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้อำนวยการ ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดบุรีรัมย์ นักวิชาการและนักวิจัยภาคสนาม องค์การสวนสัตว์ จังหวัดบุรีรัมย์ รองผู้อำนวยการ สำนักงานศูนย์การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดบุรีรัมย์ นักวิชาการ กรมประมง จังหวัดบุรีรัมย์ และนักวิชาการ กรมชลประทาน จังหวัดบุรีรัมย์ รายละเอียดดังนี้

4.1 กิจกรรมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากที่จัดขึ้นในบริเวณพื้นที่อ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากในปัจจุบัน

การจัดกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นในบริเวณพื้นที่อ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากในปัจจุบัน ส่วนใหญ่ผู้เข้ามาเยี่ยมชมหรือใช้ประโยชน์จากสถานที่ด้วยการทำกิจกรรมนันทนาการพักผ่อนหย่อนใจ เช่น เดิน วิ่ง ออกกำลังกาย ปั่นจักรยาน หรือมาเยี่ยมชมธรรมชาติ ถ่ายรูปธรรมชาติ สัตว์ พันธุ์พืช โดยมีหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบการจัดกิจกรรม คือ การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด ส่วนหน่วยงานอื่นที่อยู่ในบริเวณอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก จะจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับตามนโยบาย หน้าที่ของหน่วยงานนั้น ๆ ดังนี้

1) ชลประทานจังหวัดบุรีรัมย์ มีบทบาทสำคัญ เนื่องจากพื้นที่อ่างเก็บน้ำอยู่ในความรับผิดชอบของกรมชลประทาน กิจกรรมสำคัญได้แก่ ปรับปรุงทัศนียภาพบริเวณรอบๆ อ่างเก็บน้ำ เพื่อบริการประชาชน และนักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการ จัดสถานที่ถ่ายรูปเพื่อความสวยงาม และใกล้ชิดธรรมชาติ เช่น สวนสาธารณะ ซุ้มถ่ายรูป สวนดอกไม้ อำนวยความสะดวกผู้มาใช้บริการ เช่น ศาลาพักผ่อนรอบอ่าง หอคอยชมนก ดำเนินการจัดกิจกรรมตามเทศกาลบ้างตามความเหมาะสม เช่น ลอยกระทง

2) สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดบุรีรัมย์ กิจกรรมที่สำคัญ ได้แก่ จัดกิจกรรมประจำปีบุรีรัมย์มาราธอน การแข่งขัน เดิน-วิ่งมาราธอน กิจกรรม Buriram Bike Festival ปั่นจักรยานเพื่อการท่องเที่ยว

“ มีกิจกรรมปั่นจักรยานรอบๆ ใช้ชื่อว่าปั่นไอ้เอ๋ ห้วยจรเข้มาก และห้วยตลาดตลาด กิจกรรมของเราทำให้เกิดการเรียนรู้ และกระตุ้นปั่นไปแล้วก็แวะแหล่งท่องเที่ยว พื้นที่ชุ่มน้ำนกเรียนไทยก็จะเป็นจุดเรียนรู้อย่างหนึ่งในการที่จะเข้าไป รู้ว่ามีนกเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำมีนกหลายชนิด 100 กว่าชนิดอาศัยอยู่ตรงนั้น ”

สัมภาษณ์ นางสาวเพ็ญศิริรัตน์ อางทวิกุล
ผู้อำนวยการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดบุรีรัมย์
วันที่ 24 เมษายน พ.ศ. 2563

- 3) องค์การสวนสัตว์ ศูนย์อนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำและนกกระเรียนพันธุ์ไทย
กิจกรรมส่องนกกระเรียนพันธุ์ไทย นกประจำถิ่น นกอพยพตามฤดูกาล
- 4) กรมประมง จังหวัดบุรีรัมย์ กิจกรรมปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำในวันสำคัญ
- 5) เขตห้ามล่าสัตว์ป่าอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากจังหวัดบุรีรัมย์ จัดกิจกรรม
เข้าค่ายพักแรม ลูกเสือ-เนตรนารี กิจกรรมล่าตระเวนเพื่อป้องกันการห้ามล่าสัตว์ป่า และพิทักษ์
ทรัพยากรในอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก กิจกรรมล่าตระเวนให้ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์นกในพื้นที่
โดยเฉพาะนกกระเรียนพันธุ์ไทย พันธุ์สัตว์ป่าชนิดอื่นๆ และทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่อ่างเก็บน้ำ
ห้วยจรเข้มาก

“งานสงวนสัตว์ป่า เฉพาะของเขตห้ามล่าเรามีการเดินเท้าล่าตระเวนให้ใช้มอไซค์รอบๆพื้นที่ พื้นที่จะทับซ้อนกับกรมชลประทานเราจะไม่ยุ่ง กรมป่าไม้จะดูแลนก และสัตว์ ไม่ให้มีการล่าในพื้นที่ พรบ.2535..เกี่ยวเนื่องกิจกรรมล่าตระเวนป้องกันไม่ให้คนล่านก ไข่ หรือ ทำลายรัง
ตอนนี้เพิ่มขึ้นมาไม่ให้บุกรุกพื้นที่ด้วยนี่คือกิจกรรมตอนนี้”

สัมภาษณ์ นายเพิ่มศักดิ์ กนิษฐชาติ หัวหน้าเขตห้ามล่า
สัตว์ป่าอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก จังหวัดบุรีรัมย์ วันที่ 12
พ.ศ. 2563.

ด้านการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นในบริเวณพื้นที่อ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากในปัจจุบัน อ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก จังหวัดบุรีรัมย์ หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบการจัดกิจกรรม คือ สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด กรมชลประทานจังหวัดบุรีรัมย์ เป็นเจ้าของพื้นที่อ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก มีหน้าที่หลักคือการบริการจัดการน้ำเป็นหลักตามนโยบายของหน่วยงาน กรมชลประทานไม่ได้เป็นตัวหลักในการจัดกิจกรรมต่างๆให้เกิดขึ้นในบริเวณอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากแต่อย่างใด เป็นเพียงเจ้าของ

สถานที่ที่มีหน้าที่ดูแล และเปิดให้ใช้บริการการทำกิจกรรมตามอัธยาศัย ซึ่งกิจกรรมที่เกิดขึ้นในอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากยังถือว่ามีการจัดที่น้อย ไม่มีการประชาสัมพันธ์เท่าที่ควรให้เป็นที่รู้จัก และทั้งนี้ การจะจัดกิจกรรมขึ้นในอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ต้องขออนุญาตเขตห้ามล่าสัตว์ป่าให้ถูกต้องตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า เนื่องจากเป็นพื้นที่อนุรักษ์สัตว์ป่า การจัดกิจกรรมใดๆต้องไม่ก่อการรบกวนสัตว์หรือทำลายทรัพยากรธรรมชาติ

“...มุมมองของชลประทานมีหน้าที่ในการบริหารจัดการน้ำในอ่าง ...กิจกรรมของกรมชลประทานจึงไม่ค่อยมีอะไรจะไร่นอกจากการเป็นเจ้าของสถานที่ เพื่อให้ใช้สถานที่ออกกำลังกาย เพราะโครงการชลประทานได้ของบเมื่อปีที่แล้ว เพื่อสร้างไบค์เลนรอบอ่าง”

“...อ่างห้วยจรเข้มาก มีการรับผิดชอบของหลายๆหน่วยงาน คือในตัวอ่างกรมชลประทานเป็นเจ้าของพื้นที่ แต่ในขนาดเดียวกันก็มีกฎหมายของเขตห้ามล่าสัตว์ป่าฯ ที่เพิ่งประกาศเมื่อปี 2523 ทำให้พื้นที่อ่างส่วนหนึ่งเป็นของเขตห้ามล่าห้วยจรเข้มาก”

สัมภาษณ์ นายเจริญเทพ ศรีจำปา หัวหน้าฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 4 โครงการชลประทานจังหวัดบุรีรัมย์
สัมภาษณ์ ชลประทาน จังหวัดบุรีรัมย์ วันที่ 7 พ.ค. 2563

4.2 ความคิดเห็นที่มีต่อประโยชน์ของการส่งเสริมการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก

จากการสัมภาษณ์ พบว่า เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ มีความคิดเห็น ว่า หากมีการส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงาน ดังนี้

1) ส่งเสริมการเรียนรู้ของประชาชนในพื้นที่และประชาชนทั่วไป ในประเด็นดังนี้ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

“ มีประโยชน์ในการส่งเสริมการเรียนรู้ด้านสิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ”

สัมภาษณ์

สัมภาษณ์ นางสาวผกา สุขศิริสวัสดิกุล รองผู้อำนวยการ
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และตามอัธยาศัย
จังหวัดบุรีรัมย์ วันที่ 17 เมษายน พ.ศ. 2563

“ มันเป็นประโยชน์ต่อการทำงานขององค์กร ...คนท้องถิ่นช่วยกันอนุรักษ์ การปลูกฝังการอนุรักษ์ ...แต่ในประโยชน์ขององค์กรนี้อาจจะเป็นตัวชี้วัดว่ามีการทำงานร่วมกับหน่วยงานอาชีพต่างๆ ”

สัมภาษณ์ นายณัฐวัฒน์ แปรกระโทก นักวิชาการและ
นักวิจัยภาคสนาม องค์การสวนสัตว์ ศูนย์อนุรักษ์พื้นที่ชุ่ม
น้ำและนกกระเรียนพันธุ์ไทย วันที่ 27 เมษายน
พ.ศ.2563

“ มีนะคับ มันเกิดการเรียนรู้ร่วมกันในมุมมองของพัฒนา และการอนุรักษ์ ประชาชน
ทั่วไปก็จะเข้าใจมุมมองทั้งสอง ส่วนของที่จะเป็นการพัฒนาแหล่งน้ำเป็นหลัก ส่วนของการ
อนุรักษ์เค้าก็จะอนุรักษ์ของเขา มันก็จะเกิดการเรียนรู้ร่วมกันที่พัฒนาไปได้ ”

สัมภาษณ์ นายจริญเทพ ศรีจำปา หัวหน้าฝ่ายส่งน้ำและ
บำรุงรักษาที่ 4 โครงการชลประทานจังหวัดบุรีรัมย์สัมภาษณ์
ชลประทาน จังหวัดบุรีรัมย์ วันที่ 7 พ.ศ. 2563

“ ในส่วนของการประมง ถ้าชาวบ้านมีความรู้เรื่องการประมง ก็จะนำไปใช้บริหาร
จัดการทรัพยากรในแหล่งน้ำหรือชุมชนเขาได้ ”

สัมภาษณ์ นายฤทธิกร ศรีแก้ว นักวิชาการศูนย์วิจัยและ
การพัฒนาพันธุกรรมสัตว์น้ำ กรมประมง จังหวัดบุรีรัมย์
วันที่ 20 เมษายน พ.ศ. 2563

2) ส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่เรียนรู้ภูมิหลังของชุมชน ทั้งมิติทรัพยากรธรรมชาติ
สิ่งแวดล้อม ความสำคัญของพื้นที่ชุ่มน้ำ และวัฒนธรรมชุมชน

“ การเรียนรู้ภูมิหลังของบ้านตนเอง.....นักเรียนมาศึกษาเรียนรู้ใช้แหล่งเรียนรู้ตรงนี้
เพื่อให้รู้ภูมิหลังบ้านเรา ...จัดเป็นนิทรรศการว่าแหล่งเรียนรู้รอบชุมชนแหล่งพื้นที่ชุ่ม
น้ำนี้มีอะไรบ้างมีวัฒนธรรมอะไรที่มันเกี่ยวข้อง ”

สัมภาษณ์ นางสาวผกา สุขศิริสวัสดิกุล รองผู้อำนวยการ
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และตามอัธยาศัย
จังหวัดบุรีรัมย์ วันที่ 17 เมษายน พ.ศ. 2563

3) ส่งเสริมเศรษฐกิจของคนในชุมชน ด้านการท่องเที่ยวธรรมชาติ หากอ่างเก็บน้ำฯ จัดกิจกรรมที่น่าสนใจ

“...เป็นประโยชน์มาก กับคนบุรีรัมย์ กิจกรรมที่จัดขึ้นมาเพื่อที่จะดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาทำกิจกรรมในจังหวัดบุรีรัมย์ คนวิ่งทั่วประเทศแล้วก็มีจากต่างประเทศด้วย เป็นนักปั่นที่ชื่นชอบการปั่นจักรยานจริงๆ ก็อาจจะกระจายตัวตามจังหวัดต่างๆ ก็เข้ามาปั่นจักรยานที่บุรีรัมย์”

สัมภาษณ์ นางสาวเพ็ญศิริรัตน์ อาจารย์วิบูล ผู้อำนวยการผู้อำนวย
สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดบุรีรัมย์ วันที่ 24
เมษายน พ.ศ. 2563

4.3 ความคิดเห็นที่มีต่อเนื้อหา และวิธีการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก

การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากควรมีเนื้อหาเฉพาะเกี่ยวกับบริบทของพื้นที่ เช่น เรื่องสัตว์ พืชพรรณ การดูนก การอนุรักษ์นก ความสำคัญของพื้นที่ชุ่มน้ำ การบริหารจัดการน้ำ ส่วนวิธีการเรียนรู้อาจจัดบูรณาการให้เข้ากับวิถีชีวิตคนในพื้นที่หรือชุมชนบริเวณอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก การจัดนิทรรศการทุกช่วงของเทศกาลประจำเดือน การศึกษาดูงาน มาชมสภาพจริงหรือการฟังบรรยาย การจัดกิจกรรมนันทนาการวิ่งออกกำลังกาย การเดิน ปั่นจักรยานชมนก ดั่งรายละเอียด

1) เนื้อหาการเรียนรู้เกี่ยวกับการเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญ เช่น การเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำ สำคัญระดับนานาชาติหรือแรมซาร์ไซด์ และสถานภาพชีวภาพ เช่น ความหลากหลายทางชีวภาพเกี่ยวกับนกกระเรียนพันธุ์ไทย การทำนาข้าวอินทรีย์กับการอนุรักษ์นกกระเรียนพันธุ์ไทย นกอพยพของนกประจำถิ่น สถานภาพปัจจุบันของสัตว์ป่าสูญพันธุ์และใกล้สูญพันธุ์ในอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก นิเวศวิทยาทางน้ำ

“ เพื่อจะให้คนท่องเที่ยวมาเยี่ยมอย่างๆ คิดว่ายังมันต้องมีสถานที่ซึ่งต้องมีตัวอาคารก็คือต้องมีตัวอาคารสูงต่างๆให้เหมือนกับมาเรียนรู้ภายในห้องเรียนก่อน ก็อาจจะจัดกิจกรรมภายนอก วิถีชาวบ้านที่คุ้นเคยกับน้ำ เรื่องทำมาหากิน เรื่องของสัตว์น้ำ เขาจับปลาจับหอยอะไรอย่างนี้ เรื่องพืชพรรณ พวกเขาก็มีการเก็บมาแล้วก็มาสร้างผลิตภัณฑ์แปรรูป ซึ่งมันก็เป็นความเชื่อมโยงกันระหว่างการจัดการประโยชน์มากกว่าการกินเป็นอาหาร ”

สัมภาษณ์ นายณัฐวัฒน์ แปวกระโทก นักวิชาการและ
นักวิจัยภาคสนาม องค์การสวนสัตว์ ศูนย์อนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ
และนกกระเรียนพันธุ์ไทย วันที่ 27 เมษายน
พ.ศ.2563

“ กศน. จะใช้แหล่งเรียนรู้ จะจัดในลักษณะของน่านักศึกษามาเรียนรู้ ถ้าชุมชนเข้าไปหาอยู่แล้ว ถ้าในชุมชนเราจะดูว่าในชุมชนนี้มีวิถีชีวิตอะไรบ้าง แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญา หรือมีใครทำอะไรเก่งๆ จะทำบ้านนั้นให้เป็นแหล่งเรียนรู้ในพื้นที่ตำบลนั้น เราจะบูรณาการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้พวกนี้เป็นการจัดการเรียนการสอน ”

สัมภาษณ์ นางสาวผกา สุขศิริสวัสดิกุล รองผู้อำนวยการ
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และตามอัธยาศัย
จังหวัดบุรีรัมย์ วันที่ 17 เมษายน พ.ศ. 2563

2) วิธีการเรียนรู้และสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ได้แก่ สร้างตัวอาคาร ศูนย์การเรียนรู้ที่ดึงดูดน่าสนใจ นิทรรศการเผยแพร่ความรู้หมุนเวียนไปตามเทศกาลที่เหมาะสม มีจัดกิจกรรมภายนอกห้องเรียน วิถีชาวบ้านการดำรงชีวิต ผลิตภัณฑ์แปรรูปในชุมชน มีการศึกษาดูงาน ทัศนศึกษา การสัมมนา การชม หรือฟังบรรยายกิจกรรมเรียนรู้การพัฒนาแหล่งน้ำ การบริหารจัดการน้ำฤดูขาดแคลนน้ำ หรือฤดูน้ำหลาก เนื้อหาความสำคัญของอ่างเก็บน้ำห้วยจระเข้มากกับพื้นที่ชุ่มน้ำที่สำคัญของโลก และมีสื่อเทคโนโลยี อิเล็กทรอนิกส์ที่ทันสมัยในการถ่ายทอดความรู้แทนบุคคล วิทยากร

“ ควรจัดเป็นนิทรรศการ หรือเป็นช่วงเทศกาล เช่น ช่วงสงกรานต์ที่คนเข้ามาเที่ยวบุรีรัมย์เยอะๆ หรือจัดดูนก นกช่วงหน้าแล้งมีนกประเภทไหน เพราะพื้นที่ตรงนั้นเป็นพื้นที่ดูนก ร่วมกับ ท่องเที่ยวไทย เพราะเป็นหน่วยงานหลักที่ประชาสัมพันธ์ให้มาเที่ยว และส่วนหนึ่งก็ กทท. จะได้กิจกรรมนั้นพัฒนาการจัดกิจกรรมชวนกันวิ่งชวนกันออกกำลังกาย หรือการเดินทาง ปั่นดูนก ชมนกช่วงยามเย็น ”

สัมภาษณ์ นางสาวผกา สุขศิริสวัสดิกุล รองผู้อำนวยการ
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และตามอัธยาศัย
จังหวัดบุรีรัมย์ วันที่ 17 เมษายน พ.ศ. 2563

“ ในมุมมองที่ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องแหล่งน้ำ เพื่อยากให้มีกิจกรรมเรียนรู้การพัฒนาแหล่งน้ำ ทั้งการบริหารจัดการน้ำดูขาดแคลนน้ำ หรือดูน้ำหลาก อาจจะเป็นการมาศึกษาดูงาน มาชมหรือฟังบรรยาย มาเห็นของจริง ดูสภาพอ้างว่าเป็นอย่างไรว่าเรามีวิธีการบริหารจัดการอย่างไรบ้าง ในส่วนกิจกรรมอื่นๆในการเรียนรู้ที่ไม่ค่อยถนัดเพราะเป็นเรื่องเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ”

สัมภาษณ์ นายจริญเทพ ศรีจำปา หัวหน้าฝ่ายส่งน้ำและ
บำรุงรักษาที่ 4 โครงการชลประทานจังหวัดบุรีรัมย์สัมภาษณ์
ชลประทาน จังหวัดบุรีรัมย์ วันที่ 7 พ.ค. 2563

“ อย่างเนื้อหาความสำคัญของพื้นที่ชุ่มน้ำควรมีก่อน เอาในแง่คนและพื้นที่ คือ ตรงนี้เป็นแหล่งน้ำสำคัญของคนในเมืองบุรีรัมย์ เป็นสิ่งสำคัญอย่างน้อยคนต้องรู้ว่าที่สำคัญต่อคนต่อเมืองอย่างไร และพื้นที่ตรงนี้สำคัญต่อระบบนิเวศของสัตว์ป่า นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ปลา สัตว์น้ำแหล่งอาหารให้ชาวบ้านด้วย ส่วนเรื่องรูปแบบการส่งเสริมของเขตห้ามล่าฯในห้วยจรเข้มาก แนวทางในการสื่อความหมาย การสอนทางเรายังล่าหลักอยู่บางครั้งสื่อการสอนการเผยแพร่ เอาไปถ่ายทอดมันมาตามงบประมาณ ซึ่งเราพยายามหาอย่างอื่นมาเสริม ให้คนอื่นมาช่วย สื่อที่มอบให้ บางครั้งใช้ได้ 3-4 ปี มันเก่ากว่าจะมาใหม่มันก็ซ้ำ สิ่งอยากปรับของเราคืออยากมีสื่อที่ทันสมัยมีการพัฒนาบุคลากร ถ้ามีการอบรมเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการเป็นวิทยากร สื่อความหมาย ถ่ายทอดสิ่งต่างๆก็จะส่งให้ไปอบรม ”

สัมภาษณ์ นายณัฐวัฒน์ แปรกระโทก นักวิชาการและ
นักวิจัยภาคสนาม องค์การสวนสัตว์ ศูนย์อนุรักษ์พื้นที่ชุ่ม
น้ำและนกกระเรียนพันธุ์ไทย วันที่ 27 เมษายน
พ.ศ.2563

4.4 หลักการที่ควรคำนึงถึงในการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก

ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการที่มีต่อหลักการที่ควรคำนึงถึงในการพัฒนา กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ควรมีหลักการที่จะทำให้เกิด กิจกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และยึดหลักอยู่บนบริบทของพื้นที่ชุมชน ให้ชุมชนมีส่วนร่วม กับหน่วยงาน การนำข้อมูลชุมชน กิจกรรมของชุมชนเข้ามาเสริมเป็นข้อมูลการพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้ ให้นักท่องเที่ยวมีกิจกรรมร่วมกับชาวบ้านเจ้าของพื้นที่ และการดำเนินกิจกรรมต้องไม่ไปกระทบต่อ สภาพแวดล้อมในเขตพื้นที่การอนุรักษ์ห้ามล่าสัตว์ป่าห้วยจรเข้มาก มีความถูกต้องของข้อมูล ตรวจสอบ ได้ และมีการพัฒนาอยู่ตลอด ข้อเสนอแนะหลักการที่ควรคำนึงถึงในการพัฒนา กิจกรรมส่งเสริม การเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากสรุปได้ดังนี้

- 1) ชุมชนมีส่วนร่วม นำข้อมูลชุมชน สังคม ชุมชนโดยรอบ เข้ามาเสริมเป็นเนื้อหาความรู้ให้ ผู้เรียน
- 2) การใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ต่อเนื่อง การให้ข้อมูลต่อผู้เรียนรู้ต้องไม่จัดแบบ ฉาบฉวย ทำให้เกิดความยั่งยืนมีความเกี่ยวข้องกับชีวิตของคนชุมชนบริเวณอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก

3)การเข้าไปทำกิจกรรมร่วมกับชาวบ้าน ต้องคำนึงถึงบริบทพื้นที่บริเวณรอบๆอย่างเก็บน้ำห้วย
จรเข้มาก

4)การทำกิจกรรมหรือโครงการ ต้องทำกิจกรรมบนพื้นฐานของความถูกต้องของข้อมูล
ตรวจสอบได้ มีแผนการทำงานที่ชัดเจน มีตัวชี้วัด และพัฒนาอยู่ตลอด

“ อันนี้เป็นการเรียกนอกระบบแน่นอน อย่างที่บอกจริงๆ มันไม่จำเป็น
จะต้องมีแค่แหล่งเที่ยวแหล่งท่องเที่ยว หลายที่บุรีรัมย์ตอนนี้นั้นเป็นแหล่งเรียนรู้ด้วย
นะ เป็นศูนย์เรียนรู้ เป็นแหล่งเรียนรู้แหละเดี๋ยวเข้าไปแล้วไม่ใช่แค่ไปถ่ายรูปใช้คอน
ที่เข้าไปทำกิจกรรมร่วมกับชาวบ้าน ”

นางสาวเพ็ญศิริรัตน์ อัจฉวิกุล ผู้อำนวยการ
ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดบุรีรัมย์ วันที่ 24 เมษายน พ.ศ.
2563

“ คือต้องอยู่บนหลักของบริบทของพื้นที่เดิมในบริบทพื้นที่นั้นๆ จะพัฒนาจนแบบ
สุดโต่ง แบบเรียนอะไรเต็มไปหมดเลยมันไม่สมควร คิดว่าหลักๆก็คือ ควรคำนึงถึงบริบทของ
การจะทำการกิจกรรมป้องกัน ”

สัมภาษณ์ นายณัฐวัฒน์ แปวกระโทก นักวิชาการและ
นักวิจัยภาคสนาม องค์การสวนสัตว์ ศูนย์อนุรักษ์พื้นที่ชุ่ม
น้ำและนกกระเรียนพันธุ์ไทย วันที่ 27 เมษายน
พ.ศ.2563

“ มั่นน่าจะมีการเรียนรู้ร่วมกันทุกหน่วยงานที่อยู่ในพื้นที่ ให้เราเรียนรู้ว่าในการพัฒนาการอนุรักษ์มันไปด้วยกันได้ แต่ถ้าจะไปพัฒนาอย่างเดียวเลยมันจะไปกระทบกับการอนุรักษ์ หรือการบำรุงรักษาอย่างเดียวมันจะไม่เกิดการพัฒนา ซึ่งด้วยสภาพเมืองบุรีรัมย์เปลี่ยนไป อ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก และอ่างเก็บน้ำห้วยตลาดเป็นแหล่งน้ำหลักของบุรีรัมย์ ซึ่งมีการใช้น้ำมากกว่าที่อื่นเยอะ ”

สัมภาษณ์ นายเจริญเทพ ศรีจำปา หัวหน้าฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 4 โครงการชลประทานจังหวัดบุรีรัมย์
สัมภาษณ์ ชลประทาน จังหวัดบุรีรัมย์ วันที่ 7 พ.ค. 2563

“ อันแรกต้องอยู่บนพื้นฐานของความถูกต้องของข้อมูล ตรวจสอบได้ และเป็นวิทยาศาสตร์ มีแผนการทำงานที่ชัดเจนและมีตัวชี้วัดว่าเราจะทำอะไรแล้วค่อยมาปรับแผน มีการพัฒนาอยู่ตลอด ถ้าอยากส่งเสริมการเรียนรู้ ”

สัมภาษณ์ นายเพิ่มศักดิ์ กนิษฐชาติ หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก จังหวัดบุรีรัมย์
วันที่ 12 พ.ค. 2563.

4.5 การประเมิน และติดตามผลการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก

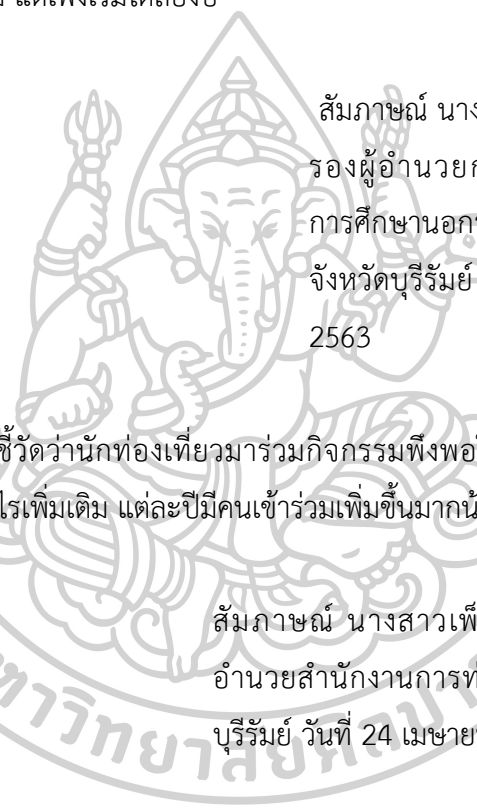
การประเมิน และติดตามผลการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก คือ ต้องมีการประเมินและติดตามผลการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ควรมีข้อกำหนดตัวชี้วัดเป็นแบบสอบถาม เพื่อสอบถาม สำนวญความคิดเห็น ความพึงพอใจ ผู้เข้าร่วมกิจกรรม ว่าจากการจัดกิจกรรมนี้สิ้นสุดลงไปแล้วอยากให้มีการกิจกรรมเพิ่มเติมหรือไม่ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้นมีความรู้ความเข้าใจมากขึ้นแค่ไหน หรือแม้กระทั่งการให้ความร่วมมือก็สามารถเป็นตัวชี้วัดการทำกิจกรรมได้ ข้อเสนอแนะการประเมิน และติดตามผลการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากสรุปได้ดังนี้

- 1) สำนวญความคิดเห็น ความพึงพอใจ ของประชาชนผู้เข้าร่วมกิจกรรม
- 2) การนำเสนอผลการจัดกิจกรรมผ่านเว็บไซต์ เฟซบุ๊ก หรือสื่อโซเชียล
- 3) มีแบบสอบถามการประเมินความพึงพอใจแยกช่วงอายุในการจัดกิจกรรม

4) การกำหนดตัวชี้วัด สร้างแบบสอบถาม ถาม-ตอบ สร้างความรู้ความเข้าใจในเนื้อหา กิจกรรมที่เข้าร่วมว่าผู้เข้าร่วมมีความเข้าใจมากน้อยเพียงใด

“ ควรสำรวจความคิดเห็น ความพึงพอใจ และการนำเสนอผลการจัดกิจกรรมออนไลน์ ”

“ ทำกิจกรรมเสร็จทีละอย่างจะมีแบบสอบถามการประเมินความพึงพอใจแยกช่วงอายุที่ชัดเจนในการจัดกิจกรรม แต่เพิ่งเริ่มได้สองปี

สัมภาษณ์ นางสาวผกา สุขศิริสวัสดิกุล
รองผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริม
การศึกษานอกระบบ และตามอัธยาศัย
จังหวัดบุรีรัมย์ วันที่ 17 เมษายน พ.ศ.
2563

“...ต้องเป็นตัวชี้วัดว่านักท่องเที่ยวมาร่วมกิจกรรมพึงพอใจไหม สร้างรายได้เท่าไร เขาอยากจะมีกิจกรรมอะไรเพิ่มเติม แต่ละปีมีคนเข้าร่วมเพิ่มขึ้นมากน้อยแค่ไหน ”

สัมภาษณ์ นางสาวเพ็ญศิริรัตน์ อาจทวิกุล ผู้
อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด
บุรีรัมย์ วันที่ 24 เมษายน พ.ศ. 2563

“ คือเป็นการทำแบบสอบถามประเมินความพึงพอใจหลังจากการจัดกิจกรรมเป็น
ยังไง นักเรียนเป็นอย่างไร ตัวกิจกรรมเรียนแล้วสนุกไหมในการจัดกิจกรรม ”

สัมภาษณ์ นายณัฐวัฒน์ แปวกระโทก
นักวิชาการและนักวิจัยภาคสนาม องค์การสวน
สัตว์ ศูนย์อนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำและนกกระเรียน
พันธุ์ไทย วันที่ 27 เมษายน พ.ศ.2563

“ ต้องมีการกำหนดตัวชี้วัดขึ้นมา ว่ามีความรู้ความเข้าใจกิจกรรม ”

สัมภาษณ์ นายจริญเทพ ศรีจำปา หัวหน้าฝ่ายส่งน้ำและ
บำรุงรักษาที่ 4 โครงการชลประทานจังหวัดบุรีรัมย์
สัมภาษณ์ ชลประทาน จังหวัดบุรีรัมย์ วันที่ 7 พ.ค. 2563

“ อย่างเช่นของเขตห้ามล่า ไม่มีการล่านก ซึ่งมันไม่มีอยู่แล้ว ชาวบ้านให้การร่วมมือกับ
เจ้าหน้าที่ อันนี้ก็เป็นตัวชีวิตของการทำงานของเรา หรือการตรวจสอบนกอพยพ มีการตาย มีการแจ้ง
ข่าวมากอย่างรวดเร็วอันนี้ก็เป็นตัวชีวิตของเราได้ ”

สัมภาษณ์ นายเพิ่มศักดิ์ กนิษฐชาติ
หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก
จังหวัดบุรีรัมย์ วันที่ 12 พ.ค. 2563.

4.6 สิ่งสนับสนุนในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก

สิ่งสนับสนุนในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก
ผู้ให้สัมภาษณ์ต่างให้ความคิดเห็นที่แตกต่างกันออกไป ดังเช่น รอง ผอ. สำนักงาน กศน. จังหวัด
บุรีรัมย์ เสนอว่าให้ความคิดเห็นว่าคุณดูแลพื้นที่ควรเป็นหลักเรื่องข้อมูลที่จะเรียนรู้ เรื่องการให้
งบประมาณเพื่อสร้างตัวอาคารเพิ่มขึ้นอีกท่านมองว่าเป็นเรื่องสิ้นเปลืองโดยใช้เหตุ แต่ควรจัดเป็น
นิทรรศการเป็นช่วงเทศกาล ผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดบุรีรัมย์ ให้ความคิดเห็น
ว่าเรื่องงบประมาณ บุคลากร องค์ความรู้ และคนในชุมชนที่มีความรู้ต้องช่วยกันสร้างสรรค์ส่งเสริม
กิจกรรมทุกอย่าง เจ้าหน้าที่องค์การสวนสัตว์ ศูนย์อนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำและนกกระเรียนพันธุ์ไทยให้
ความคิดเห็นควรมีร้านของฝากที่ระลึก มีวัสดุอุปกรณ์ในการส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ และ
ชลประทานจังหวัดบุรีรัมย์ให้ความคิดเห็นจะต้องสร้างสื่อวีดิทัศน์ให้ประชาชนเข้าถึงและเข้าใจง่าย
เขตห้ามล่าสัตว์ป่าอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากจังหวัดบุรีรัมย์ให้ความคิดเห็นว่าจะทำกิจกรรมต้องมี
แผนงานมาก่อนแล้วเชิญทุกหน่วยงานมาร่วมแสดงความคิดเห็น และบูรณาการร่วมกัน สรุป
ข้อเสนอแนะสิ่งสนับสนุนในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก
ได้ดังนี้

- 1) งบประมาณในการพัฒนากิจกรรม
- 2) สื่อโฆษณา ช่องทางการประชาสัมพันธ์ เช่น ป้ายโฆษณา
- 3) ผู้สนับสนุนในการทำกิจกรรม เช่น ผู้สนับสนุนอุปกรณ์ อาหาร สถานที่

- 4) เจ้าหน้าที่ บุคคลกร ผู้มีความรู้ เช่น นักปราชญ์ชาวบ้าน วิทยากร
- 5) นิทรรศการหมุนเวียนตามช่วงเทศกาลวันสำคัญ
- 6) ร้านอาหาร ร้านค้าจำหน่ายหนังสือของที่ระลึก

“ เรามีหน้าที่แค่ส่วนหนึ่ง คือไปใช้บริการ และไปเผยแพร่ เราไม่มีงบประมาณสำหรับไปพัฒนาในจุดนั้น จะมีการสนับสนุนกิจกรรมส่งเสริมอย่างไร ใคร หน่วยงานไหน น่าจะเป็นคนจัด เจ้าของพื้นที่ควรเป็นหลัก เพราะเรื่องของข้อมูล สัตว์ วิถีชีวิตสัตว์ในพื้นที่ เช่น นก นกเรียน ปลาในหนองน้ำเป็นปลาประเภทไหน หรือการขยายพันธุ์ หรือการที่จะอนุรักษ์ไว้ควรเป็นอย่างไร ควรจะมีเรื่องแบบใดในตัวอาคาร ควรเป็นนิทรรศการ ควรจะมีการสร้างอาคารใหม่ เราเห็นเค้ามีอยู่แล้ว แต่จะให้งบการสร้างอาคารอีกเรามองว่ามันเปลืองใช้เหตุ ควรจัดเป็นนิทรรศการหรือเป็นช่วงเทศกาล ”

สัมภาษณ์ นางสาวผกา สุขศิริสวัสดิกุล รอง
ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และตามอัธยาศัย จังหวัดบุรีรัมย์ วันที่ 17
เมษายน พ.ศ. 2563

“ เรื่องงบประมาณสำคัญ คือที่ได้รับการจัดสรรถ้าเราเอาไปพัฒนาให้ถูกช่องทาง ทำสื่อโฆษณาให้ถูกช่องของแต่ละแหล่งท่องเที่ยว ไม่ใช่แค่แหล่งเก็บน้ำ บุคคลากร องค์ความรู้ คนในพื้นที่ ช่วยกันสร้างสรรค์ บางที่เป็นภาคเอกชนที่จะช่วย บุรีรัมย์มาถึงจุดนี้ได้เป็นความร่วมมือของภาครัฐและเอกชนของบุรีรัมย์ เอาง่ายคือบุคลากรรัฐและเอกชนต้องสร้าง ต้องมีกิจกรรมส่งเสริมทุกอย่าง ”

สัมภาษณ์ นางสาวเพ็ญศิริรัตน์ อาจทวิกุล ผู้
อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด
บุรีรัมย์ วันที่ 24 เมษายน พ.ศ. 2563

“ ของที่ระลึก ร้านอาหาร ร้านที่เป็นร้านหนังสือ ช่วยทำสิ่งของที่เป็นไปได้
ประโยชน์ของเราคือเราได้สิ่งของมาในการดำเนินการให้ เขาได้เรื่องชื่อเสียงแล้วก็ภาพลักษณ์
โดยที่เขาทำอุปกรณ์หรือว่าสนับสนุนวัสดุต่างๆ มีชื่อปมแบบศูนย์จำหน่ายของที่ระลึก ก็
ช่วยกันจากภาคเอกชนมีก็โอเคนะถือว่าดีมากแล้ว ”

สัมภาษณ์ นายณัฐวัฒน์ แปวกระโทก
นักวิชาการและนักวิจัยภาคสนาม องค์การสวน
สัตว์ ศูนย์อนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำและนกกระเรียน
พันธุ์ไทย วันที่ 27 เมษายน พ.ศ.2563

“ ควรจะมีสื่อวีดิทัศน์ อินโฟกราฟิก ที่ให้เข้าใจง่าย สร้างการเรียนรู้ที่งานขึ้นเปลี่ยนแปลง
จากสิ่งที่เป็นวิชาการให้เข้าใจง่าย ให้เป็นสิ่งที่ประชาชนเข้าใจง่าย ”

สัมภาษณ์ นายจริญเทพ ศรีจำปา หัวหน้าฝ่ายส่งน้ำและ
บำรุงรักษาที่ 4 โครงการชลประทานจังหวัดบุรีรัมย์
สัมภาษณ์ ชลประทาน จังหวัดบุรีรัมย์ วันที่ 7 พ.ค. 2563

“ หนึ่งต้องมีพันธมิตรที่มีความรู้เรื่องการถ่ายทอด หรือเอาหน่วยงานแต่ละ
หน่วยงานมาบูรณาการร่วมกัน แต่ละหน่วยงานมีการประชุมร่วมกันมานั่งคุยกันว่าทำอะไร แม้กระ
ทั้งโครงการนกระเรียนมีแผนของเข้าร่วมควรบูรณาการร่วมกัน ให้มาบูรณาการร่วมกันให้ได้แนว
ทางการทำงานจะตามมาเอง ”

สัมภาษณ์ นายเพิ่มศักดิ์ กนิษฐชาติ หัวหน้าเขต
ห้ามล่าสัตว์ป่าอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก จังหวัดบุรีรัมย์
วันที่ 12 พ.ค. 2563.

4.7 บทบาทในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก

จากการสัมภาษณ์หน่วยงานรัฐที่อยู่บริเวณรอบๆอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ควรเป็นหน่วยงาน
หลักในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ซึ่งเจ้าของพื้นที่
ได้แก่ กรมชลประทานจังหวัดบุรีรัมย์ และเขตห้ามล่าสัตว์ป่าห้วยจรเข้มาก ควรเป็นผู้เปิดช่องทาง
การอำนวยความสะดวกการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก
ให้เกิดขึ้นอย่างราบรื่น และให้หน่วยงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดบุรีรัมย์ประชาสัมพันธ์กิจกรรม

ต่างๆในรูปแบบต่างร่วมกับเอกชน จากการสัมภาษณ์หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ได้ให้ข้อเสนอแนะสรุปได้ดังนี้

1) ข้อมูลกิจกรรม การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดบุรีรัมย์ ส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

2) จังหวัดบุรีรัมย์เป็นกระบอกเสียงหลัก ช่วยกระจายข่าวสารให้ประชาชนรับทราบผ่านเขตห้ามล่าสัตว์ป่าฯ เช่น เรื่องการฟื้นฟูที่กรมชลประทานเรื่องน้ำ การใช้น้ำ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

3) หน่วยงานภาครัฐควรจะเป็นจะเป็นแม่ข่ายในการวางแผนกิจกรรม เช่น เมื่อโครงการขององค์การสวนสัตว์ ปัจจุบันโครงการอนุรักษ์นกกระเรียนยุติลง หน่วยงานภาครัฐในพื้นที่การควบคุมและดูแล และหน่วยงานภาคเอกชนต้องมีส่วนร่วมในการดูแลโครงการต่อไป

4) สถาบันการศึกษา เช่น ราชภัฏบุรีรัมย์ มาช่วยงานวิจัยเรื่องคุณภาพของแหล่งน้ำ ลงพื้นที่นำข้อมูล ปัญหา นำเสนอผ่านงานวิชาการ แก้ไขหาแนวทางบูรณาการร่วมกัน

5) กรมชลประทาน เขตห้ามล่าฯ ศูนย์เรียนรู้รุ่นนกกระเรียน และชาวบ้านที่อาศัยอยู่รอบๆอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากการบูรณาการทำกิจกรรมร่วมกัน

“ น่าจะเป็นคนในพื้นที่ควรเป็นหลักเรื่องข้อมูล การท่องเที่ยวจังหวัดส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดกิจกรรมการเรียนรู้ต่อเนื่อง ศึกษาธิการจังหวัดเป็นหน่วยจัดสำหรับส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีนักเรียน ครู นำนักเรียนไปเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเหมือนไปเรียนรู้ในสวนสัตว์ ”

สัมภาษณ์ นายเพิ่มศักดิ์ กนิษฐชาติ หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก จังหวัดบุรีรัมย์ วันที่ 12 พ.ค. 2563.

“ อันดับแรกเลยเจ้าของพื้นที่มีหลายหน่วยงานมีทั้งชลประทานจังหวัดบุรีรัมย์เค้าดูแลพื้นที่อ่างเก็บน้ำตรงนั้นอยู่ และเขตห้ามล่าสัตว์ป่าห้วยจรเข้มากหน่วยงานหลักตรงนั้นที่เราจะไปจัดกิจกรรมต้องขออนุญาตเจ้าของพื้นที่ ไม่อยู่ดีอยากจัดอยากจัดได้เลย เราขออนุญาตพื้นที่และกัตัวหลักในการพัฒนาตรงนี้ แต่สำนักงานท่องเที่ยวเข้าไปเป็นการประชาสัมพันธ์ ”

สัมภาษณ์ นางสาวเพ็ญศิริรัตน์ อาจทวิกุล
ผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา
จังหวัดบุรีรัมย์ วันที่ 24 เมษายน พ.ศ.
2563

“ หน่วยงานภาครัฐควรจะเป็นจะเป็นแม่บ้าน เจ้าของพื้นที่ถ้าองค์การสวนสัตว์ยุติ หมายถึง การดำเนินงานโครงการเสร็จเรียบร้อยแล้ว ก็คืองานหลักในการควบคุมและดูแล หรือว่าหน่วยงานภาคเอกชนต้องไปมีส่วนร่วมกัน ให้มาร่วมกันทำความเข้าใจกับนก ก็คือถ้าเกิดเปรียบเทียบเป็นวงจรของทหารสูงสุดยอดพีระมิดก็คือในธรรมชาติจะเป็นพวกที่จะกินนกได้แต่มันไม่ใช่แล้วมันก็คือคนนี่แหละที่อยู่บนห่วงโซ่อาหาร ถ้าเราไม่ให้เขามีส่วนร่วมเอาอะไร ยิ่งไง เมื่อไหร่เข้าก็จะยิงนกเราก็ได้แล้วก็ได้รับความเสียหาย เขายังไม่มีองค์ความรู้ ”

สัมภาษณ์ นายณัฐวัฒน์ แกวระโทก
นักวิชาการและนักวิจัยภาคสนาม องค์การสวน
สัตว์ ศูนย์อนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำและนกกระเรียน
พันธุ์ไทย วันที่ 27 เมษายน พ.ศ.2563

“ ควรเป็นการบูรณาการร่วมกันทั้งจังหวัด กรมชลประทาน เขตห้ามล่าฯ ศูนย์เรียนรู้นกกระเรียน รวมถึงชาวที่อยู่รอบๆอ่างไม่ควรหนักไปที่หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง ”

สัมภาษณ์ นายจริญเทพ ศรีจำปา หัวหน้าฝ่ายส่งน้ำและ
บำรุงรักษาที่ 4 โครงการชลประทานจังหวัดบุรีรัมย์
สัมภาษณ์ ชลประทาน จังหวัดบุรีรัมย์ วันที่ 7 พ.ค. 2563

“ หนึ่งอันดับแรกคือจังหวัดบุรีรัมย์ต้องตระหนักรู้ ทำให้ประชาชนรับทราบ ผ่านเขตห้ามล่าสัตว์ป่าฯ เรื่องพื้นที่ กรมชลประทานเรื่องน้ำ แม้กระทั่งสถาบันการศึกษา เช่น ราชภัฏบุรีรัมย์ มาช่วยงานวิจัยเรื่องคุณภาพของแหล่งน้ำ หรือไปทางสังคมลงพื้นที่ดูรอบๆ เอาข้อมูลมาบูรณาการร่วมกัน ”

สัมภาษณ์ นายเพิ่มศักดิ์ กนิษฐชาติ หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก จังหวัดบุรีรัมย์ วันที่ 12 พ.ค. 2563.

4.8 ปัญหาหรืออุปสรรคการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก

ปัญหาหรืออุปสรรคใดบ้างที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก คือด้านงบประมาณทำให้มีผลกระทบต่อการวางแผนการทำกิจกรรม เช่น การปรับภูมิทัศน์ และการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นที่รู้จัก การขาดคนดูแลรักษาสถานที่ และตัวกิจกรรมที่ส่งเสริมทำให้เกิดการเรียนรู้ยังไม่เหมาะสมกับช่วงวัยของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนไม่มีแรงจูงใจในการเรียนรู้ รวมไปถึงปัญหากระทบการจ้างบุคคลกรเข้ามาทำงาน และในขณะนี้ปัญหาโรคโควิด 19 ระบาด ทำให้ปัจจุบันต้องปิดสถานที่ที่ผู้คนเข้ามาท่องเที่ยว พักผ่อนหย่อนใจ หรือทำกิจกรรมน้อยลง และต้องยุติกิจกรรมต่างๆที่จัดขึ้น จากการสัมภาษณ์สรุปปัญหาได้ดังนี้

- 1) อ่างเก็บน้ำไม่มีการปรับภูมิทัศน์ให้สวยงามน่าดึงดูดใจผู้มาใช้บริการ
- 2) ปล่อยให้สถานที่อ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากกรร้าง ขาดการดูแลรับผิดชอบบางแห่ง
- 3) ผู้ใช้บริการอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากมีทุกช่วงวัย กิจกรรมควรเหมาะสมกับทุกช่วงวัยมีความแปลกใหม่ หลากหลาย สนุกสนาน ท้าทาย และน่าสนใจ
- 4) โรคระบาดโควิด กรมชลประทานต้องปิดสถานที่ตามนโยบายจังหวัด
- 5) งบประมาณในการรับบุคคลกรเข้ามาทำงานที่ตรงสาย โดยเฉพาะผู้ดูแลเรื่องการจัดกิจกรรม
- 6) บุคคลกรที่มีไม่ฝึกอบรม ไม่หมั่นพัฒนาตนเอง และปรับตัว
- 7) วัสดุอุปกรณ์ส่งเสริมการเรียนรู้ เช่น สื่อวีดิทัศน์ เทคโนโลยีการนำเสนอ นิทรรศการ
- 8) การประชาสัมพันธ์กิจกรรมให้ผู้คนเข้าถึงยังน้อย

“ อย่างนักศึกษาเราเป็นเด็ก 15 ชั้นจะเป็นทั้งผู้ใหญ่ และวัยรุ่น วัยรุ่นช่วงนี้จะเยอะเด็กวัยรุ่น จะให้ไปนั่งทำกิจกรรมนั่งอ่านเฉยๆ หรือเดินเรียนเฉยๆมันไม่สนุกหรอกไม่ทำลายความสนใจเค้า มันต้องมีกิจกรรมอย่างอื่นเสริม เช่น ไปส่องนก และวาดภาพนก แล้วมาเรียนรู้ว่ามันคืออะไร พันธุ์ไหน มีวิถีชีวิตอย่างไรช่วงนี้เป็นนกสายพันธุ์มาจากทิศทางไหน ต้องเรียนรู้ภาคปฏิบัติไปพร้อมความรู้ที่มี ซึ่งความรู้ที่มีตรงนี้ หน่วยงานที่อยู่ตรงนั้นต้องเป็นผู้ให้เพราะเราไม่รู้ลึกความรู้ทางวิชาการ เรารู้แค่ว่าตรงนี้เป็นแหล่งเรียนรู้สามารถเรียนรู้ได้เสริมกับรายวิชาที่มีได้ เราจัดกิจกรรมของเราได้ แต่เราต้องเอาแหล่งเรียนรู้ส่วนหนึ่งมาเป็นตัวช่วย อาจจะเป็นการทำฐานกิจกรรมกับเขา เช่น ชุมชนปั้นหม้อ เราสามารถพาไปเรียนรู้ชุมชนโดยรอบ ฝั่งหมู่บ้านตรงนั้นเขาทำอะไร เขามีการหาปลา เราก็จะได้เรียนรู้วิถีชีวิตที่ใช้ในการดำรงชีวิตได้เรียนรู้แบบผสมผสานไป ”

สัมภาษณ์ นางสาวผกา สุขศิริสวัสดิกุล รอง
ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอก
ระบบ และตามอัธยาศัย จังหวัดบุรีรัมย์ วันที่ 17
เมษายน พ.ศ. 2563

“ สมัยก่อนนั้นอ่างเก็บน้ำเคยเป็นพื้นที่ในการจัดว่าวอีสานบุรีรัมย์ แล้วพื้นที่คับแคบ ตอนนั้นยังไม่ได้มีการพัฒนาพื้นที่ แต่คิดว่าต้องมีศักยภาพมากที่สุดในจังหวัดบุรีรัมย์ และเรื่องท่องเที่ยวยังไม่มีใครรู้จักมากเป็นยังไง สื่อประชาสัมพันธ์น่าจะรู้เรื่องแต่ละที่ก็ไม่ได้มีหน้าลงโซเชียล ทำให้เป็นอุปสรรค

“...อ่างเก็บน้ำแต่ก่อนก็ยังไม่มีการปรับภูมิทัศน์อะไรเลย ถนนที่เราเห็นสวยๆทุกวันนี้มันมีวิวัฒนาการที่ปรับมาจากงบประมาณการจัดสรรมา ทำให้มันเป็นพื้นที่ที่สวยงามและก็คนอยากเข้ามาท่องเที่ยวพักผ่อน

“...ปัญหาพอเราสร้างแล้วการดูแลรักษายาก เป็นปัญหามากไม่มีคนดูแลและการปล่อยรกร้างไปอบต. ต้องเข้าไปดูแล ”

สัมภาษณ์ นางสาวเพ็ญศิริรัตน์ อาจทวิกุล ผู้
อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด
บุรีรัมย์ วันที่ 24 เมษายน พ.ศ. 2563

“ เรื่องงบประมาณ คือเราขอไปเท่านั้น แต่ตัดสุทธิต่อออกมาคือได้น้อยกว่าความเป็นจริงที่เราตั้งไว้ มันก็เกิดการกระทบกับแผนงานที่เราวางไว้ ”

สัมภาษณ์ นายณัฐวัฒน์ แปรกระโทก
นักวิชาการและนักวิจัยภาคสนาม องค์การสวน
สัตว์ ศูนย์อนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำและนกกระเรียน
พันธุ์ไทย วันที่ 27 เมษายน พ.ศ.2563

“ ส่วนใหญ่ที่ผ่านมาก็ไม่ค่อยมีนะ จะมีก็ช่วงนี้ระดับปัญหาช่วงโรคระบาดโควิด กรมชลประทานก็จะปิดสถานที่ตามนโยบายจังหวัด ”

สัมภาษณ์ นายจริยเทพ ศรีจำปา หัวหน้าฝ่ายส่งน้ำและ
บำรุงรักษาที่ 4 โครงการชลประทานจังหวัดบุรีรัมย์
สัมภาษณ์ ชลประทาน จังหวัดบุรีรัมย์ วันที่ 7 พ.ค. 2563

“ ของเขตห้ามล่า กำลังคนเริ่มลดลง งบประมาณในการสร้างคนเข้ามาใหม่มีน้อย มีไม่สัมพันธ์กับอัตราคนที่กำลังจะเกษียณไป เพราะบางตำแหน่งเป็นกลไกของหน่วยงาน สองบุคคลกรต้องฝึกอบรมหมั่นพัฒนาตนเองอยู่ตลอด วัสดุอุปกรณ์ต้องมีให้พร้อมส่งเสริมการเรียนรู้ ถ้าเรามีแผน งบประมาณจะมาตามแผนไปด้านไหนทิศทางไหน และความร่วมมือของทุกหน่วยงาน ชาวบ้านหรือเอกชน องค์กรต่างๆ มีเยอะๆมันจะดีอย่างน้อยก็ช่วยเราได้หลายอย่างเพราะว่าอ่างเก็บน้ำมี 4-5 หน่วยงานที่มาใช้ตรงนี้น่าจะมีพันธมิตรมาคุยกัน ”

สัมภาษณ์ นายเพิ่มศักดิ์ กนิษฐชาติ หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าอ่าง
เก็บน้ำห้วยจรเข้มาก จังหวัดบุรีรัมย์ วันที่ 12 พ.ค. 2563.

4.9 ปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนากิจกรรมที่เหมาะสมต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก

ปัจจัยที่ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนากิจกรรมที่เหมาะสมต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก คือ การร่วมมือระหว่าง ภาครัฐ เอกชน และภาคประชาชน ให้ทุกคนมีส่วนในการจัดกิจกรรม การสร้างสิ่งดึงดูดใจต่อผู้เข้าร่วมกิจกรรม เช่น การปรับภูมิทัศน์ให้เป็นที่เชิดคือนดึงดูดนักท่องเที่ยว การมีร้านอาหาร หรือการมีงบประมาณ และการประชาสัมพันธ์การจัด

กิจกรรม ผู้ให้สัมภาษณ์ข้อเสนอแนะปัจจัยที่ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนากิจกรรมที่เหมาะสมต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากดังนี้

1) การประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมให้มีความหลากหลายทั้งระยะเวลา เนื้อหา กลุ่มเป้าหมาย

2) ทุกคนมีส่วนร่วมกันทั้ง ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคการศึกษา และภาคชุมชน

3) ทรัพยากรธรรมชาติที่มีไม่เพียงพอ ต้องมีการสร้างและการพัฒนาตัวกิจกรรมส่งเสริมเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวผู้ใช้บริการ

4) งบประมาณในการประชาสัมพันธ์ช่องทางสื่อต่างๆ

5) งบประมาณในการจ้างบุคลากร บุคคลคนผู้ที่มีความรู้ด้านพัฒนากิจกรรมเข้าทำงานกับหน่วยงาน

6) การปรับปรุงภูมิทัศน์ให้สวยงามเป็นที่ดึงดูดอยู่เสมอ

7) สิ่งอำนวยความสะดวกกับนักท่องเที่ยว ผู้ใช้บริการ เมื่อมีกิจกรรมเกิดขึ้นในอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก เช่น สถานที่พักผ่อนเพื่ออาบน้ำ หรือสถานที่เก็บจักรยานเมื่อมีกิจกรรมปั่นจักรยานมาราธอนเกิดขึ้น

“ หน่วยงานทั้งภาครัฐ ผู้รับผิดชอบ ควรมีการประสานประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมให้มีความหลากหลายทั้งระยะเวลา เนื้อหา กลุ่มเป้าหมาย

“...จะให้การศึกษานอกระบบเพิ่มขึ้นไม่มีคนทำและความเข้าใจร่วมกันมันยังน้อย เราจะของบมาทำกิจกรรมตรงนี้ หาความรู้เพิ่มเพราะเรามีเป้าหมายที่จะมาเรียนรู้ตรงนี้เพิ่ม คนที่จะเข้ามาเพื่อไปเขียนโครงการยังไม่มี ยุทธศาสตร์ของจังหวัดต้องการให้ทุกคนมีส่วนร่วมโดยให้ รัฐ การศึกษาชุมชน มีส่วนร่วม อันนี้จะได้เงิน ”

สัมภาษณ์ นางสาวผกา สุขศิริสวัสดิกุล รอง
ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอก
ระบบ และตามอัยยาศัย จังหวัดบุรีรัมย์ วันที่ 17
เมษายน พ.ศ. 2563

“ การร่วมมือกันภาครัฐและเอกชน หรือไม่ใช่แค่ภาครัฐเอกชนต้องมีการบูรณาหลายหน่วยงานของชุมชน

“...ทรัพยากรเราไม่ใช่เราไม่มี เรามีแต่มันมีในแบบที่เราเห็น เราต้องสร้าง พอสร้างก็ต้องมีกิจกรรมที่จะดึงดูดให้คนเข้ามา ”

สัมภาษณ์ นางสาวเพ็ญศิริรัตน์ อาจทวีกุล
ผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด
บุรีรัมย์ วันที่ 24 เมษายน พ.ศ. 2563

“ หน่วยงานที่เข้ามารับผิดชอบที่เป็นพันธมิตรกันจะเข้มแข็งขนาดไหน จะสามารถดำเนินงานหรือสร้างตัวกิจกรรมนี้ไปได้ เรื่องการดำเนินงานจัดสรรงบประมาณ งบประมาณคือปัจจัยสำคัญทั้งคนและเงิน และเรื่องการประชาสัมพันธ์ ”

สัมภาษณ์ นายณัฐวัฒน์ แปกกระโทก
นักวิชาการและนักวิจัยภาคสนาม องค์การสวน
สัตว์ ศูนย์อนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำและนกกระเรียน
พันธุ์ไทย วันที่ 27 เมษายน พ.ศ.2563

“ น่าจะสิ่งที่สร้างแรงดึงดูดเพื่อให้คนเข้ามาที่นี้เยอะขึ้น อาทิ เช่น อาจจะมีสถานที่เพื่ออาบน้ำ หรือให้เก็บจักรยานเพื่อให้คนฝาก ไม่ต้องเอาจักรยานขึ้นรถมา ให้มาฝากเก็บไว้ ที่รับฝากจักรยาน หรืออาจจะมีร้านกาแฟเพื่อดึงดูด การปรับปรุงภูมิทัศน์ให้เป็นที่เช็คอินถ่ายรูปดึงดูดให้คนมาเยอะขึ้น ”

สัมภาษณ์ นายจริญเทพ ศรีจำปา หัวหน้าฝ่ายส่งน้ำและ
บำรุงรักษาที่ 4 โครงการชลประทานจังหวัดบุรีรัมย์
สัมภาษณ์ ชลประทาน จังหวัดบุรีรัมย์ วันที่ 7 พ.ค. 2563

“ อยู่ที่ความสนใจชาวบ้านรอบๆพื้นที่ว่าเค้ามีความสนใจมากขนาดไหน มันเป็นเรื่องนโยบายกับเค้าขนาดไหน อันไหนเป็นประโยชน์กับเค้าคือเค้ารู้ และความตั้งใจของคนทำงานเรื่องการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำคัญด้วย เป้าหมายสนใจหรือเปล่า สองคนทำงาน สามงบประมาณที่จะสนับสนุน และพันธมิตร มันจะวนอยู่ตรงนี้ เงิน วิธีการ และพันธมิตร ”

สัมภาษณ์ นายเพิ่มศักดิ์ กนิษฐชาติ หัวหน้าเขตห้ามล่า
สัตว์ป่าอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก จังหวัดบุรีรัมย์ วันที่ 12
พ.ค. 2563.

“ ในส่วนของการประมง ถ้าชาวบ้านมีความรู้เรื่องการประมง ก็จะนำไปใช้บริหารจัดการทรัพยากรในแหล่งน้ำหรือชุมชนเขาได้ ”

สัมภาษณ์ นายฤทธิกร ตรีแก้ว นักวิชาการ
ศูนย์วิจัยและการพัฒนาพันธุกรรมสัตว์น้ำ กรม
ประมง จังหวัดบุรีรัมย์ วันที่ 20 เมษายน พ.ศ.
2563

4.10 แนวทางการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก

แนวทางการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากใน
จังหวัดบุรีรัมย์ หน่วยงานต่างๆได้ข้อเสนอแนะสรุปดังต่อไปนี้

- 1) เป็นแหล่งเรียนรู้ศึกษารวมชาติ และชีวิตสัตว์
- 2) เป็นแหล่งนันทนาการด้านการกีฬา
- 3) จัดกิจกรรมส่งเสริมทุกเดือนเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว
- 4) มีศูนย์การเรียนรู้เกี่ยวกับการเกษตร และแหล่งน้ำ
- 5) เจ้าหน้าที่หน่วยงานเขตห้ามล่าสัตว์ป่าเข้าร่วมสอน และให้ความรู้ กับคุณครูในโรงเรียน
เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากร สัตว์ป่า พันธุ์พืช
- 6) การจัดค่ายพักแรม เล่นเกมส์บริเวณเขตห้ามล่าสัตว์
- 7) วิธีการเรียนรู้สำหรับกลุ่มผู้ใหญ่ ผู้สูงอายุ ใช้วิธีการพูดคุย มีสื่อประชาสัมพันธ์เป็นรูปภาพ
ประกอบเพื่อความเข้าใจง่าย

“ เป็นแหล่งเรียนรู้ศึกษารวมชาติ ชีวิตสัตว์ นันทนาการในด้านการกีฬา และ
สิ่งแวดล้อมชุมชน ”

สัมภาษณ์ นางสาวผกา สุขศิริสวัสดิกุล
รองผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริม
การศึกษานอกระบบ และตามอัธยาศัย
จังหวัดบุรีรัมย์ วันที่ 17 เมษายน พ.ศ.
2563

“ นอกจากจากการที่เราจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวอยู่แล้ว ก็อาจจะต้องหากิจกรรมที่แปลกใหม่ขึ้นที่มันเข้ากับพื้นที่เมืองสปอร์ซี้ดี สมมุติว่าเรามีปั่นจักรยานวิ่งมาราธอนไม่แค่ในเมืองบุรีรัมย์ ให้มีหลายๆอำเภอก็นั่นเรื่องสุขภาพอนามัย มีกิจกรรมทุกเดือนเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวสร้างรายได้เข้าจังหวัด แผลนไว้อยากทำเป็นเทศกาลคุณก แต่ตอนนี้ประสบภัยแล้งมาก ”

สัมภาษณ์ นางสาวเพ็ญศิริรัตน์ อัจทวิกุล ผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดบุรีรัมย์ วันที่ 24 เมษายน พ.ศ. 2563

“ ก็เหมือนเป็นการตอบคำถามเดิมในข้อแรกถ้าเกิดมีการจัดกิจกรรม ก็ควรจะมองถึงเรื่องสอดคล้องบริบทพื้นที่ในการดำเนินกิจกรรม และองค์ความรู้ที่จะถ่ายทอดให้ผู้รับสารหรือผู้ร่วมทำกิจกรรมให้ถูกต้องตามข้อมูลตามความเป็นจริง ”

สัมภาษณ์ นายณัฐวัฒน์ แปวกระโทก นักวิชาการและนักวิจัยภาคสนาม องค์การสวนสัตว์ ศูนย์อนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำและนกกระเรียนพันธุ์ไทย วันที่ 27 เมษายน พ.ศ.2563

“ คือมีแนวคิด คือด้านทำอ่างปรับภูมิทัศน์ลานกิจกรรมและให้มีศูนย์การเรียนรู้เกี่ยวกับการเกษตร หรือแหล่งน้ำ แต่ยังไม่ได้เสนอของงบประมาณไป ”

สัมภาษณ์ นายจริญเทพ ศรีจำปา หัวหน้าฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 4 โครงการชลประทานจังหวัดบุรีรัมย์
สัมภาษณ์ ชลประทาน จังหวัดบุรีรัมย์ วันที่ 7 พ.ค. 2563

“ ตอนนี้ของเขตห้ามล่า กลุ่มเป้าหมายคือคนรอบข้าง ตอนที่ผมมาอยู่ ผมเล็งเป้าหมายไปที่กลุ่มเยาวชนก่อน และกลุ่มผู้ใหญ่ เยาวชนเราจะส่งเสริมกิจกรรมไปสอนที่โรงเรียน แต่ตอนนี้จะแล้วแต่จังหวัดจะความสะดวกและไม่สะดวกของแต่ละปี มีไปสอนเยาวชนให้รู้จักคุณก การจัดค่าย มีการเล่นเกมส์ ถ้าของกลุ่มผู้ใหญ่ใช้วิธีพูดคุย ถ้ามีสื่อประชาสัมพันธ์เป็นรูปภาพเราก็จะแจกเค้า ”

สัมภาษณ์ นายเพิ่มศักดิ์ กนิษฐชาติ หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก จังหวัดบุรีรัมย์ วันที่ 12 พ.ค. 2563.

สัมภาษณ์เขตห้ามล่าสัตว์ป่าอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากจังหวัดบุรีรัมย์ วันที่ 12 พ.ค. 2563

ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก สำนักงาน กศน. จังหวัดบุรีรัมย์ได้เสนอแนะให้จัดเป็นนโยบายหลักให้หน่วยงานจังหวัดดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีงบประมาณสนับสนุน และสร้างเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของจังหวัด ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดบุรีรัมย์ได้ให้ข้อเสนอควรมีการกิจกรรมส่งเสริมเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว และกิจกรรมต้องเป็นตัวเชื่อมโยงแหล่งเที่ยวต่างๆเข้าหากัน ศูนย์อนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำและนกกระเรียนพันธุ์ไทย เสนอให้มีการรับฟังความคิดเห็นของหน่วยงานในท้องถิ่นหรือผู้อยู่ในพื้นที่ที่ดำเนินงาน อย่างเช่น ชุมชน ชาวบ้าน ผู้นำชาวบ้านให้ค้ำมีส่วน ส่วนในข้อเสนอแนะกรมชลประทานผู้เป็นเจ้าของพื้นที่ เสนอแนะการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมควรเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกหน่วยงาน มาแสดงความคิดเห็นร่วมกัน ไม่ต่างหน่วยงานต่างจัดกิจกรรม ส่วนเขตห้ามล่าสัตว์ป่าอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากจังหวัดบุรีรัมย์ ผู้ถึงการทำการแผนงานที่ชัดเจนในการจัดกิจกรรม

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่คิดว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากสรุปได้ดังนี้

- 1) จังหวัดควรจัดเป็นนโยบายหลักให้หน่วยงานดำเนินการอย่างต่อเนื่องมีงบประมาณสนับสนุน และใช้อ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากสร้างเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของจังหวัด
- 2) บุรีรัมย์ไม่ได้มีสถานที่ ทรัพยากรธรรมชาติพร้อมมากหรือเพียงพอ ต้องสร้างตัวกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว เช่น กิจกรรมท่องเที่ยวตามฤดูกาล ฤดูกาล หรือจัดอีเว้นท์และนำแหล่งท่องเที่ยวชุมชน
- 3) ก่อนการจัดกิจกรรมทุกกิจกรรม ควรเป็นกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา ควรจะมีการประเมิน ฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมกิจกรรม และผู้มาเยี่ยมชมศูนย์ มีการรับฟังความคิดเห็นของหน่วยงานท้องถิ่น และประชาชนร่วมกันในพื้นที่เพื่อการตัดสินใจ วางแผนมีส่วนร่วม

“ จังหวัดควรจัดเป็นนโยบายหลักให้หน่วยงานดำเนินการอย่างต่อเนื่องมีงบประมาณสนับสนุน และสร้างเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของจังหวัด ” “ บุรีรัมย์ไม่ได้มีสถานที่เหมือนภาคเหนือที่อากาศดี ถ้าบุรีรัมย์มีอีเวนท์ก็จะดึงดูดคนให้คนอยากเข้ามามีส่วนร่วม จุดดึงดูดคือคนอยากมาดูฟุตบอล ดูการแข่งขันรถ กิจกรรมที่มันเชื่อมโยงให้ไปที่พนมรุ้ง ไปหมู่บ้านท่องเที่ยวชุมชน ซึ่งถ้าหลักจากที่ไม่มีอีเวนท์จะสังเกตว่ามันเงียบ บุรีรัมย์ต้องมีกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวถึงจะดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาเพราะว่าสถานที่ที่เรายังไม่ได้เป็นแม่เหล็กอย่างเชียงใหม่ ชลบุรี พัทยา ”

สัมภาษณ์ นางสาวผกา สุขศิริสวัสดิกุล รอง
ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอก
ระบบ และตามอัธยาศัย จังหวัดบุรีรัมย์ วันที่ 17
เมษายน พ.ศ. 2563

“ ในเรื่องของข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนากิจกรรม ควรจะมีการประเมิน ฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมกิจกรรมและผู้มาเยี่ยมชมศูนย์ มีการรับฟังความคิดเห็นของหน่วยงานในท้องถิ่นหรืออยู่ในพื้นที่ที่ดำเนินงาน อย่างเช่น ชุมชน ชาวบ้าน ผู้นำชาวบ้านให้เค้ามีส่วนร่วม จะว่าไปเค้าก็เป็นหนึ่งในกิจกรรมที่เรามาดำเนินงานนะ ให้เค้าเกิดความภาคภูมิใจ คือสิ่งที่ได้ตอบรับกลับคือมามีคนในพื้นที่จะช่วยเรา และก็ให้เกิดส่วนร่วมกับหน่วยงานต่างๆด้วย หรือตั้งเครือข่ายสร้างพันธมิตรในการที่จะพัฒนากิจกรรมและองค์ความรู้เพื่อให้เกิดความยั่งยืนต่อไป ”

สัมภาษณ์ นายณัฐวัฒน์ แกวกระโทก
นักวิชาการและนักวิจัยภาคสนาม องค์การสวน
สัตว์ ศูนย์อนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำและนกกระเรียน
พันธุ์ไทย วันที่ 27 เมษายน พ.ศ.2563

“ในการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมควรเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกหน่วยงาน มาแสดงความคิดเห็นร่วมกัน ปัจจุบันหน่วยงานต่างคนต่างจัดควรใช้หลายๆหน่วยงานเข้ามาร่วมเพื่อให้แชร์ไอเดีย”

สัมภาษณ์ นายจริญเทพ ศรีจำปา หัวหน้าฝ่ายส่งน้ำและ
บำรุงรักษาที่ 4 โครงการชลประทานจังหวัดบุรีรัมย์
สัมภาษณ์ ชลประทาน จังหวัดบุรีรัมย์ วันที่ 7 พ.ค. 2563

“ รวมแล้วต้องมีแผนที่ชัดเจนว่าจะทำอะไร มีเป้าหมาย มีตัวชี้วัด มีกลุ่มคนที่จะทำ ”

สัมภาษณ์ นายเพิ่มศักดิ์ กนิษฐชาติ หัวหน้าเขต
ห้ามล่าสัตว์ป่าอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก จังหวัด
บุรีรัมย์ วันที่ 12 พ.ค. 2563.

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง ความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ในจังหวัดบุรีรัมย์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ในจังหวัดบุรีรัมย์ การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบสำรวจ (Survey Research) เก็บข้อมูลจากประชากร 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) ผู้ใช้บริการที่เป็นประชาชน ในพื้นที่อ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากที่ครอบคลุม 3 ตำบล จำนวน 400 คน เก็บข้อมูลโดยการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ เก็บข้อมูลโดยการสอบถาม 2) ผู้ให้บริการ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่ให้บริการหรือจัดกิจกรรมที่จัดขึ้นในพื้นที่อ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากทั้งหมด 6 หน่วยงาน คัดเลือกแบบเจาะจง หน่วยงาน/องค์กรละ 1 คน รวมเป็น 6 คน เก็บข้อมูลโดยการสอบถามและการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.)

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต สำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ในจังหวัดบุรีรัมย์ของผู้ใช้บริการ พบว่า ผู้ใช้บริการที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง จำนวน 238 คน คิดเป็นร้อยละ 59.5 ส่วนใหญ่มีช่วงอายุระหว่าง 26-30 ปี จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 24.8 มีระดับการศึกษาปริญญาตรีจำนวน 214 คน คิดเป็นร้อยละ 53.5 ประกอบอาชีพ เป็นข้าราชการ จำนวน 86 คิดเป็นร้อยละ 21.5 มีความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากทุกกิจกรรมโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$) กิจกรรมเดินวิ่งศึกษาธรรมชาติมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.60$) เนื้อหาการเรียนรู้เกี่ยวกับการเป็นแหล่งน้ำที่มีสำคัญความต้องการในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.35$) ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนจากแหล่งน้ำ ($\bar{X} = 4.50$) เนื้อหาการเรียนรู้เกี่ยวกับสถานภาพทางชีวภาพ มีความต้องการโดยเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$) และเนื้อหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความหลากหลายทางชีวภาพป่าไม้ ($\bar{X} = 4.34$) วิธีการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีความต้องการในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.41$) คือ การจัดทัศนศึกษา ($\bar{X} = 4.55$) สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่มีความต้องการในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.45$) และมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ป้ายนิเทศ ($\bar{X} = 4.60$)

ผลการศึกษาความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต สำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ในจังหวัดบุรีรัมย์ของผู้ให้บริการ พบว่า ผู้ให้บริการที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย

จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 66.7 อายุผู้ให้บริการส่วนใหญ่มีช่วงอายุระหว่าง อายุ 46-50 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 ข้อมูลพื้นฐานระดับการศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่การศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 50 และการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 50 ข้อมูลพื้นฐาน สถานภาพ การประกอบอาชีพ ผู้ตอบแบบสอบถามประกอบไปด้วย อาชีพ ครู อาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา 1 คน คิดเป็นร้อยละ 50 พนักงาน บุคลากร กรมชลประทานจังหวัดบุรีรัมย์ 1 คน พนักงาน บุคลากร ท่องเที่ยวจังหวัดบุรีรัมย์ 1 คน คิดเป็นร้อยละ 50 พนักงาน บุคลากร เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ตำแหน่ง 1 คน คิดเป็นร้อยละ 50 พนักงาน บุคลากร กรมประมง 1 คน คิดเป็นร้อยละ 50 พนักงาน บุคลากร องค์การสวนสัตว์ 1 คน คิดเป็นร้อยละ 50 ความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากทุกกิจกรรมโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (\bar{X} =4.33) กิจกรรมเดินวิ่งศึกษาธรรมชาติมีค่าเฉลี่ยสูงสุด (\bar{X} =4.50) เนื้อหาการเรียนรู้เกี่ยวกับการเป็นแหล่งน้ำสำคัญที่มีความต้องการในระดับมากที่สุด (\bar{X} =4.44) และมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ (\bar{X} =4.67) และการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนจากแหล่งน้ำ (\bar{X} =4.67) เนื้อหาการเรียนรู้เกี่ยวกับสถานภาพทางชีวภาพ (\bar{X} =4.43) ที่มีความต้องการในระดับมากที่สุดและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความรู้เกี่ยวกับการห้ามล่าสัตว์ป่า ความเป็นมาความสำคัญและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง (\bar{X} =4.67) วิธีการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตมีความต้องการในระดับมาก (\bar{X} =3.86) และมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การบอกเล่า การบรรยายผ่านผู้รู้วิทยากร (\bar{X} =4.33) และการใช้สื่อวีดิทัศน์ (\bar{X} =4.33) สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่มีความต้องการในระดับมาก (\bar{X} =4.04) และมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (\bar{X} =4.50) การบริหารจัดการที่มีความต้องการในระดับมาก (\bar{X} =4.42) และมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สื่อและอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรม (\bar{X} =4.67)

ผลการศึกษาสภาพและความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต สำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ในจังหวัดบุรีรัมย์ของผู้ให้บริการ

ผลการสัมภาษณ์ผู้ให้บริการ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากทั้ง 6 หน่วยงานได้ดังนี้ การจัดกิจกรรมที่ผ่านมา พบว่า พื้นที่บริเวณอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากถูกคาดหวังให้เป็นแหล่งอนุรักษ์ทรัพยากร สัตว์ป่า พันธุ์พืช แหล่งเรียนรู้ศึกษาธรรมชาติ ระบบนิเวศน์พื้นที่ชุ่มน้ำ การทำเกษตร เป็นแหล่งนันทนาการพักผ่อนหย่อนใจ และเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่สำคัญของจังหวัดที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาในพื้นที่และสร้างรายได้ให้กับคนในพื้นที่ ที่ผ่านมามีการจัดกิจกรรมสร้างความเข้าใจและนำไปสู่การอนุรักษ์อย่างต่อเนื่อง สำหรับนักเรียน นักศึกษาในชุมชน แต่กิจกรรมยังไม่มีหลากหลายและน่าสนใจที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยว

ด้านเนื้อหา เนื้อหาเกี่ยวกับบริบทของพื้นที่ เช่น เรื่องสัตว์ พืชพรรณ การอนุรักษ์นก ความสำคัญของพื้นที่ชุ่มน้ำ การบริหารจัดการน้ำ ส่วนวิธีการเรียนรู้อาจจัดบูรณาการให้เข้ากับวิถีชีวิตคนในพื้นที่

ด้านวิธีการเรียนรู้ สร้างตัวอาคาร ศูนย์การเรียนรู้ที่ดึงดูดน่าสนใจ นิทรรศการเผยแพร่ความรู้ หมุนเวียนไปตามเทศกาลที่เหมาะสม มีจัดกิจกรรมภายนอกห้องเรียน การศึกษาดูงาน ทัศนศึกษา การสัมมนา การชม หรือฟังบรรยายกิจกรรมเรียนรู้การพัฒนาแหล่งน้ำ

ด้านสิ่งสนับสนุนในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ ได้แก่ งบประมาณในการพัฒนา กิจกรรม สื่อโฆษณา ช่องทางการประชาสัมพันธ์ เช่น ป้ายโฆษณา ผู้สนับสนุนในการทำกิจกรรม เช่น ผู้สนับสนุนอุปกรณ์ อาหาร สถานที่

เจ้าหน้าที่ บุคคลกร ผู้มีความรู้ เช่น นักปราชญ์ชาวบ้าน วิทยากร นิทรรศการหมุนเวียนตามช่วง เทศกาลวันสำคัญ

ร้านอาหาร ร้านค้าจำหน่ายหนังสือของที่ระลึก

ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก สรุปได้ดังนี้

1. จังหวัดบุรีรัมย์ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก เป็นนโยบายหลักให้หน่วยงานดำเนินการอย่างต่อเนื่อง
2. มีงบประมาณสนับสนุน และใช้พื้นที่อ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก สร้างเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของจังหวัดบุรีรัมย์
3. บุรีรัมย์ไม่ได้มีสถานที่ ทรัพยากรธรรมชาติพร้อมมากหรือเพียงพอ ต้องสร้างตัวกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว เช่น กิจกรรมท่องเที่ยวตามฤดูกาล หรือฤดูกาล การจัดอีเว้นท์และนำเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของชุมชน
4. ก่อนการจัดกิจกรรมทุกกิจกรรม กิจกรรมต้องเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา ควรจะมีการ ประเมิน ฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมกิจกรรม และผู้มาเยี่ยมศูนย์ มีการรับฟังความคิดเห็นของหน่วยงานท้องถิ่น และประชาชนร่วมกันในพื้นที่เพื่อการตัดสินใจ วางแผนมีส่วนร่วม

ข้อเสนอแนะสำคัญต่อการจัดกิจกรรมที่จะส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ได้ครอบคลุมความต้องการของคนในชุมชนและนักท่องเที่ยวได้หลากหลายช่วงวัย การมีส่วนร่วมของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน มาประชุมร่วมกันเพื่อเสนอความต้องการและกำหนดทิศทาง เป้าหมายร่วมกัน มีแผนที่ชัดเจนร่วมกัน โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับทุกฝ่ายร่วมกัน ทั้งเกิดกับทรัพยากรธรรมชาติ สภาพแวดล้อม สัตว์ และประชาชน โดยเฉพาะชาวบ้านที่อยู่รอบอ่างเก็บน้ำ

หวัหจรเข้มาก เพราะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญ ในการร่วมงานอนุรักษ์และการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ

อภิปรายผล

จากการศึกษาความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำหวัหจรเข้มาก ในจังหวัดบุรีรัมย์มีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้ ผลการศึกษาความต้องการด้านเนื้อหาการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญของอ่างเก็บน้ำหวัหจรเข้มากโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ผู้ใช้บริการและผู้ให้บริการมีความต้องการด้านเนื้อหาการเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนจากแหล่งน้ำมีระดับความต้องการมากที่สุดเมื่อเทียบกับข้ออื่น ๆ ในด้านเดียวกัน ที่เนื้อหาส่วนใหญ่ให้ความสำคัญไปที่การให้ความรู้ทั่วไปและการอนุรักษ์ทรัพยากร เมื่อพิจารณาร่วมกับผลการสัมภาษณ์ผู้ให้บริการ พบว่า พื้นที่บริเวณอ่างเก็บน้ำหวัหจรเข้มาก มีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายส่วนใหญ่เป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ขณะที่ประเด็นเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนไม่ได้มีกิจกรรมการเรียนรู้ในประเด็นดังกล่าวมากนัก ขณะที่ความต้องการเนื้อหาการเรียนรู้เกี่ยวกับสถานภาพทางชีวภาพของอ่างเก็บน้ำหวัหจรเข้มาก ผู้ใช้บริการมีความต้องการเนื้อหาเกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพป่าไม้ในระดับมากที่สุด ขณะที่ผู้ให้บริการมีความต้องการเนื้อหาการเรียนรู้เกี่ยวกับห้ามล่าสัตว์ป่า ความเป็นมาความสำคัญและกฎหมายที่เกี่ยวข้องในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาร่วมกับผลการสัมภาษณ์ผู้ให้บริการ พบว่า ด้วยเหตุที่พื้นที่อ่างเก็บน้ำหวัหจรเข้มากเปิดให้ประชาชนทั่วไปเข้ามาเยี่ยมชมศึกษาธรรมชาติ และเป็นแหล่งเรียนรู้ระบบนิเวศน์พื้นที่ชุ่มน้ำที่สำคัญของคนในพื้นที่ เจ้าหน้าที่จึงให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่แต่ละท่านสังกัดอยู่ ขณะที่ประชาชนซึ่งอาศัยในพื้นที่ให้ความสำคัญกับการดำรงชีวิต ซึ่งส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม มีความสนใจในแนวทางที่คนจะอยู่ร่วมกับป่ากับพื้นที่อนุรักษ์และได้รับประโยชน์จากความสมบูรณ์ของธรรมชาติ โดยรอบได้อย่างไร ประกอบกับความสำเร็จของการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำและนกระเรียนพันธุ์ไทยควบคู่ไปกับการส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์ ทำให้พื้นที่บริเวณอ่างเก็บน้ำหวัหจรเข้มากถูกคาดหวังให้เป็นสถานที่ให้ความรู้สร้างความเข้าใจและนำไปสู่การอนุรักษ์อย่างต่อเนื่อง นอกเหนือจากการเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับนักเรียน นักศึกษาในชุมชน จึงทำให้ประเด็นการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรอย่างยั่งยืนมีความต้องการในระดับมากที่สุดเมื่อเทียบกับประเด็นอื่นๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สราวุธศาน และ สมกุล ถาวรกิจ (2560) ที่พบว่า การจัดกิจกรรมสร้างความรู้/ความเข้าใจผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นขั้นตอนสำคัญในการสร้างความรู้ความเข้าใจ และความตระหนักร่วมกันในการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชนอย่างยั่งยืน

ความต้องการด้านวิธีการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก พบว่าผู้ใช้บริการมีความต้องการ การจัดทัศนศึกษาและการจัดนิทรรศการ ระดับมากที่สุด ขณะที่ผู้ใช้บริการมีความต้องการ การบอกเล่า การบรรยาย ผ่านผู้รู้ วิทยากรและการใช้สื่อวีดิทัศน์ เช่น การ์ตูนอนิเมชัน ภาพยนตร์ สารคดีระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า วิธีการเรียนรู้ที่มีความต้องการค่าเฉลี่ยสูง 3 ลำดับแรก จัดกลุ่มได้ 2 กิจกรรมสำคัญคือ กิจกรรมที่มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้จัดและผู้เข้าร่วมกิจกรรม เช่น การจัดทัศนศึกษา การเรียนรู้จากวิทยากร/ผู้รู้ เกมและนันทนาการ และกิจกรรมที่ผู้สนใจเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ได้แก่ การจัดนิทรรศการ การใช้สื่อวีดิทัศน์ ในทำนองเดียวกับผลการศึกษาค้นคว้าความต้องการด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ พบว่า ผู้ใช้บริการมีความต้องการโดยเฉลี่ยทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีความต้องการ ป้ายนิเทศ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ วิทยากร และห้องสมุด ระดับมากที่สุด ขณะที่ผู้ใช้บริการมีความต้องการสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในระดับมากที่สุด สะท้อนว่าผู้ใช้บริการมีความต้องการกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายวิธี ทั้งการมาเยี่ยมชมเรียนรู้ด้วยตนเอง ผ่านกิจกรรมหรือสื่อการเรียนรู้ต่างๆ และการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ สอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ผู้ใช้บริการและแผนพัฒนาในพื้นที่ที่กล่าวถึงความคาดหวังต่ออ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สำคัญ มุ่งหวังให้มีการจัดกิจกรรมต่างๆ ในพื้นที่เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว นอกเหนือไปจากการสร้างความเข้าใจและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากร ทั้งนี้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ธนัทธภู ธีรภัทร์ (2561 : 205) ที่ศึกษาค้นคว้าความต้องการการเรียนรู้ของชุมชนและความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบแหล่งการเรียนรู้ชุมชนอัจฉริยะในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชน พบว่า องค์ประกอบสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ชุมชนอัจฉริยะ ได้แก่ 1) คน 2) ความรู้ ข้อมูล หรือเนื้อหา 3) สื่อ เทคโนโลยี 4) กิจกรรม 5) เครือข่ายและความร่วมมือ โดยพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้คนในชุมชนมีส่วนร่วม จัดให้มีกิจกรรมที่หลากหลายอย่างต่อเนื่อง กิจกรรม และใช้สื่อการเรียนรู้ทันสมัยเข้าถึงได้ง่าย เน้นกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองและกลุ่มสัมพันธ์

ผลการศึกษาค้นคว้าความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ในจังหวัดบุรีรัมย์ รายงาน พบว่า ผู้ใช้บริการ มีความต้องการด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ คือ ป้ายนิเทศ ป้ายคำบรรยายวัตถุ ป้ายให้ข้อมูลความรู้ มากที่สุด ในขณะที่ผู้ใช้บริการมีความต้องการเรียนรู้ส่วนของเรื่องเนื้อหาความรู้เป็นหลัก ผลการศึกษาผู้ใช้บริการมีความต้องการเรียนรู้เนื้อหาเกี่ยวกับการเป็นแหล่งน้ำสำคัญ สอดคล้องกับสัมภาษณ์ผู้ใช้บริการที่ต้องการให้ผู้ใช้บริการเรียนรู้เนื้อหาความสำคัญของอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากในฐานะเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำก่อนการเริ่มเรียนรู้เนื้อหาอื่นๆ ที่จัดเพิ่มในอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก เพื่อการเข้าใจบริบทพื้นที่เรื่องการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำ ทั้งนี้ไม่สอดคล้องกับงานวิจัย ประกายดาว แก้วชัย (2561 : 183) ที่ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการจัดแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตในพื้นที่รอบจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัยเพื่อ ส่งเสริม

เยาวชนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ความต้องการเกี่ยวกับการบริการของแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตในพื้นที่รอบจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจากการวิเคราะห์ความต้องการการบริการของแหล่งการเรียนรู้ 6 แหล่งการเรียนรู้ ได้แก่ ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หอศิลป์ ศูนย์กีฬาและนันทนาการ และสวนสาธารณะ พบว่า ความต้องการการจัดเตรียมสถานที่ให้บริการสวยงามเป็นอันดับแรก สำคัญมากกว่าข้อมูลเนื้อหา เนื่องจากความต้องการสภาพแวดล้อมบรรยากาศ เป็นปัจจัยเกื้อหนุนต่างๆ ของสถานที่นั้นๆ ที่จะเป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมให้เยาวชนเกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง นอกจากนี้ ชัยยศ อิ่มสุวรรณ์ (2544) ได้กล่าว ว่าในแหล่งการเรียนรู้ในแต่ละแห่งจะมีลักษณะที่เป็นธรรมชาติของแหล่งนั้นๆอยู่ เป็นการจัดการให้ บุคคลเรียนรู้อย่างไม่เป็นการในในรูปแบบที่หลากหลาย การจัดสภาพแวดล้อม ปัจจัยเกื้อหนุน บรรยากาศ สถานการณ์ให้บุคคลได้เรียนรู้ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นสิ่งที่กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้มากขึ้น ตื่นตาตื่นใจ รู้สึกว่าคุ้มค่า และเป็นสิ่งที่บุคคลสร้างการเรียนรู้ของตนเองขึ้นเอง ทั้งนี้ ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เช่นป้ายคำบรรยายวัตถุ ป้ายให้ข้อมูลความรู้ วิทยากร ผู้รู้ ไกด์ มัคคุเทศก์ ห้องสมุด ห้องค้นคว้า สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น สื่อมัลติมีเดีย เครื่องเล่น คู่มือนำชมภาษาไทย-ต่างประเทศ เว็บไซต์ คิวอาร์โค้ดข้อมูล ห้องนิทรรศการ อาคาร ศูนย์การเรียนรู้ แผ่นพับ ใบปลิว เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยกระตุ้นการเรียนรู้ ขับเคลื่อนผู้เรียนให้ประสบความสำเร็จต่อเรื่องที่จะเรียนรู้ได้เร็วขึ้น ผู้มีบทบาทเกี่ยวข้องข้อในการจัดการเรียนรู้ ต้องจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ สถานที่ สื่อ บุคลากรที่มีความรู้เพื่อถ่ายเนื้อหาสาระสำคัญสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก การดูแล และจัดสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ดังกล่าวต้องไม่ขึ้นอยู่กับผู้จัดการศึกษาที่เป็นสถานศึกษาเพียงหน่วยงานเดียว ภาคประชาชน หน่วยงานรัฐ และเอกชนควรมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ โดยการจัดตั้งคำนึงถึงความต้องการจากประชาชน และผู้ใช้บริการให้มากที่สุด สุภามาศ อำดวง (2554) ได้ศึกษาแนวทางการจัดแหล่งการเรียนรู้ในวัดเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต จากผลการวิเคราะห์ปัญหา และความต้องการในการจัดแหล่งการเรียนรู้ในวัดเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิตด้านการจัดแหล่งการเรียนรู้ในวัดเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต เกี่ยวกับการได้รับการสนับสนุน สามารถแบ่งหน่วยงานที่ควรเข้ามา มีบทบาท เป็น 3 ภาคส่วน คือ 1. ภาครัฐ 2. ภาคเอกชน และ 3. ภาคประชาชน ดังนี้ 1) ภาครัฐ ควรให้การสนับสนุนเกี่ยวกับด้านงบประมาณในการพัฒนาระบบการจัดการโดยการจัดสรรเงินทุน และบุคลากรให้กับแหล่งการเรียนรู้ ภาครัฐควรมีการวางนโยบาย เพื่อการสนับสนุน และส่งเสริมการกำหนดเนื้อหา และการจัดกิจกรรมให้มีความหลากหลาย 2) ภาคเอกชน ควรให้การสนับสนุนในด้านงบประมาณ บุคลากร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และอุปกรณ์สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ก็สามารถช่วยทำให้แหล่งการเรียนรู้ในวัดมีความน่าสนใจ และดึงดูดให้คนในชุมชนเข้ามาใช้บริการได้มากยิ่งขึ้น 3) ภาคประชาชน ควรให้การสนับสนุนในฐานะที่เป็นทั้งเจ้าของแหล่งการเรียนรู้ และผู้ใช้บริการ ดังนั้นประชาชนโดยเฉพาะในท้องถิ่นต้องช่วยดูแลรักษาให้แหล่งการเรียนรู้มีความสะอาด เป็น

ระเบียบ และคงความเป็นเอกลักษณ์เอาไว้ให้นาน ทั้งนี้สอดคล้องกับผลสัมฤทธิ์ผู้ให้บริการที่ ต้องการให้หน่วยงานรัฐ เอกชน และประชาชน เป็นผู้รับผิดชอบร่วมกันในการจัดกิจกรรมเพื่อให้เกิด ความหลากหลาย ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อ และเป็นเจ้าของกิจกรรม และสถานที่ร่วมกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลไปใช้

1.1 ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ควรจัดกิจกรรมเรียนรู้ในรูปแบบการ เดิน-วิ่ง ศึกษาธรรมชาติดูนก กิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับการเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญ และการจัดกิจกรรมกิจกรรมการปั่นจักรยาน ศึกษาธรรมชาติชมทัศนียภาพ

1.2 เนื้อหาการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญ ควรเพิ่มเติมเนื้อหาการเรียนรู้ เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนจากแหล่งน้ำ ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ

1.3 ด้านเนื้อหาการเรียนรู้ควรเพิ่มเติมเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพทางชีวภาพ ควรเพิ่มเติมการเนื้อหาเรียนรู้ ความรู้เกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพป่าไม้ ความรู้เกี่ยวกับสถานภาพ ปัจจุบันของสัตว์ป่าสูญพันธุ์ และใกล้สูญพันธุ์ในอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้ม ความรู้เกี่ยวกับห้ามล่าสัตว์ป่า ความเป็นมาความสำคัญและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

1.4 ด้านวิธีการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ควรจัดในวิธีการ ทัศนศึกษา การจัด นิทรรศการ การเผยแพร่ความรู้ การสร้างเกมและนันทนาการ

1.5 ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ในการส่งเสริมการเรียนรู้ ควรจัดบริการ คือ ป้ายนิเทศ เช่น ป้ายคำบรรยายวัตถุ ป้ายให้ข้อมูลความรู้

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

2.1 จังหวัดบุรีรัมย์กำหนดแผนยุทธศาสตร์ที่ชัดเจน ใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ทรัพยากร ทางธรรมชาติอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มมาก เพื่อจัดการศึกษาจัดการศึกษา

2.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการกิจกรรม กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ โครงการ และ กิจกรรมให้สอดคล้องกับบริบทชุมชน ใช้ทรัพยากรในชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้อย่างมีคุณค่าที่สุด

2.3 หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และชุมชน ร่วมกันวางแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นการจัดการเนื้อหาการเรียนรู้ที่สำคัญให้เหมาะสมกับบริบทอ่างเก็บน้ำ และเพื่อการใช้วิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับประชาชนผู้ใช้บริการ

3. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาแนวทางการจัดการแหล่งการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในอ่างเก็บน้ำ ห้วยจรเข้มมาก จังหวัดบุรีรัมย์ โดยการมีส่วนร่วมของหน่วยงานและประชาชนในพื้นที่

2. ควรมีการศึกษารูปแบบกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมการเรียนรู้ในอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก จังหวัดบุรีรัมย์ โดยเฉพาะด้านเนื้อหาเกี่ยวกับการเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญของอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก สถานภาพทางชีวภาพของอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก โดยเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

รายการอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2545). การวิจัยเพื่อพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: องค์การ รับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กรมสามัญศึกษา กองแผนงาน. (2544). นโยบายกรมสามัญศึกษา ปีงบประมาณ 2545. กรุงเทพมหานคร : กองแผนงาน.
- กฤติมา เสวกกุล. (2555). ทะเบียนพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติและระดับชาติของประเทศไทย. กรุงเทพฯ: กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544). พิธีภัณฑ์ขุมพลังแห่งการเรียนรู้ กรณีศึกษาประเทศอังกฤษ. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- จักรวุฒิ ชนะพันธ์. (2556). รูปแบบการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของสำนักงานส่งเสริมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- ชัยยศ อิ่มสุวรรณ. (2544). แหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิต. วารสารการศึกษานอกโรงเรียน.
- ชูศักดิ์ เอื้องโชคชัย. (2558). การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อเสริมสร้าง คุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับเยาวชน วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน ภาควิชาการศึกษา ตลอดชีวิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดารี บุญชู. (2548). การใช้ประโยชน์จากแหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา. วารสารวิชาการ 1.
- ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ. (2546). การประเมินวิธีเรียนของผู้เรียน. ในการประเมินผลการเรียนรู้แนวใหม่. หน้า 101-122. กรุงเทพฯ: ศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทวีป อภิสสิทธิ์. (2554). การศึกษาตามอัธยาศัย : การศึกษาของโลกยุคใหม่ที่มาแรง. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นฤมล ตันธสุเรศรชุนนทบุรี. (2533). แหล่งวิทยาการในชุมชน ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการ พัฒนา และการใช้แหล่ง วิทยาการในชุมชน หน่วยที่ 1 - 8. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ. (2543). กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา. กรุงเทพฯ. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ประกายดาว แก้วชัยเถร. (2561). แนวทางการจัดแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตในพื้นที่รอบจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเพื่อส่งเสริมเยาวชนให้เป็นผู้คนแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต. วิทยานิพนธ์การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาจากระบบโรงเรียน ภาควิชาการศึกษาตลอดชีวิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประภัสสร โพธิ์ศรีทอง. (2549). เอกสารคำสอนหลักการจัดนิทรรศการทางวัฒนธรรม. สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ประสาธ อิศรปริดา. (2556). ธรรมชาติและกระบวนการเรียนรู้ “แผนที่ชุมชนบ้านเขาทุเรียน หมู่ที่ 5 ตำบลเขาพระ อำเภอเมืองนครนายก จังหวัด นครนายก (ปี พ.ศ. 2553 – 2556).” ม.ป.ท., ม.ป.ป. (อัตรสำเนา). กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานครพิมพ์.
- มัญญา นวลศรี. (2552). แนวทางในการจัดการพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นกรุงเทพมหานครให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาจากระบบ ภาควิชา นโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2553). พจนานุกรมศัพท์ภาษาศาสตร์ (ภาษาศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- รุ่งรัตน์ ผลสวัสดิ์. (2554). ผลของการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือที่มีต่อสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของเยาวชนพิการทางร่างกาย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาจากระบบโรงเรียน ภาควิชาการศึกษาตลอดชีวิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรรัตน์ ปทุมเจริญวัฒนา. (2546). การศึกษาตามอัธยาศัย, บทความค้นคว้าจากเว็บไซต์”
[www.edu.chula.ac.th] /www.ronpi boon-nfe.com/inde
- วีระเทพ ปทุมเจริญวัฒนา. (2545). การพัฒนาทรัพยากรการเรียนรู้ตามอัธยาศัย. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาการศึกษาจากระบบโรงเรียน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศุภมาส อติไพบูลย์. (2544). ตัวแปรคัดสรรที่ส่งผลต่อลักษณะพฤติกรรมการเรียนรู้ของครูโรงเรียนแกนนำปฏิรูปการเรียนรู้. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาโสตทัศนศึกษา ภาควิชาหลักสูตรการสอนและเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมชาย ฐิติรัตน์อัสว. (2556). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้. (ออนไลน์).
www.nfe.go.th/0405/NFE-note/somchai01.html

- สมศักดิ์ แก้วคำ. (2547). การศึกษาความต้องการและแนวทางการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัย สำหรับนัก เต้นคาบารเต่ที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศจากชายเป็นหญิง วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน ภาควิชา นโยบายการจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา.
- สันติภาพ รอดสถิต. (2558). แนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในชุมชนเมือง โดยใช้ความร่วมมือระหว่างบ้าน วัด และโรงเรียน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน ภาควิชาการศึกษาตลอดชีวิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สายันต์ ไพเราะญจิตร์. (2544). รายงานการศึกษาวิจัย โครงการวิจัยและพัฒนาแหล่งเรียนรู้สำหรับการศึกษาตลอดชีวิต : กรณีศึกษานครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาและพื้นที่ใกล้เคียง. ม.ป.ท.
- สุนทร สุนันท์ชัย. (2532) การศึกษาตลอดชีวิตและการศึกษานอกระบบ. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุมาลี สังข์ศรี. (2543). ยุทธศาสตร์การศึกษาตลอดชีวิตเพื่อสังคมไทยในศตวรรษที่ 21. สถาบันเทคโนโลยี เพื่อการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. กรุงเทพมหานคร: บริษัท พิมพ์ดี จำกัด.
- สุมาลี สังข์ศรี. (2545). การจัดการศึกษานอกระบบโดยวิธีการศึกษาทางไกลเพื่อส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุมาลี สังข์ศรี. (2546). การจัดการศึกษานอกระบบเพื่อการศึกษาตลอดชีวิต ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัย กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุภามาส อ่ำดวง. (2554). แนวทางการจัดแหล่งการเรียนรู้ในวัดเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน ภาควิชาการศึกษาตลอดชีวิตคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุมาลี สังข์ศรี. (2548). การจัดการเรียนรู้ของแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต : พิพิธภัณฑ. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วน จำกัดภาพพิมพ์.
- สุมาลี สังข์ศรี. (2545). การจัดการศึกษานอกระบบเพื่อการศึกษาตลอดชีวิต ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. วารสารสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ตลอดชีวิตในศตวรรษที่ 21 กรุงเทพมหานคร.องค์การค้ำของคุรุสภา.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544). การศึกษาตลอดชีวิตเพื่อสังคมไทยในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2552). เอกสารสาระหลักการและแนวคิดประกอบการดำเนินงาน กศน.กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). แนวทางการพัฒนานโยบายการเรียนรู้นอกระบบโรงเรียนและการเรียนรู้ตามอัธยาศัย เพื่อการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาไทย. กรุงเทพมหานคร: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ตลอดชีวิตในทศวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร:องค์การค้ำของคุรุสภา.
- อัญชลี ธรรมะวิจิตร และคณะ. (2551). การศึกษานอกระบบโรงเรียน. ในเอกสารสารหลักการและแนวคิด ประกอบการดำเนินงาน กศน. : คัมภีร์ กศน. กรุงเทพมหานคร: เอ็น. เอ. รัตนะเทรตตั้ง.
- อัญชลี ธรรมะวิจิตร. (2552). รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอนำนาหวา จังหวัดเพชรบูรณ์. [Online] แหล่งที่มา https://www.panchalee.wordpress.com/2009/11/09/selfassessmentreport_1/
- อรุณวดี อรุณมาศ. (2554). รูปแบบแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตใน ห้องสรรพสินค้า : กรณีศึกษา กรุงเทพมหานคร ศึกษาสาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อาชัญญา รัตนอุบล และคณะ. (2548). รายงานการวิจัยการจัดการเรียนรู้ของแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต : ห้องสมุดประชาชน. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.
- อุดม เขยกิจวงศ์. (2551). การส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แสงดาว.
- อุดม เขยกิจวงศ์. (2545). หลักสูตรทองถิ่น ยุทธศาสตร์ การปฏิรูปการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร: กรุงธนพัฒนา.
- Blumberg, P. (2000). Evaluating the Evidence the Problem-based Learners are Self-directed Learner A Review of the Literature. In D.H. Evensen ; & C.E. Hmelo (Eds.), Problem-based Learning. A Research Perspective on Learning Interaction. Mahwah, New Jersey: Erlbaum.
- Boud, D. (1982). Developing Study Autonomy in Learning. New York: Nichols Publishing Company.
- Brookfield, S.D. (1984). "Self-directed Adult Learning : Critical Paradigm." Adult Education Quarterly.

- Brown, H. D. (2000). *Principles of Language Learning and Teaching*. 4th ed. New York: Longman.
- Candy, C., & O'Leary. (1994). *Developing Lifelong Learners through undergraduate education*. Cenberra: National Board of Employment.
- Coombs, P. H. (1985). *The World Crisis in Education: The View from the Eighties*, Reprinted edition: Oxford University Press, USA.
- Dave, R. H. (1976). *Foundations of Lifelong Education*. Oxford : Pergamon Press.
- Dave, R. H. (1973). *Lifelong education and school curriculum: interim findings of an exploratory study on school curriculum, structures and teacher education in the perspective of lifelong education* Hamburg: UNESCO Institute for Education.
- De La Harpe, & Radloff. (2000). *Informed teachers and learners: The importance of assessing the characteristics needed for life learning*. *Studies in Continuing Education*, 2, 169-182.
- Dixon, W. B. (1992). *An Exploratory Study of Self Directed Learning Readiness and Pedagogical Expectation about Learning among Adult Inmate Learners in Michigan*. Doctoral Dissertation, Michigan State University.
- Edward, R. (1997). *Changing Places?: Flexibility, Lifelong Learning and a Learning Society*. Lincoln: Routledge Taylor & Francis Group.
- Evan, D. R. (1981). *The planning of nonformal education*. Paris: Unesco International Institute for Educational Planning, chapter II
- Faure, E., & et al. (1972). *Learning to Be*. UNESCO, Paris.
- Faure, E., Herrera, F., Kaddoura, A.-R., Lopes, H., Petrovsky, A. V., Rahnema, M., & Ward, F. C. (1972). *Learning to be: the world of education today and tomorrow*. Delhi: Sterling.
- Good, C. V. (1945). *Dictionary of education*. New York: Mc Graw-Hill Book.
- Grasha, A. F. (1995). *Practical Applications of Psychology*. 4th ed. New York: HarperCollins College Publisher.
- Grasha, A.; & Reichman, S. (1975). *Workshop handout on learning styles*. Ohio: Faculty of Research Center, University of Cincinnati.
- Guglielmino, L. M. (1977) *Development of the Self-Directed Learning Readiness Scale*. Dissertation, Georgia University.
- Hutchins, R. (1970). *The Learning Society*. Harmondsworth: Penguin.

- Kay, K. (2010). 21st Century skills: Why they matter, What they are, and How we get there. 21st century skills: Rethinking how students learn. Bloomington: Solution Tree Press.
- Knowles, M. S. (1975). Self-Directed Learning : A Guide for Learners and Teachers. Chicago: Association.
- Leaver, B. L., Ehrman, M., & Shekhtman, B. (2005). Achieving Success in Second Language Acquisition. Cambridge: Cambridge University Press.
- Longworth, N. (2007). Lifelong Learning Concepts and Contexts. New York: Routledge.
- Schon, D. (1963). Beyond the Stable State: Public and Private Learning in a Changing University. Harmondsworth: Penguin.
- Skager, R. A. D. R. H. (1978). Lifelong Education and evaluation practice. New York UNESCO Institute for Education, Hambury and Pergamon Press.
- UNESCO Institute for Education. (2001). Revisiting Lifelong Learning for the 21st Century. Hamburge Art Angel Printshop.
- UNESCO. (1972). Learning to Be: The World of Education Today and Tomorrow. Paris: UNESCO Press.
- UNESCO. (1997). Educating for a Sustainable Future: A Transdisciplinary Vision for Concerted Action. Paris: UNESCO.
- UNESCO. (1968). Manpower Aspects of Educational Planning. Problems for future I.I.E.P., Paris.
- UNESCO. (1997). Challenges of Education for all in Asia and The Pacific and The Appeal Response. UNESCO.
- UNESCO. (2005). Towards knowledge societies. UNESCO World Report. [Online]. Retrieved from www.unesco.org/en/worldreport [2010, November 2]
- West, R. (1998). Learning for life. Final report Review of Higher Education Financing and Policy. Canberra: AGPS.
- Willcox, A. (2005). How to succeed as a lifelong learner. Primary Health Care, 10, 4350.

ภาคผนวก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริบุญ จงวุฒิเวศย์
ภาควิชาการศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนามนุษย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
2. รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม
ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริวรรณ วณิชวัฒน์วรชัย
สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

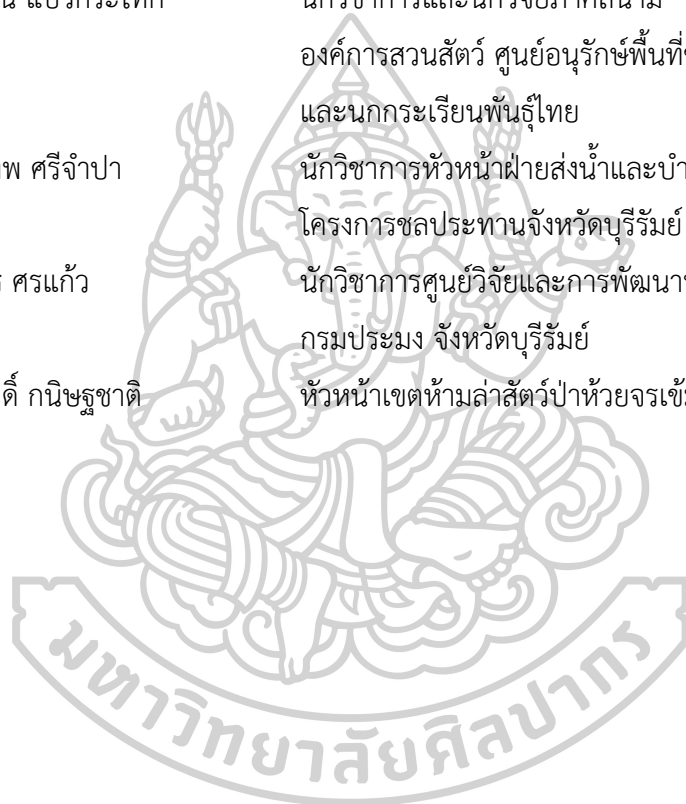

ภาคผนวก ข
รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ และให้ข้อมูลการวิจัย

รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

1. นางสาวผกา สุขศิริสวัสดิกุล รองผู้อำนวยการ
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และตามอัธยาศัย
จังหวัดบุรีรัมย์
2. นางสาวเพ็ญศิริรัตน์ อางทวีกุล ผู้อำนวยการ
สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดบุรีรัมย์
3. นายณัฐวัฒน์ แปวกระโทก นักวิชาการและนักวิจัยภาคสนาม
องค์การสวนสัตว์ ศูนย์อนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ
และนกกระเรียนพันธุ์ไทย
4. นายจริญเทพ ศรีจำปา นักวิชาการหัวหน้าฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 4
โครงการชลประทานจังหวัดบุรีรัมย์
5. นายฤทธิกร ทรแก้ว นักวิชาการศูนย์วิจัยและการพัฒนาพันธุกรรมสัตว์น้ำ
กรมประมง จังหวัดบุรีรัมย์
6. นายเพิ่มศักดิ์ กนิษฐชาติ หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าห้วยจรเข้มาก จังหวัดบุรีรัมย์

การหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

เรื่อง ความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากใน
จังหวัดบุรีรัมย์

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวม	ค่าIOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	1	1	1	3	1	ใช้ได้
2	1	1	1	3	1	ใช้ได้
2.1	1	1	1	3	1	ใช้ได้
2.2	1	1	1	3	1	ใช้ได้
3	1	1	0	2	0.66	ใช้ได้
3.1	1	1	0	2	0.66	ใช้ได้
3.2	1	1	0	2	0.66	ใช้ได้
3.3	1	1	0	2	0.66	ใช้ได้
3.4	1	1	0	2	0.66	ใช้ได้
3.5	1	1	0	2	0.66	ใช้ได้
3.6	1	1	0	2	0.66	ใช้ได้
3.7	1	1	0	2	0.66	ใช้ได้
3.8	1	1	0	2	0.66	ใช้ได้
3.9	1	1	0	2	0.66	ใช้ได้
4	1	1	0	2	0.66	ใช้ได้
4.1	1	1	0	2	0.66	ใช้ได้
4.2	1	1	0	2	0.66	ใช้ได้
4.3	1	1	1	3	1	ใช้ได้
4.4	1	1	1	3	1	ใช้ได้
4.5	1	1	1	3	1	ใช้ได้
4.6	1	1	1	3	1	ใช้ได้
4.7	1	1	1	3	1	ใช้ได้
4.8	1	1	1	3	1	ใช้ได้
4.9	1	1	1	3	1	ใช้ได้
4.10	1	1	1	3	1	ใช้ได้
4.11	1	1	1	3	1	ใช้ได้

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวม	ค่าIOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
5	1	1	1	3	1	ใช้ได้
5.1	1	1	1	3	1	ใช้ได้
4.2	1	1	1	3	1	ใช้ได้
6	1	1	1	3	1	ใช้ได้
6.1	1	1	1	3	1	ใช้ได้
6.2	1	1	1	3	1	ใช้ได้
6.3	1	1	1	3	1	ใช้ได้
6.4	1	1	1	3	1	ใช้ได้
6.5	1	1	1	3	1	ใช้ได้
6.6	1	1	1	3	1	ใช้ได้
6.7	1	1	1	3	1	ใช้ได้
6.8	1	1	1	3	1	ใช้ได้
6.9	1	1	1	3	1	ใช้ได้
6.1	1	1	1	3	1	ใช้ได้
6.11	1	1	1	3	1	ใช้ได้
7	1	1	1	3	1	ใช้ได้
7.1	1	1	1	3	1	ใช้ได้
7.2	1	1	1	3	1	ใช้ได้
7.3	1	1	1	3	1	ใช้ได้
7.4	1	1	1	3	1	ใช้ได้
7.5	1	1	1	3	1	ใช้ได้
7.6	1	1	1	3	1	ใช้ได้
7.7	1	1	1	3	1	ใช้ได้
7.8	1	1	1	3	1	ใช้ได้
7.9	1	1	1	3	1	ใช้ได้
7.1	1	1	1	3	1	ใช้ได้
1.1	1	1	0	2	0.66	ใช้ได้
1.2	1	1	0	2	0.66	ใช้ได้
1.3	1	1	-1	1	0.33	ใช้ไม่ได้

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวม	ค่าIOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1.4	1	1	0	2	0.66	ใช้ได้
1.5	1	1	0	2	0.66	ใช้ได้
2.1	1	1	0	2	0.66	ใช้ได้
2.2	1	1	0	2	0.66	ใช้ได้
2.3	1	1	0	2	0.66	ใช้ได้
2.4	1	1	0	2	0.66	ใช้ได้
2.5	1	1	0	2	0.66	ใช้ได้
2.6	1	1	0	2	0.66	ใช้ได้
2.7	1	1	0	2	0.66	ใช้ได้
2.8	1	1	0	2	0.66	ใช้ได้
2.9	1	1	0	2	0.66	ใช้ได้
2.10	1	1	0	2	0.66	ใช้ได้
2.11	1	1	0	2	0.66	ใช้ได้
2.12	1	1	0	2	0.66	ใช้ได้
2.13	1	1	0	2	0.66	ใช้ได้
3.1	1	1	0	2	0.66	ใช้ได้
3.2	1	1	0	2	0.66	ใช้ได้
3.3	1	1	0	2	0.66	ใช้ได้
3.4	1	1	0	2	0.66	ใช้ได้
3.5	1	1	0	2	0.66	ใช้ได้
3.6	1	1	0	2	0.66	ใช้ได้
3.7	1	1	0	2	0.66	ใช้ได้
3.8	1	1	0	2	0.66	ใช้ได้
3.9	1	1	0	2	0.66	ใช้ได้
3.10	1	1	0	2	0.66	ใช้ได้
3.11	1	1	0	2	0.66	ใช้ได้
4.1	1	1	0	2	0.66	ใช้ได้
4.2	1	1	1	3	1	ใช้ได้

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวม	ค่าIOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
4.3	1	1	1	3	1	ใช้ได้
4.4	1	1	1	3	1	ใช้ได้
4.5	1	1	1	3	1	ใช้ได้
4.6	1	1	0	2	0.66	ใช้ได้
4.7	1	1	0	2	0.66	ใช้ได้
4.8	1	1	0	2	0.66	ใช้ได้
4.9	1	1	1	3	1	ใช้ได้
4.10	1	1	1	3	1	ใช้ได้
4.11	1	1	1	3	1	ใช้ได้
5.1	1	1	1	3	1	ใช้ได้
5.2	1	1	0	2	0.66	ใช้ได้
5.3	1	1	0	2	0.66	ใช้ได้
5.4	1	1	0	2	0.66	ใช้ได้
5.5	1	1	1	3	1	ใช้ได้
5.6	1	1	1	3	1	ใช้ได้
5.7	1	1	1	3	1	ใช้ได้
5.8	1	1	1	3	1	ใช้ได้
6.1	1	1	0	2	0.66	ใช้ได้
6.2	1	1	0	2	0.66	ใช้ได้
6.3	1	1	1	3	1	ใช้ได้
6.4	1	1	1	3	1	ใช้ได้
6.5	1	1	1	3	1	ใช้ได้
6.6	1	1	1	3	1	ใช้ได้
6.7	1	1	1	3	1	ใช้ได้
6.8	1	1	1	3	1	ใช้ได้

1. ข้อคำถามมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00 ใช้ได้

2. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ต้องปรับปรุง ยังใช้ไม่ได้

รวมผล ioc=0.78

ภาคผนวก ง

ค่าความเชื่อมั่นผลจากการทดลองใช้เครื่องมือ
(Reliability)

*** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA) Item-total Statistics

Reliability

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	35	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	35	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.828	4

RELIABILITY

```

/VARIABLES=A1.1 A1.2 A1.3 A1.4 A1.5 A2.1 A2.2 A2.3 A2.4 A2.5 A2.6 A2.7 A2.8 A2.9
A2.10 A2.11
A2.12 A2.13 A3.1 A3.2 A3.3 A3.4 A3.5 A3.6 A3.7 A3.8 A3.9 A3.10 A3.11 A4.1 A4.2
A4.3 A4.4 A4.5 A4.6
A4.7 A4.8 A4.9 A4.10 A4.11 A5.1 A5.2 A5.3 A5.4 A5.5 A5.6 A5.7 A5.8 B1
/SCALE('ALL VARIABLES') ALL
/MODEL=ALPHA.

```

Reliability

Warnings

There are too few cases ($N = 0$) for the analysis.

Execution of this command stops.

ชุดที่.....

แบบสอบถามประชาชนทั่วไปที่อาศัยในบริเวณอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก
เรื่อง ความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต
สำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากในจังหวัดบุรีรัมย์

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากในจังหวัดบุรีรัมย์ ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากในจังหวัดบุรีรัมย์

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นอื่น ๆ

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย “✓” ลงใน หน้าข้อความ หรือเติมข้อความลงในช่องว่าง “.....” ตามความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ 1.1 ชาย

1.2 หญิง

2. อายุ ปัจจุบันท่านอายุ

2.1 น้อยกว่า 18 ปี

2.2 18 – 25 ปี

2.3 26 -30 ปี

2.4 31-35 ปี

2.5 36-40 ปี

2.6 41-45 ปี

2.7 46 –50 ปี

2.8 51-55 ปี

2.9 56-60ปี

2.10 มากกว่า 60 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษาสูงสุดของท่าน

- 3.1 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 3.2 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 3.3 ระดับ ปวช.
 3.4 ระดับ ปวส. 3.5 ระดับปริญญาตรี 3.6 ระดับปริญญาโท
 3.7 ระดับปริญญาเอก 3.8 อื่นๆ โปรดระบุ

4.สถานภาพ การประกอบอาชีพ

- 4.1 นักเรียน นักศึกษา 4.2 ข้าราชการ 4.3 เจ้าหน้าที่ของรัฐ
 4.4 พนักงานรัฐวิสาหกิจ 4.5 พนักงานเอกชน 4.6 ผู้นำหมู่บ้าน
 4.7 เจ้าของกิจการ/ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย 4.8 เกษตรกร/ทำไร่/ทำนา/ทำสวน/ปศุสัตว์/ประมง
 4.9 แม่บ้าน/พ่อบ้าน 4.10 ว่างงาน 4.11 อื่นๆ (ระบุ).....

5. ท่านเคยมีประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมหรือบริการที่จัดขึ้นในอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากหรือไม่

- 5.1 ไม่เคยเข้าร่วม (ข้ามไปตอบข้อ 8) 5.2 เคยเข้าร่วม

6. กิจกรรมใดดังต่อไปนี้ที่ท่านเคยมีประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมหรือบริการที่จัดขึ้นในอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 6.1 ออกกำลังกาย 6.2 ชมนก
 6.3 พักผ่อนหย่อนใจ 6.4 เยี่ยมชมศูนย์อนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำและนกกระเรียน
 พันธุ์ไทย
 6.5 ชมทัศนียภาพ 6.6 ทัศนศึกษา
 6.7 พบปะสังสรรค์ 6.8 ประชุมสัมมนา
 6.9 เรียนรู้เกี่ยวกับการเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ
 6.10 เข้าค่ายอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำและนกกระเรียนพันธุ์ไทย
 6.11 อื่นๆ โปรดระบุ.....

7. ท่านรู้จักอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากจากช่องทางใด

- 7.1 หนังสือพิมพ์ 7.2 วิทยู 7.3 โทรทัศน์
 7.4 เว็บไซต์ 7.5 เพชบุ๊ก 7.6 ป้ายโฆษณา
 7.7 แผ่นพับ/ใบปลิว 7.8 การบอกต่อ 7.9 เครือข่ายอินเทอร์เน็ต
 7.10 อื่นๆ โปรดระบุ.....

ตอนที่ 2 ความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากใน
จังหวัดบุรีรัมย์

คำชี้แจง : โปรดพิจารณาความต้องการการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่าง
เก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ในจังหวัดบุรีรัมย์ของท่านโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างของแต่ละคำถาม
ให้ตรงตามระดับความต้องการ โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาดังต่อไปนี้

ระดับความต้องการ

ระดับ 5	หมายถึง	ความต้องการในระดับมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	ความต้องการในระดับมาก
ระดับ 3	หมายถึง	ความต้องการในระดับปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	ความต้องการในระดับน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	ความต้องการในระดับน้อยที่สุด

1. ความต้องการด้านกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากในภาพรวม

รายการ	ระดับความต้องการ				
	5	4	3	2	1
1. กิจกรรม เดิน-วิ่ง ศึกษารวมชาติตุนก					
2. กิจกรรมการปั่นจักรยานศึกษารวมชาติชมทัศนียภาพ					
3. กิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับการเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญ					
4. กิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับสถานภาพชีวภาพ					
5. อื่นๆโปรดระบุ					

2. ความต้องการเนื้อหาการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญของอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก

รายการ	ระดับความต้องการ				
	5	4	3	2	1
1. ความรู้เกี่ยวกับการเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำสำคัญระดับนานาชาติหรือแรมซาร์ไซด์					
2. ความรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศในพื้นที่ชุ่มน้ำ					
3. ความรู้เกี่ยวกับการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำ					
4. ความรู้เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ชุ่มน้ำ					
5. ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ					
6. ความรู้เกี่ยวกับการจัดการน้ำ เช่น การกักเก็บ การระบาย การบำบัดน้ำ					
7. ความรู้เกี่ยวกับทางธรณีวิทยา เช่น ดิน หิน แร่ธาตุ					
8. ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญในการสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก					
9. ความรู้เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนจากแหล่งน้ำ					
10. ความรู้เกี่ยวกับการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ					
11. ความรู้เกี่ยวกับคุณภาพน้ำและการตรวจวัดคุณภาพน้ำ					
12. ความรู้เกี่ยวกับภัยพิบัติอันเกิดจากน้ำ					
13. อื่นๆโปรดระบุ					

3. ความต้องการเนื้อหาการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพทางชีวภาพของอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก

รายการ	ระดับความต้องการ				
	5	4	3	2	1
1. ความรู้เกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพป่าไม้ เช่น พันธุ์พืช พรรณไม้ต่างๆ					
2. ความรู้เกี่ยวกับนกกระเรียนพันธุ์ไทย เช่น ลักษณะ ถิ่นอาศัย สถานภาพปัจจุบัน					
3. ความรู้เกี่ยวกับการเพาะพันธุ์นกกระเรียนพันธุ์ไทย					
4. ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์นกกระเรียนพันธุ์ไทย					
5. ความรู้เกี่ยวกับการทำนาข้าวอินทรีย์กับการอนุรักษ์นกกระเรียนพันธุ์ไทย					
6. ความรู้เกี่ยวกับ นกอพยพ และนกประจำถิ่น เช่น นกน้ำชนิดต่างๆ					
7. ความรู้เกี่ยวกับห้ามล่าสัตว์ป่า ความเป็นมาความสำคัญและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง					
8. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสัตว์สงวนและสัตว์ป่าคุ้มครอง					
9. ความรู้เกี่ยวกับสถานภาพปัจจุบันของสัตว์ป่าสูญพันธุ์และใกล้สูญพันธุ์ในอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก เช่น นกปากซ่อมหน้าดำ เหยี่ยวดำ นกอ้ายจั่ว นกกระสาแดง					
10. ความรู้เกี่ยวกับนิเวศวิทยาทางน้ำ เช่น ชนิดและปริมาณพืชน้ำ สัตว์น้ำ เป็นต้น					
11. อื่นๆโปรดระบุ					

4. ความต้องการด้านวิธีการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก

รายการ	ระดับความต้องการ				
	5	4	3	2	1
1. การจัดทัศนศึกษา					
2. การสาธิต					
3. การบอกเล่า การบรรยาย ผ่านผู้รู้ วิทยากร					
4. การใช้สื่อวีดิทัศน์ เช่น การ์ตูนอนิเมชัน ภาพยนตร์ สารคดี					
5. การอบรม					
6. การจัดนิทรรศการ / การเผยแพร่ความรู้					
7. การจัดมุมความรู้ / การจัดห้องสมุด					
8. การจัดสัมมนา/ประชุมเชิงปฏิบัติการ					
9. เกมและนันทนาการ					
10. การจัดค่ายพักแรม					
11. อื่นๆโปรดระบุ					

5. ความต้องการด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากจังหวัดในบุรีรัมย์

รายการ	ระดับความต้องการ				
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
1. อาคาร ศูนย์การเรียนรู้					
2. ป้ายนิเทศ เช่น ป้ายคำบรรยายวัตถุ ป้ายให้ข้อมูลความรู้					
3. ห้องนิทรรศการ					
4. สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น สื่อมัลติมีเดีย เครื่องเล่น คู่มือนำชมภาษาไทย-ต่างประเทศ เว็บไซต์ คิวอาร์โค้ดข้อมูล					
5. แผ่นพับ ใบปลิว					
6. วิทยากร ผู้รู้ ไกด์ มัคคุเทศก์					
7. ห้องสมุด ห้องค้นคว้า					
8. อื่นๆโปรดระบุ					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นอื่น ๆ

“ขอบพระคุณที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามค่ะ”

นางสาวอภิญญา พลทอม

ผู้วิจัย

ชุดที่.....

แบบสอบถามเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก
เรื่อง ความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต
สำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากในจังหวัดบุรีรัมย์

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต
สำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากในจังหวัดบุรีรัมย์ ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของอ่าง
เก็บน้ำห้วยจรเข้มากในจังหวัดบุรีรัมย์

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นอื่น ๆ

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ชื่อ-นามสกุล

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย “✓” ลงใน หน้าข้อความ หรือเติมข้อความลงในช่องว่าง
“.....” ตามความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ 1.1 ชาย 1.2 หญิง

2. อายุ ปัจจุบันท่านอายุ

2.1 น้อยกว่า 18 ปี 2.2 18 – 25 ปี 2.3 26 -30 ปี

2.4 31-35 ปี 2.5 36-40 ปี 2.6 41-45 ปี

2.7 46 –50 ปี 2.8 51-55 ปี 2.9 56-60ปี

2.10 มากกว่า 60 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา สูงสุดของท่าน

☐ 3.1 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	☐ 3.2 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
☐ 3.3 ระดับ ปวช.	☐ 3.4 ระดับ ปวส.
☐ 3.5 ระดับปริญญาตรี	☐ 3.6 ระดับปริญญาโท
☐ 3.7 ระดับปริญญาเอก	☐ 3.8 อื่นๆ โปรดระบุ

4.สถานภาพ การประกอบอาชีพ

☐ 4.1 ครู อาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่ง.....
☐ 4.2 พนักงาน บุคลากร กรมชลประทานจังหวัดบุรีรัมย์ ตำแหน่ง.....
☐ 4.3 พนักงาน บุคลากร ท้องเที่ยวจังหวัดบุรีรัมย์ ตำแหน่ง.....
☐ 4.4 พนักงาน บุคลากร เขตห้ามล่าสัตว์ป่าห้วยจรเข้มาก ตำแหน่ง.....
☐ 4.5 พนักงาน บุคลากรกรมประมง ตำแหน่ง.....
☐ 4.6 พนักงาน บุคลากร องค์การสวนสัตว์ ตำแหน่ง
☐ 4.7 อื่นๆ (โปรดระบุสังกัดหน่วยงานและตำแหน่ง).....

5. ท่านเคยมีประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมหรือบริการที่จัดขึ้นในอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากหรือไม่

☐ 5.1 ไม่เคยเข้าร่วม (ข้ามไปตอบข้อ 8)	☐ 5.2 เคยเข้าร่วม

6. กิจกรรมใดดังต่อไปนี้ที่ท่านเคยมีประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมหรือบริการที่จัดขึ้นในอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ 6.1 ออกกำลังกาย	☐ 6.2 ชมนก
☐ 6.3 พักผ่อนหย่อนใจ	☐ 6.4 เยี่ยมชมศูนย์อนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำและนกกะเรียนพันธุ์ไทย
☐ 6.5 ชมทัศนียภาพ	☐ 6.6 ทัดนศึกษา
☐ 6.7 พบปะสังสรรค์	☐ 6.8 ประชุมสัมมนา
☐ 6.9 เรียนรู้เกี่ยวกับการเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ	
☐ 6.10 เข้าค่ายอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำและนกกะเรียนพันธุ์ไทย	
☐ 6.11 อื่นๆ โปรดระบุ.....	

7. ท่านรู้จักอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากจากช่องทางใด

- 7.1 หนังสือพิมพ์ 7.2 วิทยู 7.3 โทรทัศน์
 7.4 เว็บไซต์ 7.5 เฟซบุ๊ก 7.6 ป้ายโฆษณา
 7.7 แผ่นพับ/ใบปลิว 7.8 การบอกต่อ 7.9 เครือข่ายอินเทอร์เน็ต
 7.10 อื่นๆ โปรดระบุ.....

ตอนที่ 2 ความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากในจังหวัดบุรีรัมย์

คำชี้แจง : โปรดพิจารณาความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากในจังหวัดบุรีรัมย์ของท่านโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างของแต่ละคำถามให้ตรงตามระดับความต้องการ โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาดังต่อไปนี้

ระดับความต้องการ

ระดับ 5	หมายถึง	ความต้องการในระดับมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	ความต้องการในระดับมาก
ระดับ 3	หมายถึง	ความต้องการในระดับปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	ความต้องการในระดับน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	ความต้องการในระดับน้อยที่สุด

1. ความต้องการด้านกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากในภาพรวม

รายการ	ระดับความต้องการ				
	5	4	3	2	1
2. กิจกรรม เดิน-วิ่ง ศึกษาธรรมชาติดูนก					
3. กิจกรรมการปั่นจักรยานศึกษาธรรมชาติชมทัศนียภาพ					
4. กิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับการเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญ					
5. กิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับสถานภาพชีวภาพ					
6. อื่นๆโปรดระบุ					

2. ความต้องการเนื้อหาการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญของอ่างเก็บน้ำ

ห้วยจรเข้มาก

รายการ	ระดับความต้องการ				
	5	4	3	2	1
1. ความรู้เกี่ยวกับการเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำสำคัญระดับนานาชาติหรือแรมซาร์ไซด์					
2. ความรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศในพื้นที่ชุ่มน้ำ					
3. ความรู้เกี่ยวกับการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำ					
4. ความรู้เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ชุ่มน้ำ					
5. ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ					
6. ความรู้เกี่ยวกับการจัดการน้ำ เช่น การกักเก็บ การระบาย การบำบัดน้ำ					
7. ความรู้เกี่ยวกับทางธรณีวิทยา เช่น ดิน หิน แร่ธาตุ					
8. ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญในการสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก					
9. ความรู้เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนจากแหล่งน้ำ					
10. ความรู้เกี่ยวกับการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ					
11. ความรู้เกี่ยวกับคุณภาพน้ำและการตรวจวัดคุณภาพน้ำ					
12. ความรู้เกี่ยวกับภัยพิบัติอันเกิดจากน้ำ					
13. อื่นๆโปรดระบุ					

3. ความต้องการเนื้อหาการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพทางชีวภาพของอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก

รายการ	ระดับความต้องการ				
	5	4	3	2	1
1. ความรู้เกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพป่าไม้ เช่น พันธุ์พืช พรรณไม้ต่างๆ					
2. ความรู้เกี่ยวกับนกกระเรียนพันธุ์ไทย เช่น ลักษณะ ถิ่นอาศัย สถานภาพปัจจุบัน					
3. ความรู้เกี่ยวกับการเพาะพันธุ์นกกระเรียนพันธุ์ไทย					
4. ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์นกกระเรียนพันธุ์ไทย					
5. ความรู้เกี่ยวกับการทำนาข้าวอินทรีย์กับการอนุรักษ์นกกระเรียนพันธุ์ไทย					
6. ความรู้เกี่ยวกับ นกอพยพ และนกประจำถิ่น เช่น นกน้ำชนิดต่างๆ					
7. ความรู้เกี่ยวกับห้ามล่าสัตว์ป่า ความเป็นมาความสำคัญและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง					
8. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสัตว์สงวนและสัตว์ป่าคุ้มครอง					
9. ความรู้เกี่ยวกับสถานภาพปัจจุบันของสัตว์ป่าสูญพันธุ์และใกล้สูญพันธุ์ในอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก เช่น นกปากซ่อมหน้าดำ เหยี่ยวดำ นกอ้ายจ้าว นกกระสาแดง					
10. ความรู้เกี่ยวกับนิเวศวิทยาทางน้ำ เช่น ชนิดและปริมาณพืชน้ำ สัตว์น้ำ เป็นต้น					
11. อื่นๆโปรดระบุ					

4. ความต้องการด้านวิธีการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก

รายการ	ระดับความต้องการ				
	5	4	3	2	1
1. การจัดทัศนศึกษา					
2. การสาธิต					
3. การบอกเล่า การบรรยาย ผ่านผู้รู้ วิทยากร					
4. การใช้สื่อวีดิทัศน์ เช่น การ์ตูนอนิเมชัน ภาพยนตร์ สารคดี					
5. การอบรม					
6. การจัดนิทรรศการ / การเผยแพร่ความรู้					
7. การจัดมุมความรู้ / การจัดห้องสมุด					
8. การจัดสัมมนา/ประชุมเชิงปฏิบัติการ					
9. เกมและนันทนาการ					
10. การจัดค่ายพักแรม					
11. อื่นๆโปรดระบุ					

5. ความต้องการด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำ
ห้วยจรเข้มาก

รายการ	ระดับความต้องการ				
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
1. อาคาร ศูนย์การเรียนรู้					
2. ป้ายนิเทศ เช่น ป้ายคำบรรยายวัตถุ ป้ายให้ข้อมูลความรู้					
3. ห้องนิทรรศการ					
4. สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น สื่อมัลติมีเดีย เครื่องเล่น คู่มือนำชม ภาษาไทย-ต่างประเทศ เว็บไซต์ คิวอาร์โค้ดข้อมูล					
5. แผ่นพับ ใบปลิว					
6. วิทยากร ผู้รู้ ใกล้เคียง มักคุเทศก์					
7. ห้องสมุด ห้องค้นคว้า					
8. อื่นๆโปรดระบุ					

4. ความต้องการด้านการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วย
จรเข้มาก

รายการ	ระดับความต้องการ				
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
1. การวางแผนบริหารจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ ความต้องการกลุ่มเป้าหมาย					
2. การวางแผนและการดำเนินกิจกรรมที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วม ร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง					
3. การดำเนินตามแผนงานหรือแผนโครงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
4. งบประมาณจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
5. บุคลากร ผู้รู้ ผู้ชี้แนะในการจัดกิจกรรม					
6. สื่อและอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรม					
7. การนิเทศ ติดตาม ประเมินผล การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้					
8. อื่นๆโปรดระบุ					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นอื่น ๆ

ขอบพระคุณที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามค่ะ”

นางสาวภิญญา พลหม

ผู้วิจัย

แบบสอบถามเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก
เรื่อง ความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต
สำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากในจังหวัดบุรีรัมย์

ชื่อ-นามสกุล ผู้ให้สัมภาษณ์.....

วันที่ให้สัมภาษณ์.....

สังกัดหน่วยงาน.....

ตำแหน่ง.....

เบอร์ติดต่อ.....

1. ท่านคิดว่ากิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นในบริเวณพื้นที่อ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากในปัจจุบันเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

2. หน่วยงาน/องค์กร/สถาบันของท่านมีการดำเนินกิจกรรม ที่จัดขึ้นในอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก
อะไรบ้าง

.....

.....

.....

3. ท่านคิดว่าหากส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก
จะเป็นประโยชน์ต่อการทำงานของท่าน หรือต่อหน่วยงาน/องค์กร/สถาบันของท่าน หรือไม่
อย่างไร

.....

.....

.....

4. ท่านคิดว่ากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากควรมีเนื้อหาเรื่องอะไรบ้าง และใช้วิธีการเรียนรู้อะไรบ้างเพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

5. ท่านคิดว่าหลักการที่ควรคำนึงถึงในการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากควรมีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

6. ท่านคิดว่าการประเมิน และติดตามผลการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

7. ท่านคิดว่าสิ่งสนับสนุนในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากในจังหวัดบุรีรัมย์ควรมีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

8. ท่านคิดว่า หน่วยงาน/องค์กร/สถาบัน หรือ ใคร ที่ควรมีบทบาทในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

9. ท่านคิดว่า จะมีปัญหาหรืออุปสรรคใดบ้างที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก

.....

.....

.....

10. ท่านคิดว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนากิจกรรมที่เหมาะสมต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก มีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

11. ท่านคิดว่า แนวทางการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากในจังหวัดบุรีรัมย์ควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

12. ท่านมีข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่คิดว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากในจังหวัดบุรีรัมย์อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

“ขอบพระคุณที่ให้ความร่วมมือสัมภาษณ์ค่ะ”

นางสาวอภิญา พลท
ผู้วิจัย

ภาคผนวก ฉ
หนังสือราชการ

ด่วนที่สุด

ที่ ทส ๐๙๐๙.๑๐๕/ ๙' ๓ ๕' ๓

บัณฑิตวิทยาลัย นครปฐม
ฉบับที่ 1418
วันที่ - 8 พ.ค. 2563
เวลา 12.00 น.

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
๒๑ ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร
กรุงเทพมหานคร ๑๐๙๐๐

๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓

เรื่อง อนุญาตให้หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก จังหวัดบุรีรัมย์ ให้สัมภาษณ์

เรียน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

อ้างถึง หนังสือบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่ อว ๘๖๐๖ (นฐ)/๑๕๖๖ ลงวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๓

ตามหนังสือที่อ้างถึง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร แจ้งความประสงค์ขออนุญาตให้นางสาวอภิญา พลหม นักศึกษาระดับปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาดนตรีและการพัฒนามนุษย์ สัมภาษณ์หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก จังหวัดบุรีรัมย์ หรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ นั้น

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช พิจารณาแล้ว อนุญาตให้หัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก จังหวัดบุรีรัมย์ หรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้งนี้ ให้ประสานงานกับหัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก จังหวัดบุรีรัมย์ หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘ ๑๙๓๘ ๐๓๖๙

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายประกิต วงศ์ศรีวัฒนกุล)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

สำนักอนุรักษ์สัตว์ป่า

โทร./โทรสาร ๐ ๒๕๓๙ ๘๒๗๓

สำเนาส่ง : ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๗

ที่ อว 8606 (นส) 1566

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์
อ.เมือง จ.นครปฐม 73000

17 มีนาคม 2563

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ข้อมูลและขอสัมภาษณ์

เรียน อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

ด้วย นางสาวอภิญา พลทอม รหัสประจำตัว 60251201 นักศึกษาระดับปริญญาโท บัณฑิต
สาขาวิชาการศึกษาศลลศิลป์และการพัฒนามนุษย์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง
" ความต้องการการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากในจังหวัดบุรีรัมย์ "
มีความประสงค์จะขอข้อมูลและสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ บุคลากร เขตห้ามล่าสัตว์ป่าอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก จังหวัดบุรีรัมย์
เกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากในจังหวัดบุรีรัมย์ ระหว่างเดือน
มีนาคม-เมษายน 2563 เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดให้ความอนุเคราะห์
แก่นักศึกษาตามที่เห็นสมควร ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา สำหรับกำหนดวัน เวลา สถานที่ ในการเข้าสัมภาษณ์
และรายละเอียดเพิ่มเติมต่าง ๆ บัณฑิตวิทยาลัย ขออนุญาตให้ นางสาวอภิญา พลทอม หมายเลขโทรศัพท์
064-059-5489 เป็นผู้ประสานงานโดยตรงต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร. อธิกมาส มากจู้)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ฝ่ายวิชาการและวิจัย

รักษาการแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย
นครปฐม โทร.034-218790

03 8006 (กษ) 1631

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
พระราชมารดาภิรมย์
ต.เมืองจ.นครเชียงใหม่ 51000

17 มีนาคม 2563

เรื่อง ขอบขออนุญาตลงทะเบียนชื่อบุตรและขอสูติบัตร

เรียน ผู้บังคับการศูนย์วิจัยและพัฒนาพันธุ์สุพรรณสัตว์ มีา จังหวัดเชียงใหม่

ข้าพเจ้า นางสาวกัญญา พลคม รหัสประจำตัว 80251291 นิสิตศึกษาระดับปริญญาโท บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยพัฒนศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ได้ขอ "ขออนุญาตขอรวมทะเบียนการพัฒนากิจกรมส่งเสริมการเจริญเติบโตของสัตว์สืบพันธุ์สัตว์ร่วมกับแม่ที่จังหวัดเชียงใหม่" มีควมประสงค์ขอขออนุญาตเกี่ยวกับทะเบียนการพัฒนากิจกรมส่งเสริมการเจริญเติบโตของสัตว์สืบพันธุ์ร่วมกับแม่ที่จังหวัดเชียงใหม่ ในจังหวัดเชียงใหม่ โดยขอรวมทะเบียนดังกล่าวนี้ และขออนุญาตรวมจำนวนของหลาน ระหว่างเดือนมีนาคม-เมษายน 2563 เพื่อประกอบกรรทำวิทยานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ขออนุญาตขออนุญาตให้ขออนุญาตลงทะเบียนเด็กเกิดใหม่ในครอบครัว ที่ขึ้นชื่อประ โยชน์ตามการศึกษา) สำเนาที่ขอได้ใน เวลา สถานที่ ในการเข้าสูติบัตร และรายละเอียดเพิ่มเติมที่ 14 ๆ บัณฑิตวิทยาลัย ขอบุคลากรให้ นางสาวกัญญา พลคม หมายเลข วิทยานิพนธ์ 064-039-5489 เป็นผู้ประสานงานโดยด่วนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร. ชินนภา พลคม)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ฝ่ายวิชาการและวิจัย
กองวิชาการแผน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย
นครเชียงใหม่ โทร.034-218790

อว 8606

(นส) 1648

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์
อ.เมือง จ.นครปฐม 73000

17 มีนาคม 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการเขตห้ามล่าสัตว์ป่าห้วยจรเข้มาก จังหวัดบุรีรัมย์

ด้วย นางสาวอภิญญา พลทม รหัสประจำตัว 60251201 นักศึกษาระดับปริญญาโทบัณฑิต
สาขาวิชาการศึกษาดนตรีและการพัฒนามนุษย์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง
"ความต้องการการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากในจังหวัดบุรีรัมย์"
มีความประสงค์จะขอข้อมูลประวัติของท่าน เพื่อเป็นข้อมูลในการกรอกแบบฟอร์มเอกสาร อส/(ว)-02 ของกรมอุทยาน
แห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เพื่อขออนุญาตเข้าไปทำการศึกษาหรือวิจัยทางวิชาการในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ ในจังหวัด
บุรีรัมย์ เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดให้ความอนุเคราะห์
แก่นักศึกษาตามที่เห็นสมควร ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา รายละเอียดเพิ่มเติมต่าง ๆ บัณฑิตวิทยาลัย ขออนุญาต
ให้ นางสาวอภิญญา พลทม หมายเลขโทรศัพท์ 064-059-5489 เป็นผู้ประสานงานโดยตรงต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร. อธิกมาศ มากจู้ย)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ฝ่ายวิชาการและวิจัย
รักษาการแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย
นครปฐม โทร.034-218790

ชว 8606

(๙๙๙) | 16๙3

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์
อ.เมือง จ.นครปฐม 73000

17 มีนาคม 2563

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ข้อมูลและขอสัมภาษณ์

เรียน ท้องที่วัดและกีฬา จังหวัดบุรีรัมย์

ด้วย นางสาวกัญญา พลตม รหัสประจำตัว 60251201 นักศึกษาระดับปริญญาเนหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาดนคชวีตและการพัฒนามนุษย์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ความต้องการการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ดนคชวีตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากในจังหวัดบุรีรัมย์" มีความประสงค์จะขอข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ดนคชวีตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากในจังหวัดบุรีรัมย์และขอสตูดิโอห้องที่ว รวมทั้งขอสัมภาษณ์ท่าน ระหว่างเดือนมีนาคม-เมษายน 2563 เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์

ในกรณี บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาตามที่เห็นสมควร ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา สำหรับกำหนดวัน เวลา สถานที่ ในการเข้าสัมภาษณ์ และรายละเอียดเพิ่มเติมต่าง ๆ บัณฑิตวิทยาลัย ขออนุญาตให้ นางสาวกัญญา พลตม หมายเลขโทรศัพท์ 064-059-5489 เป็นผู้ประสานงานโดยตรงต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร. อธิภมาศ มากชูย)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ฝ่ายวิชาการและวิจัย
รักษาการแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

๐๖ 8606 (นส) | 1800

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์
อ.เมือง จ.นครปฐม 73000

17 มีนาคม 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลและขอสัมภาษณ์

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดบุรีรัมย์

ด้วย นางสาวอภิญญา พลสม รหัสประจำตัว 60251201 นักศึกษาระดับปริญญาโทบัณฑิต
สาขาวิชาการศึกษาดุษฎีบัณฑิตและการพัฒนามนุษย์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง
"ความต้องการการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากในจังหวัดบุรีรัมย์"
มีความประสงค์จะขอข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก
ในจังหวัดบุรีรัมย์ โดยการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ กว และบุคลากร ระหว่างเดือนมีนาคม-เมษายน 2563 เพื่อประกอบการ
ทำวิทยานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดให้ความอนุเคราะห์
แก่นักศึกษาตามที่เห็นสมควร ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา สำหรับกำหนดวัน เวลา สถานที่ ในการเข้าสัมภาษณ์
และรายละเอียดเพิ่มเติมต่าง ๆ บัณฑิตวิทยาลัย ขออนุญาติให้ นางสาวอภิญญา พลสม หมายเลขโทรศัพท์
064-059-5489 เป็นผู้ประสานงาน โดยตรงต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(อารีย์ ดร.อรินมาศ มากจู้)

รองแทนบัณฑิตวิทยาลัย ฝ่ายวิชาการและวิจัย
รักษาการแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ธว 8606 (นค) / 1801

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์
อ.เมือง จ.นครปฐม 73000

17 มีนาคม 2563

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์ข้อมูลและขอสัมภาษณ์

เรียน ผู้อำนวยการโครงการชลประทาน จังหวัดบุรีรัมย์

ด้วย นางสาวกัญญา พลทอม รหัสประจำตัว 60251201 นักศึกษาระดับปริญญาโทบัณฑิต
สาขาวิชาการศึกษาดุษฎีบัณฑิตและการพัฒนามนุษย์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง
"ความต้องการการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากในจังหวัดบุรีรัมย์"
มีความประสงค์จะขอข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ท่าน เกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับ
อ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากในจังหวัดบุรีรัมย์ ระหว่างเดือนมีนาคม-เมษายน 2563 เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์

ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอกความอนุเคราะห์จากท่านโปรดให้ความอนุเคราะห์
แก่นักศึกษาดมที่เห็นสมควร ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา สำหรับกำหนดวัน เวลา สถานที่ ในการเข้าสัมภาษณ์
และรายละเอียดเพิ่มเติมต่าง ๆ บัณฑิตวิทยาลัย ขออนุญาตให้ นางสาวกัญญา พลทอม หมายเลขโทรศัพท์
064-059-5489 เป็นผู้ประสานงาน โดยตรงต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.ชริกมาศ มากสู้อ)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ฝ่ายวิชาการและวิจัย

วิทยาการแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย
นครปฐม โทร.034-218790

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาวอภิญญา พลทม
วัน เดือน ปี เกิด	5 กันยายน 2535
สถานที่เกิด	จังหวัดบุรีรัมย์
วุฒิการศึกษา	ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ที่อยู่ปัจจุบัน	198 ม. บ้านจาน ต.บ้านจาน อ.พุทไธสง จ.บุรีรัมย์ 31120

